

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงชีพหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ภูมิศึกษา
สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

กฤษฎา พวงเกตุแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2549

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร

ชื่อเรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา
ชาวนาสาธิต อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โดย

กฤษฎา พวงเกตุแก้ว

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จันทรพัลลภ)

วันที่ ๒๔ เดือน มค พ.ศ. ๕๖

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ศิริพร กิจติการกุล)

วันที่ ๒๔ เดือน มค พ.ศ. ๕๖

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์พรศักดิ์ โพธิ์อิม)

วันที่ ๒๔ เดือน มค พ.ศ. ๕๖

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จันทรพัลลภ)

วันที่ ๒๔ เดือน มค พ.ศ. ๕๖

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ๒๔ เดือน มค พ.ศ. ๕๖

ชื่อเรื่อง	การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้านานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมศึกษา สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายกฤษฎา พวงเกตุแก้ว
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุศักดิ์ จันทนพิสิริ

บทคัดย่อ

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้านานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมศึกษา สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งศึกษาเฉพาะเกษตรกรลูกค้ารายบุคคล ที่มีหนี้ค้างชำระ ณ ปีบัญชี 2547 ของ ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 252 คน ซึ่งได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างกระจายในทุกตำบล ที่มีเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ค้างชำระ แล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนสมาชิกกลุ่มนั้น ๆ หลังจากนั้นจะใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) และค่าไค-สแควร์ ณ ระดับนัยสำคัญ .05

จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า

ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 48 ปี 8 เดือน การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา สมรสแล้ว ส่วนใหญ่จะถือครองที่ดินเป็นของตนเอง เฉลี่ย 2 ไร่ 296 ตารางวา ประกอบอาชีพการเกษตรทำสวนเป็นอาชีพหลัก รับจ้างเป็นอาชีพรอง มีสมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือน ประมาณ 2 คน มีรายได้รวมทั้งรายได้จากการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 93,293.65 บาทต่อปี โดยรายได้จากการเกษตร เฉลี่ย 60,748.91 บาทต่อปี รายได้รวมจากนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 39,198.80 บาทต่อปี มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าใช้จ่ายภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 61,251.98 บาทต่อปี โดยมีค่าใช้จ่ายรวมจากภาคการเกษตร เฉลี่ย 38,676.86 บาทต่อปี จากนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 29,083.380 บาทต่อปี และค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน เฉลี่ย 13,517.92 บาท

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย โดยเห็นว่า ปัจจัยจากธนาคารด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ปัจจัยจากธนาคารด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด และปัจจัยจากธนาคารด้านความช่วยเหลือทางการเงิน มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในระดับน้อย ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ลูกค้านั้นด้วยในระดับมากที่สุด และปัจจัยด้านภาวะทางการเมือง ลูกค้านั้นด้วยในระดับปานกลาง

สำหรับหนี้และการค้างชำระหนี้ลูกค้าได้รับสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. ประเภทสินเชื่อระยะยาว กู้เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร โดยใช้หลักทรัพย์เป็นหลักประกันเงินกู้ในการกู้เงินจากธนาคาร และกู้ในวงเงินเฉลี่ย 261,647.19 บาท ซึ่งเป็นเงินกู้ระยะยาวมีระยะเวลาชำระหนี้เฉลี่ย 10 ปี ลูกค้ามีหนี้ค้างชำระกับ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 48,097.95 บาท หรือมีหนี้ค้างชำระเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 35.87 ของยอดสินเชื่อทั้งหมด และส่วนใหญ่ค้างชำระหนี้มาแล้วเฉลี่ย 2 ปี 6 เดือน

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. พบว่า รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร และรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร มีผลต่อการค้างชำระหนี้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน - 0.263 และ - 0.431 ตามลำดับ ปัจจัยทั้งสอง มีอิทธิพลต่อร้อยละของการค้างชำระหนี้ ร้อยละ 64.9 ที่เหลือเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจากธนาคาร และปัจจัยจากภายนอก กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. โดยภาพรวมปัจจัยจากธนาคารและปัจจัยจากภายนอก ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Title	The Study of Factors Affecting Due Loans of Clients of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Sarapee Branch: Case Study of Sarapee District, Chiang Mai Province
Author	Mr.Kritsada Ponggatkeaw
Degree of	Master of Science in Agriculture Economics
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Choosak Jantanopsiri

ABSTRACT

This study was conducted to find out basic background of clients of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives; Sarapee branch, Chiang Mai province, as well as factors influencing their outstanding debts. The study focused on 252 samples of clients with outstanding debts in the accounting year 2004, which were obtained by random sampling from each tambon, followed by sampling according to proportion of members and then drawing lots. The data was collected by means of interview schedules and analyzed with the use of descriptive statistics, frequency, percentage, average (mean), standard deviation, multiple regression, and Chi-square at the significance level of 0.05.

The findings revealed that most clients were males with an average age of 48 years and 8 months, married, had completed a primary school, owned an average land area of 2 rai and 296 square wa, were mainly engaged in gardening and occasionally hired for labor, and had two household members earning incomes. Their total annual income averaged 93,293.65 baht (average agricultural income was 60,748.91 baht and non-agricultural income 39,198.80 baht). Their total annual expense averaged 61,251.98 baht, 38,676.86 baht of which was agricultural expense, 29,083.380 baht non-agricultural expense, and 13,517.92 baht household emergency expense.

In terms of the clients' opinions on the bank factors affecting their outstanding debts, they viewed that the loan service (before/ after receiving the loan) was correlated with their outstanding debts at a low level, the bank officers' capability at a lowest level, and the bank's marketing assistance at a moderate level. External factors (environments) were found to be

correlated with their outstanding debts at a low level, economic factors at a highest level, and political factors at a moderate level.

The clients obtained long-term loans from the bank for the purpose of agricultural product processing by using their properties as collateral for an average loan of 261,647.19 baht with 10-year loan installment. Their outstanding debts averaged 48,097.95 baht or 35.87% of the total loans. Most of them have not settled their outstanding debts for a period of 2 years and 6 months.

The analysis of the factors affecting their outstanding debts showed that agricultural and non-agricultural incomes affected their outstanding debts at the standard coefficient of -0.263 and -0.431, respectively. These two factors had 64.9% of influence on the outstanding debts and the rest was affected by other factors not considered in this research.

In general, the bank factors and the external factors were not correlated with the clients' outstanding debts at a significance level of 0.05.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จันทรพัหิรี ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ศิริพร กิตติการกุล กรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์พรศักดิ์ โพธิ์โมงค์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำพร้อมข้อเสนอแนะและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จสมบูรณ์อย่างดียิ่ง ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความกรุณาแนะนำขั้นตอนในการทำวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณลูกค้าเกษตรกร สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทุกท่าน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้อย่างดียิ่ง ขอขอบคุณผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร วิทยาลัยศึกษา สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้วิจัย รวมทั้งพนักงานพัฒนาธุรกิจทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในงานวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นแรงใจและให้การสนับสนุนแนะนำผู้วิจัยได้ทำวิทยานิพนธ์สำเร็จสมความมุ่งหวัง ตลอดจนขอขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่าน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นบัณฑิตศึกษา ที่ได้ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ซึ่งมีได้กล่าวมาน ณ ที่นี้ รวมไปถึง พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ร่วมศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

กฤษฎา พวงเกตุแก้ว

พฤษภาคม 2549

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตและข้อจำกัด	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อการเกษตร	7
แนวคิดการให้สินเชื่อการเกษตรและหลักการให้สินเชื่อการเกษตร	11
ระเบียบการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรูดูกค้า ธ.ก.ส.	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
ภาคสรุป	30
กรอบแนวคิด	31
สมมติฐาน	31
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	32
สถานที่ดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือในการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	34
การทดสอบแบบสอบถาม	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	36

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา และวิจารณ์	40
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคมของลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้ค้างชำระ	41
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากธนาคารที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.	47
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.	53
ส่วนที่ 4 หนี้และการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่	57
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ	62
ส่วนที่ 6 ทดสอบสมมติฐาน	68
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	83
สรุปผลการวิจัย	83
อภิปรายผลการวิจัย	86
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	88
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	94
ภาคผนวก ข ค่าสถิติ	102
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	117

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส. สาขาสารภี ปีบัญชี 2547 (31 มีนาคม 2548)	33
2 จำนวนและร้อยละของลูกค้า ธ.ก.ส. จำแนกตามข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	42
3 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของลูกค้า ธ.ก.ส. จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากธนาคารที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส.	50
4 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของลูกค้า ธ.ก.ส. จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส.	55
5 จำนวนและร้อยละของประเภทสินเชื่อ วัตถุประสงค์ของสินเชื่อ และหลักประกันการกู้ยืม	58
6 จำนวนและร้อยละของปริมาณวงเงินกู้ตามสัญญากู้ยืม และระยะเวลาตามสัญญา	60
7 จำนวนและร้อยละของปริมาณหนี้ค้างชำระกับ ธ.ก.ส. และระยะเวลาในการค้างชำระหนี้	61
8 จำนวนและร้อยละของหนี้ค้างชำระ	62
9 จำนวนและร้อยละของปัญหาในแต่ละด้าน	65
10 จำนวนและร้อยละของแนวทางแก้ไขปัญหา	66
11 ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระยะสั้น	71
12 ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระยะปานกลาง	74
13 ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระยะยาว	78

ตาราง	หน้า
14 ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)	81
15 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจากธนาคาร และระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.	83
16 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) และระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.	85

f

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแนวคิด

31

บทที่ 1

บทนำ

ภาคการผลิตเกษตรนับเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจประเทศไทย ทั้งในแง่ที่เป็นภาคการผลิตที่รองรับอาชีพหลักของประเทศไทย รวมทั้งภาคการผลิตที่นำมาซึ่งรายได้หลักของประเทศ แม้จะมีแนวโน้มลดลงในสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในทศวรรษที่ผ่านมาก็ตาม แต่ก็อาจปฏิเสธได้ว่า ภาคการผลิตเกษตรจะยังคงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ที่รัฐบาลจะต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อการส่งออก เพื่อสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิตเกษตรเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนในระดับรากฐานให้มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ แต่ปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นกับเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศที่สำคัญประการหนึ่ง ทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาด้านเงินทุนเพื่อการผลิตเกษตร ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีหลักทรัพย์ที่เพียงพอในการขอสินเชื่อ ไม่มีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งเงินทุนจากสถาบันเงินทุนที่รัฐให้การสนับสนุน ซึ่งจะมีต้นทุนเงินทุน หรืออัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าแหล่งเงินทุนนอกระบบ ปัญหาการใช้สินเชื่อในระบบจึงทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น หากเกษตรกรจะต้องเผชิญกับปัจจัยที่ยากแก่การควบคุมอื่น ๆ อันได้แก่ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ ปัญหาเศรษฐกิจโดยรวม เป็นต้น ทำให้ปัญหาหนี้สินและปัญหาความยากจนของเกษตรกร เป็นปัญหาเรื้อรังที่นับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้รัฐบาลมีแนวคิดในการตั้งธนาคารเพื่อการเกษตร เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรจึงได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขึ้นในปี 2509 โดยเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลังตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 ซึ่งในขณะนั้นมีธนาคารเพื่อการเกษตรอยู่แล้ว รัฐบาลจึงโอนการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการสหกรณ์ร่วมกับ ธ.ก.ส. เพื่อให้ ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐที่จะให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดย ธ.ก.ส. ได้เริ่มดำเนินงานให้บริการต่าง ๆ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2509 เป็นต้นมา

อำนาจหน้าที่ของ ธ.ก.ส.

ธ.ก.ส. ได้ดำเนินบทบาทการเป็นสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบท โดยขยายการให้บริการทางการเงินแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน รวมไปถึงการให้สินเชื่อ

แก่กองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลในการกระตุ้นการฟื้นตัวของเศรษฐกิจระดับฐานรากอย่างแน่นนอน การสนับสนุนการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการผลิตและการตลาด ตลอดจนการสนับสนุนการเรียนรู้ในชนบท เพื่อเพิ่มศักยภาพของประชาชนในชนบทให้สามารถเพิ่มรายได้ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ สามารถเก็บออมและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ตนเองได้

ภาระหน้าที่และวัตถุประสงค์หลักของ ธ.ก.ส. คือ การให้บริการด้านการเงินแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทั่วประเทศ ซึ่ง ธ.ก.ส. ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยขยายการรับเกษตรกรเป็นลูกค้าเพิ่มขึ้นทุกปี ควบคู่กับการขยายท้องถิ่นที่ดำเนินงานเพื่อให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทยให้มากที่สุด ซึ่งในปี บัณฑิต 2547 ธ.ก.ส. มีสำนักงานระดับจังหวัด 74 แห่ง ทำหน้าที่กำกับดูแลสาขาในสังกัดทั่วประเทศรวมจำนวน 593 สาขา จำแนกเป็นสาขาระดับอำเภอ 441 สาขา สาขาขนาดเล็กซึ่งมีฐานะเทียบเท่าสาขาระดับอำเภอ 54 สาขา สาขาขนาดเล็ก (พิเศษ) และสาขาย่อย (อยู่ในการกำกับดูแลของสาขาระดับอำเภอ) 98 สาขา นอกจากนี้ยังมีหน่วยบริการ (Service unit) ที่สามารถให้บริการ ฝาก-ถอนเงิน ได้อีกจำนวน 45 หน่วย และมีหน่วยอำเภอให้บริการเกษตรกรลูกค้ากระจายอยู่ในท้องถิ่นอำเภอต่าง ๆ จำนวน 899 หน่วยทั่วประเทศ

ความสำคัญของปัญหา

ความสำคัญของสินค้าเกษตรในระบบเศรษฐกิจการตลาดของไทยในปี 2546 ปรากฏว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ขยายตัวร้อยละ 6.70 สูงกว่าปี 2545 ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.40 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก การดำเนินการมาตรการของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก การส่งเสริมการส่งออก และการลงทุนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงราคาสินค้าเกษตรและรายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เป็นต้น

จากภาวะเศรษฐกิจของไทยดังกล่าว ได้ส่งผลถึงภาวะการผลิตภาคการเกษตรขยายตัวร้อยละ 3.37 เพราะสภาพดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวยต่อการผลิตและรัฐบาลสนับสนุนให้การพัฒนาการเกษตรเป็นไปอย่างครบวงจร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพของผลผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเตรียมตัวเป็นครัวโลก ถึงแม้ว่าจะต้องเผชิญกับผลกระทบในด้านลบหลายประการ เช่น ปัญหาสารเคมีตกค้างในไก่และกุ้ง ปัญหาการกีดกันทางการค้ารูปแบบต่าง ๆ รวมถึงราคาน้ำมันซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญมีราคาแพง และการระบาดของไข้หวัดนก เป็นต้น

ดังนั้นด้วยปัจจัยจากภาวะเศรษฐกิจการเกษตรข้างต้น จะเป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรขยายและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตมากขึ้น ถึงแม้ว่าภาวะการผลิตภาคการเกษตรจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงตลอดเวลา ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การแข่งขัน

เทคโนโลยี และอื่น ๆ ก็ตาม ซึ่งจะส่งผลถึงความต้องการขยายสินเชื่อการเกษตรเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จึงนับได้ว่า สินเชื่อการเกษตรมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจการตลาดของไทย

ปัญหานี้สินของเกษตรกรในปัจจุบัน เป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อการผลิต รายได้ และความเป็นอยู่ของเกษตรกร ตลอดจนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคเกษตรของประเทศไทยอย่างมากและทำให้มีหนี้เงินกู้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing Loan: NPL) มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในระบบสถาบันการเงินทั้งภาครัฐ เอกชน และถึงแม้ว่าทุกรัฐบาลต่างให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรมาโดยตลอดก็ตาม แต่การแก้ไขปัญหาล้วนส่วนใหญ่จะเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้น ทุกส่วนงานหรือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรหาทางแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรอย่างจริงจังและเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง โดยมีมาตรการแก้ไขและป้องกันไปพร้อม ๆ กัน รวมถึงการเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นสถาบันการเงินหนึ่งของรัฐบาล ซึ่งมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร กว่า 5 ล้านครัวเรือน แต่ก็ประสบปัญหาเกษตรกรมีหนี้ค้างชำระแก่สถาบันการเงินอื่น ๆ กล่าวคือ มีอัตราหนี้ค้างชำระร้อยละ 14 ต่อต้นเงินเป็นหนี้เมื่อสิ้นปีบัญชี 2546 ณ วันที่ 31 มีนาคม 2547 (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2546ก.)

ธ.ก.ส. สาขาสารภี ก่อตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 ให้บริการทางด้านธุรกิจเงินฝากและธุรกิจสินเชื่อ ในปี 2548 ธ.ก.ส. สาขาสารภี มีเกษตรกรลูกค้า จำนวน 4,806 ราย ในพื้นที่ดำเนินการ 12 ตำบล โดยมีเกษตรกรลูกค้าที่ใช้บริการสินเชื่อเพื่อการเกษตร จำนวน 3,699 ราย ในปี 2548 ธ.ก.ส. สาขาสารภี จ่ายเงินกู้ จำนวน 633.79 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 117.88 ล้านบาท หรือ ลดลง ร้อยละ 18.60 ทั้งนี้ปัญหานี้ที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นสาเหตุของการลดปริมาณสินเชื่อ ได้แก่ ปัญหาการค้างชำระหนี้ ซึ่งเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภีที่มีหนี้ค้างชำระ มีจำนวน 678 ราย เป็นสาขาที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของรัฐบาลในช่วงปี 2544 - 2547 จำนวน 268 ราย แนวโน้มของเกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้มีแนวโน้มลดลงตามความคาดหวังของภาครัฐบาล ที่หากให้โอกาสแก่เกษตรกรพักชำระหนี้ไว้เป็นระยะเวลาหนึ่ง เกษตรกรจะสามารถลดภาระการผ่อนชำระ และมีประสิทธิภาพในการผลิตภาคเกษตรให้สูงขึ้น มีรายได้เพียงพอเพื่อการผลิตเกษตรและบริโภค ระยะพักหนี้จะทำให้เกษตรกรมีโอกาสในการผลิต อันเนื่องจากปลอดจากภาระดอกเบี้ยและการส่งคืนชำระเงินกู้ที่ต้องรับผิดชอบ แต่ปัญหาการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี มิได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง ดังจะพิจารณาได้จาก ดอกเบี้ยเงินกู้ค้างรับที่

เพิ่มขึ้นในปี 2548 จำนวน 2.85 ล้านบาท และด้วยสาเหตุการค้างชำระดังกล่าว ทำให้ธนาคารเห็นความสำคัญของปัญหาการค้างชำระหนี้เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและเกษตรกรลูกค้าต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส) สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้ง สาเหตุของปัญหาการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร มาจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรลูกค้า
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นพื้นฐานในการจัดชั้นเกษตรกรลูกค้า และกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส) สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ให้สอดคล้องกับนโยบายหลักของ ธ.ก.ส.

ขอบเขตและข้อจำกัด

จะศึกษาเฉพาะเกษตรกรลูกค้ารายบุคคล ที่มีหนี้ค้างชำระ ณ ปีบัญชี 2547 ของ ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ มียอดผู้ค้างชำระหนี้ จำนวนทั้งสิ้น 678 ราย และข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ทำการรวบรวมจากเกษตรกรลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระ ในช่วงปี 2547 - 2548

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ร.ก.ส. สาขา หมายถึง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

หนี้ค้ำชำระ หมายถึง เปอร์เซ็นต์ของเงินกู้ค้ำชำระต่อปริมาณเงินกู้ทั้งหมดที่เกษตรกรลูกค้าได้กู้ยืมไปจาก ร.ก.ส. เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย และหรือลงทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพอย่างอื่น และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามที่ธนาคารกำหนด

ระดับการค้ำชำระหนี้ หมายถึง ระดับการค้ำชำระหนี้ตามอายุหนี้ของลูกค้าเกษตรกร แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี) ระยะปานกลาง (เกิน 1 ปี ไม่ถึง 3 ปี) และระยะยาว (เกินกว่า 3 ปีขึ้นไป)

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้ำชำระหนี้ หมายถึง ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้เงินกู้ ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ปัจจัยจากธนาคาร และปัจจัยภายนอก

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร หมายถึง สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายได้จากภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรและค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน

รายได้จากภาคเกษตร (บาทต่อปี) หมายถึง รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

รายได้นอกภาคเกษตร (บาทต่อปี) หมายถึง รายได้ของครัวเรือนเกษตรกร ที่มิได้มาจากการเกษตร อันได้แก่ รายได้จากการรับจ้าง ค้าขาย และอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร (บาทต่อปี) หมายถึง ค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการเกษตร ได้แก่ ค่าปัจจัยการผลิต ค่าจ้างแรงงาน และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตรอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (บาทต่อปี) หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ค่าเล่าเรียน ที่ไม่รวมค่าใช้จ่ายฉุกเฉินของครัวเรือนเกษตรกร

ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ไม่อาจคาดการณ์ได้จากครัวเรือน ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายอันเกิดจากอุบัติเหตุต่าง ๆ เป็นต้น

ปัจจัยจากธนาคาร หมายถึง ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยจากธนาคารที่มีผลต่อการค้ำชำระหนี้ ได้แก่ ได้แก่ การบริการสินเชื่อ ศักยภาพของพนักงานธนาคาร และความช่วยเหลือทางการตลาด

ปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) หมายถึง ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยจากภายนอกที่มีผลต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ ภาวะภัยธรรมชาติ ภาวะเศรษฐกิจ และภาวะทางการเมือง

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความกระจ่างในปัญหา และดำเนินการวิจัยได้ถูกต้อง โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อการเกษตร
2. แนวคิดการให้สินเชื่อการเกษตรและหลักการให้สินเชื่อการเกษตร
3. ระเบียบการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. และหลักการบริหารงานสินเชื่อเกษตรกร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. ภาคสรุป
6. กรอบแนวคิด
7. สมมติฐานการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อการเกษตร

สินเชื่อการเกษตรตามพระราชบัญญัติ ธ.ก.ส. พ.ศ. 2509 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (สุณี ศักรนันท์, 2530: 396 - 397)

1. ให้เงินกู้แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตร
2. ค่าประกันเงินกู้ที่บุคคลดังกล่าวใน (1) กู้จากสถาบันการเงินอื่น ทั้งนี้ตามกำหนดไว้ในข้อบังคับธนาคาร
3. จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของธนาคาร
4. รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันมีกำหนดไว้แต่ประเภทที่ใช้เช็คในการถอน
5. ออกซื้อหรือขายตั๋วเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด รวมทั้งเก็บเงินตามตั๋วเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือนดังกล่าว
6. กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สินเชื่อ ตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

ความหมายการดำเนินงานด้านสินเชื่อการเกษตรของธนาคารแห่งประเทศไทย
 สินเชื่อการเกษตรหมายถึง การให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพการกสิกรรม การ
 ประมง และการเลี้ยงสัตว์ โดยกำหนดผู้ที่ได้รับสินเชื่อ คือ เกษตรกรทั้งที่เป็นเอกชนและ
 นิติบุคคล กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกรตลอดจนการให้สินเชื่อ
 การเกษตรมีความหมายรวมไปถึงธุรกิจการเกษตรด้วย

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2533) กล่าวว่า ลักษณะการ
 เป็นหนี้ของเกษตรกร จำแนกตามแหล่งของเจ้าหนี้ได้ดังนี้ คือ

1. การเป็นหนี้สถาบันการเงินในระบบ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อ
 การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งรวมถึงสถาบันเกษตรกรที่ ธ.ก.ส. ให้กู้เพื่อเป็นทุนให้
 สมาชิกกู้ยืม
2. การเป็นหนี้นอกระบบ ซึ่งเจ้าหนี้ ได้แก่ พ่อค้า นายทุน และผู้ให้กู้อื่น ๆ ที่มีใช้
 สถาบันการเงินในระบบ
3. การเป็นหนี้หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีใช้สถาบันการเงิน ซึ่ง
 เกษตรกรเป็นหนี้ตามโครงการต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ แบ่งออกได้ดังนี้

- 1) ปัญหาด้านการผลิต

ก. ที่ดินทำกิน เกษตรกรจำนวนมากไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีอยู่
 จำกัด ในขณะที่ครอบครัวยุคใหม่เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ประมาณกว่าร้อยละ 20 ของที่ทำ
 กินทางการเกษตรทั่วประเทศเป็นที่ดินเช่า ในจำนวนนี้ที่ดินทำกินทางการเกษตรของภาคกลาง
 ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เป็นที่ดินเช่าประมาณร้อยละ 36, 29, 12 และ
 7 ตามลำดับ การที่เกษตรกรมิได้เป็นเจ้าของที่ดิน ทำให้เกษตรกรต้องลงทุนในการผลิตสูงขึ้น
 ประกอบกับที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมมาก เพราะใช้ทำการเพาะปลูกติดต่อกันมาเป็น
 เวลานาน และไม่ได้รับการบำรุงรักษาสภาพดินเท่าที่ควร เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการปรับปรุง
 บำรุงดิน เนื่องจากไม่ใช่ที่ดินของตนเอง และขาดแคลนเงินทุน พืชที่เกษตรกรปลูกจึงเป็นสินค้าหลัก
 "ไม่กี่ชนิดที่ลงทุนก่อนข้างต่ำ เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย นอกจากนี้ยังพบว่าที่ดินทำ
 การเกษตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะพื้นที่การทำนาไม่น้อยกว่า 10 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการ
 ทำนา และมีพื้นที่บางส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่มีปริมาณเกลือในดินค่อนข้างสูง

ในภาคใต้เป็นดินพรุ หรือดินกรดในพื้นที่ภาคกลางบางส่วน สาเหตุเหล่านี้จึงทำให้ผลผลิตต่อพื้นที่ต่ำและมีแนวโน้มว่าจะลดลง หากไม่มีการปรับปรุงบำรุงดินที่เหมาะสม

ข. แหล่งน้ำ น้ำเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และการอุปโภคบริโภคของเกษตรกร การจะทำการเกษตรให้ได้ผลจะต้องมีน้ำในปริมาณที่พอเพียงและเหมาะสม นั้นหมายถึงจำเป็นต้องเป็นแหล่งน้ำจากการชลประทาน แต่การทำการเกษตรของประเทศไทยยังต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรที่อาศัยน้ำชลประทานมีน้อยมาก ประมาณร้อยละ 19 เท่านั้น ที่มีการชลประทานที่ประเทศ ดังนั้นจึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเสี่ยงต่อภาวะธรรมชาติ ทำให้การใช้เทคโนโลยีการผลิตไม่มีประสิทธิภาพ ผลผลิตต่ำ ทำให้มีหนี้สินและยากลำบากที่จะผ่อนชำระได้ เนื่องจากการเพาะปลูกแต่ละปีก็พอดำรงชีพเพียงพออยู่พอกินเท่านั้น

ค. ปัญหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เกษตรกรขาดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่ดีในการประกอบอาชีพ ในด้านพันธุ์พืช ทั้งเมล็ดพันธุ์ กิ่งตอนและกล้าพันธุ์ของพืชผักสวนครัว พืชไร่ พืชสวนและไม่ขึ้นดินอื่น ๆ เกือบทุกชนิดยังไม่พอเพียง เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีพันธุ์ดีใช้ จึงทำให้ปริมาณผลผลิตและคุณภาพของผลผลิตที่ได้รับต่ำ

ง. ปุ๋ย ปุ๋ยเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่จะทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ โดยเฉพาะสภาพดินที่ใช้ทำการเกษตรของประเทศไทย ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรม ดังนั้น การใช้ปุ๋ยไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยในรูปอื่นใด จึงยังมีความจำเป็นมากขึ้น แต่จากความเป็นจริงประเทศไทยใช้ปุ๋ยเพื่อการเกษตรอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ ความสนใจในเรื่องการบำรุงรักษาดิน ประกอบกับการขาดทุนในการจัดซื้อปุ๋ยมาใช้ บางครั้งการใช้ปุ๋ยก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับชนิดพืชและลักษณะพื้นที่ หรือปุ๋ยที่ใช้ไม่มีคุณภาพ เนื่องจากเป็นปุ๋ยปลอม หรือปุ๋ยเสื่อมคุณภาพ แม้ว่า จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อปุ๋ย จัดหาปุ๋ยสำหรับจำหน่ายให้เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถซื้อปุ๋ยคุณภาพดี ราคาเป็นธรรม แต่การดำเนินงานยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งในแง่ปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรและการดำเนินงานมักล่าช้าไม่ทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก

2) ปัญหาด้านการตลาด

ก. พ่อค้าคนกลาง พ่อค้าคนกลางมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดราคา บางครั้งเกษตรกรเองก็ทราบว่า ราคาสินค้าที่ได้รับต่ำมาก แต่มีความจำเป็นต้องขายเพราะต้องการใช้เงินหรือขายเพื่อชำระหนี้ นอกจากนี้ ความผูกพันระหว่างพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น กับเกษตรกรก็มีส่วนเป็นตัวกำหนดให้ต้องขายเชื่อสินค้าให้แก่เกษตรกร เพราะพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นมักเป็น

นายทุนเงินกู้ของเกษตรกรด้วย ความจำกัดของเงินกู้ในระบบทำให้เกษตรกรต้องหันไปยืมเงินลงทุนในท้องถิ่น ทั้งในรูปเงินสด วัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช ล่วงหน้าและขอผูกพันการรับซื้อสินค้าให้หลักการเก็บเกี่ยวหรือตกลงซื้อขายล่วงหน้าขณะที่ผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวในลักษณะ “ตกเขียว” ทำให้ขายสินค้าได้ในราคาที่ต่ำกว่าความเป็นจริง

ข. ข่าวดูสารทางการตลาด เกษตรกรยังไม่มีความรู้เรื่องธุรกิจการตลาด กลไกของราคาและการตลาด เพราะข่าวสารต่าง ๆ ไม่แพร่หลายเข้าถึงเกษตรกร ทำให้ไม่สามารถวางแผนการผลิต การตลาด ชนิดและปริมาณผลิตผลทางการเกษตร จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ค. กลไกของรัฐ การแข่งขันในตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ราคาสินค้าเกษตรผันแปรตามสถานการณ์ผลิตของโลก เนื่องจากกลไกของรัฐยังไม่ดีพอ เกษตรกรไม่มีความมั่นใจว่า เมื่อผลิตสินค้าชนิดใหม่แล้วจะสามารถขายได้ในราคาที่เป็นธรรม ทำให้มาตรการควบคุมการผลิตของรัฐบาลไม่ประสบผลสำเร็จ เกษตรกรจะตัดสินใจทำการเพาะปลูกตามราคาตลาดในปีที่ผ่านมาเป็นหลัก

ง. ัญหาด้านเงินทุน สถาบันการเงินในระบบสามารถสนองความประสงค์ของเกษตรกรได้แค่ประมาณร้อยละ 60 ของความต้องการสินเชื่อ เกษตรกรต้องหันไปกู้เงินจากนายทุนเงินกู้ในท้องถิ่น หรือเงินกู้ในระบบ ซึ่งต้องดีกว่าแม้จะถูกเอารัดเอาเปรียบ

2. ปัจจัยด้านสังคม

1) ปัญหาด้านการศึกษา

เกษตรกรและสมาชิกในครัวเรือนส่วนมากการศึกษาน้อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ทำให้การส่งเสริมการเกษตรและการอบรมให้ความรู้วิทยาการเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ เพื่อความก้าวหน้าจึงไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

2) ปัญหาด้านสาธารณสุข

เกษตรกรส่วนใหญ่ในชนบทขาดความรู้ในโภชนาการและมีฐานะยากจน การรับประทานอาหารจึงไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ทำให้สุขภาพอ่อนแอและต้องทำงานหนักตลอดเวลา เมื่อมีโรคภัยแบบเรื้อรัง จึงไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ก่อให้เกิดปัญหาพอกพูน นอกจากนี้ความเชื่อหรือยึดถือการดื่มที่ไม่ถูกต้อง ทำให้มีรายจ่ายสูงขึ้นเป็นการระแ่ครอบครัว

3. ปัจจัยด้านการเมือง

สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ ความไม่ต่อเนื่องด้านนโยบาย และนโยบายที่กำกวมมักเป็นนโยบายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขาดการวางแผนระยะยาว ทำให้นโยบายถูกเปลี่ยนแปลง เกษตรกรหรือผู้ถือปฏิบัติปรับตัวไม่ทัน หรือขาดความเชื่อถือ

4. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปัจจัยภายในหรือตัวเกษตรกรเองที่ทำให้เกษตรกรต้องเป็นหนี้ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกัน แม้ว่าปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ได้รับการแก้ไข แต่ปัจจัยภายในคือ ตัวเกษตรกรไม่ได้รับการแก้ไข ก็ยากที่จะทำให้หลุดพ้นจากวัฏจักรของการเป็นหนี้ได้ ได้แก่ เกษตรกรนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และเกษตรกรมีเจตนาบิดพลิ้ว

แนวคิดการให้สินเชื่อการเกษตรและหลักการให้สินเชื่อการเกษตร

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสงเคราะห์หนี้เงินกู้ไม่ได้ตามกำหนด

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เงินกู้ค้างชำระ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2543: 12 - 13) ดังนี้

1. ปัจจัยจากตัวลูกหนี้ได้แก่

- 1) ตาย
- 2) วิกลจริต พหุผลภาพ หรือป่วยเรื้อรังจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพการเกษตร
- 3) เลิกประกอบอาชีพการเกษตร
- 4) ย้ายจากภูมิลำเนาหรือย้ายถิ่นที่อยู่
- 5) บวชแล้วไม่สึก
- 6) ค้างโทษจำคุก
- 7) หนี้สินภายนอกมาก
- 8) ถูกศาลสั่งยึดทรัพย์สินขายทอดตลาดหรือมีคำสั่งพิทักษ์เด็ดขาด หรือศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย
- 9) โอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น เช่น ที่ดิน บ้านเรือนอยู่อาศัย เครื่องจักรกล และเครื่องมือการเกษตร เป็นต้น
- 10) ให้ผู้อื่นยืมเงิน
- 11) ไม่ใส่ใจเงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์
- 12) มีพฤติกรรมไม่ดี ชอบเล่นการพนัน ดินยาเสพติด เป็นต้น

13) มีเจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ โดยไม่มีเหตุผลอันควร เช่น เห็นลูกค้านั้นไม่ชำระหนี้ก็ไม่ชำระหนี้บ้าง เป็นต้น

14) มีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินขึ้นในครัวเรือน เช่น ต้องใช้เงินในการรักษาพยาบาล

15) ไม่พอใจพนักงาน

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

1) หลังรับเงินกู้แล้วไม่สามารถดำเนินการผลิตได้ เนื่องจาก

ก. ถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน

ข. เจ้าของที่ดินไม่ให้เช่าที่ดิน

2) ผลผลิตได้รับความเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ คือ

ก. ฝนแล้ง

ข. น้ำท่วม

ค. ลมพายุหรือवादภัย

ง. ศัตรูพืชหรือสัตว์รบกวน

จ. เกิดโรคระบาด

ฉ. ถูกไฟไหม้

ช. ถูกโจรปล้นหรือถูกลักขโมย

ซ. ถูกกลั่นแกล้งทำลายผลผลิต

3) ขายผลผลิตไม่ได้ หรือขายได้น้อย เนื่องจาก

ก. ไม่สามารถขนไปขายได้

ข. ไม่มีผู้รับซื้อ

ค. ราคาตกต่ำ

4) ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย เนื่องจาก

ก. ถูกไฟไหม้

ข. ถูกโจรปล้น หรือถูกลักขโมย

3. ปัจจัยจากพนักงานธนาคาร ได้แก่

1) พนักงานธนาคารทุจริต โดยไม่อยู่ในความรับผิดชอบของธนาคาร

2) พนักงานธนาคารเบียดเบียนลูกค้าหรือกู้ยืมเงินของลูกค้า

3) พนักงานธนาคารประพฤติดนไม่เหมาะสม เช่น ใช้วาจาไม่สุภาพ

4) ลูกค้าไม่ได้รับความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้

ชนินทร์ พิทยะ วิรัช (2533: 22) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับหนี้ที่มีปัญหาไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดว่ามีปัจจัย ดังนี้คือ

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงย่อมกระทบต่อลูกหนี้ เช่น

1) ภาวะเศรษฐกิจ ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ หากภาวะเศรษฐกิจดีหรือรุ่งเรืองก็จะส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัวรุ่งเรืองไปด้วย ถ้าซบเซา ก็จะทำให้เกิดการชะลอตัวทางด้านการลงทุน มีปัญหาในการประกอบธุรกิจ

2) การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐ กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ที่เป็นไปตามกฎหมายที่รัฐเห็นว่ามีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อให้เหมาะสม เช่น การควบคุมราคาสินค้าต่าง ๆ และภาษีอากร

3) การเกิดอุบัติเหตุ หรือ ไฟไหม้ น้ำท่วม

2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย การประเมินราคา หลักประกันที่ไม่เหมาะสม คุณสมบัติของพนักงานสินเชื่อ ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ การปล่อยสินเชื่อโดยไม่มีการถ่วงรอก ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างลูกค้ายกับผู้จัดการ เงื่อนไขในการชำระหนี้ ความรับผิดชอบของพนักงานสินเชื่อต่อลูกค้า

3. เกิดจากตัวลูกหนี้เอง ได้แก่ ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ทำการค้าเกินตัว เปลี่ยนแปลงผู้บริหาร การทุจริตของผู้บริหาร การเจ็บป่วย

ระเบียบการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

หลักการให้สินเชื่อ

ในการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มีหลักในการให้สินเชื่อดังต่อไปนี้

1. ผู้มีสิทธิจะขอกู้เงินต้องเป็นผู้ที่ธนาคารรับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นเกษตรกร
- 2) ต้องบรรลุนิติภาวะ
- 3) มีสัญชาติไทย
- 4) มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกอบรมในด้านเกษตรกรรมมาแล้ว

พอสมควร

5) มีถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพเกษตรกรรมของตนในท้องที่ดำเนินงานของสาขาซึ่งตนขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขาแล้วเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

6) โดยปกติเป็นผู้ก่อให้เกิดผลิตผลการเกษตรเพื่อขายหรือมีรายได้อื่นในปีหนึ่ง ๆ เป็นมูลค่าพอสมควร

7) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีชื่อเสียงดี ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ และรู้จักประหยัด

8) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

9) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

10) ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกค้าประจำสาขาของธนาคารมาก่อน

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับ 1.1 หรือมีเหตุพิเศษอันควรยกเว้นลักษณะตาม 1.5, 1.6 หรือ 1.10 ให้ผู้จัดการเป็นผู้วินิจฉัย

ในกรณีลูกค้าประจำสาขาได้กู้เงินให้บุคคลในครอบครัวใช้ประกอบอาชีพอย่างอื่น และลูกค้าประจำสาขาดังกล่าว ได้พ้นจากการเป็นลูกค้าประจำสาขาตามข้อ 7 หากบุคคลในครอบครัวที่เป็นผู้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์แห่งหนี้สินดังกล่าว ยังจำเป็นต้องใช้บริการเงินกู้ตามสัญญา กู้เดิมจากธนาคาร ก็ให้รับบุคคลดังกล่าวเข้าเป็นคู่สัญญากับธนาคารได้

2. การให้เกษตรกรกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1) เป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ การพัฒนาความรู้ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2) เป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ การพัฒนาความรู้ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต

3) รอการขายผลผลิต

4) ชำระหนี้สินภายนอก

5) เป็นค่าใช้จ่ายหรือเป็นค่าลงทุนในการดำเนินการตามโครงการที่เป็น การส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรมซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

3. การบริหารความเสี่ยงของ ธ.ก.ส. การดำเนินธุรกิจการธนาคารเป็นธุรกิจที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงตลอดเวลา ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การแข่งขัน เทคโนโลยี กฎระเบียบของทางการ และจากกระบวนการทำงาน การดำเนินงานที่จะทำให้บรรลุ

เป้าหมายที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องมีการบริหารความเสี่ยงเพื่อควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ไม่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายที่ผ่านมา ธ.ก.ส. ได้ปลูกฝังพนักงานให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความเสี่ยงพร้อมทั้งบริหารจัดการความเสี่ยงควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงของ ธ.ก.ส. สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระยะแรก ธ.ก.ส. ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ดูแลความเสี่ยงแต่ละด้านโดยให้ขึ้นตรงกับส่วนงานที่เป็นเจ้าภาพความเสี่ยง (risk owner) และที่มีระบบการติดตามและรายงานผลการบริหารความเสี่ยงต่อคณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน และคณะกรรมการ ธ.ก.ส. สำหรับแนวทางและประเภทในการบริหารความเสี่ยงได้ดำเนินการโดยใช้กรอบของธนาคารแห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การที่ ธ.ก.ส. เป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ ซึ่งมีภารกิจหลักในการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร และประชาชนในชนบทให้มีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ธ.ก.ส. จึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบ และผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อให้ประชาชนในชนบทสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างกว้างขวาง พร้อมกับการสนับสนุนและดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

การดำเนินการดังกล่าวมีความเสี่ยงส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ การแข่งขันในการบริการสินเชื่อสู่ชนบทที่เข้มข้นขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในการให้บริการลูกค้า รวมทั้งผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าซึ่งมีความเสี่ยงสูง ต้องมีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อรับมือกับความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น

2) ความเสี่ยงด้านการผลิต ธุรกิจสินเชื่อเกษตรกรเป็นธุรกิจที่สำคัญของ ธ.ก.ส. แม้ว่าบทบาทหน้าที่ปัจจุบันจะขยายการให้บริการสินเชื่อนอกภาคเกษตร แต่ ธ.ก.ส. ก็ยังเน้นความสำคัญในการขยายสินเชื่ออย่างมีคุณภาพ เพื่อป้องกันมิให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

3) ความเสี่ยงด้านการตลาด จากนโยบายที่จะไม่ลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อซื้อเพื่อขาย จึงไม่มีความเสี่ยงในด้านการตลาดของหลักทรัพย์ คงเหลือเฉพาะความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่ง ธ.ก.ส. พยายามจัดโครงสร้างของทรัพย์สินและหนี้สินที่ไวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยให้สอดคล้องกับแนวโน้มอัตราดอกเบี้ย ซึ่งยังทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ ทำให้การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยมีผลกระทบต่อการดำเนินงานน้อยมาก

สำหรับความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน ธ.ก.ส. มีนโยบายที่จะไม่สร้างภาระหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น และพยายามใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อป้องกันความเสี่ยงหนี้เงินกู้ต่างประเทศให้น้อยที่สุด ซึ่งปัจจุบัน ธ.ก.ส. ยังมีความเสี่ยงจากหนี้สินที่เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศเหลืออยู่ประมาณร้อยละ 4.27 ของทุนดำเนินงานและส่วนใหญ่เป็นเงินสกุล

ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จากการคาดการณ์ค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกามีแนวโน้มแข็งค่าขึ้นจะส่งผลให้ระดับความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนลดลง

4) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ธ.ก.ส. ได้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อความมั่นคงและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ฝากเงิน และผู้มีส่วนได้เสียการเป็นธนาคารของรัฐ และมีฐานะทางการเงินที่แข็งแกร่งส่งผลให้ภาพพจน์ของ ธ.ก.ส. อยู่ในระดับที่ดี นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์กระแสเงินสด และผลต่างของกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายอย่างสม่ำเสมอ และมีแหล่งเงินทุนสำรองกรณีฉุกเฉินอยู่หลายแหล่ง ประกอบกับสภาพคล่องส่วนเกินในระบบของประเทศยังมีปริมาณสูง ทำให้ ธ.ก.ส. มีความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอยู่ในระดับต่ำ

5) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน ธ.ก.ส. มีนโยบายให้ส่วนงานต่าง ๆ ได้มีการประเมินความเสี่ยงด้วยตนเอง พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขสิ่งบกพร่องอย่างต่อเนื่อง มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นที่ยอมรับของลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ธ.ก.ส. มีการจัดโครงสร้างที่ถ่วงดุลและสอบทานซึ่งกันและกัน มีระบบควบคุมภายในที่มีขั้นตอนชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีส่วนงานที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบและสอบทานการปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ มีพนักงานที่มีประสิทธิภาพในการทำงานและความซื่อสัตย์ มีจิตวิญญาณในการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรผู้ด้อยโอกาสในสังคม มีการนำระบบบริหารคุณภาพ (ISO 9001: 2000) มาใช้เพื่อพัฒนามาตรฐานการให้บริการลูกค้า และกำลังพัฒนาการประเมินและควบคุมความเสี่ยงด้านปฏิบัติงานตามแนวทางของธนาคารแห่งประเทศไทย มาปรับใช้กับ ธ.ก.ส. ปัจจุบันเหล่านี้ล้วนช่วยให้ระดับความเสี่ยงด้านปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ควบคุมได้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2546: 82 - 85)

4. การให้สินเชื่อโดยสถาบันการเงินอื่น ๆ ทั่วไป เช่น ธนาคารพาณิชย์ทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อการพาณิชย์และอุตสาหกรรม รวมถึงนำเข้า - ส่งออกสินค้า ไม่ส่งเสริมการให้สินเชื่อการเกษตร เนื่องจากมีความเสี่ยงสูง ไม่มีความชำนาญและไม่กล้าเสี่ยงให้สินเชื่อด้านเกษตรกรรมแก่เกษตรกรทั่วไป ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เคยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ต้องจ่ายสินเชื่อแก่เกษตรกรร้อยละ 5 ของยอดเงินที่รับฝากทุกประเภทของธนาคารนั้น ๆ และหากธนาคารพาณิชย์ใดไม่สามารถจ่ายเงินกู้ภาคเกษตรได้ตามสัดส่วนร้อยละ 5 ที่กำหนด จะต้องนำฝากเงินดังกล่าวไว้กับ ธ.ก.ส. เพื่อจ่ายเงินกู้แทนธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ

หลักสำคัญในการบริหารงานสินเชื่อของสถาบันการเงินในฐานะผู้ให้กู้ โดยทั่วไปแล้วจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. security ก่อ หลักประกันการชำระคืนเงินกู้
2. liquidity คือ การดำรงไว้ซึ่งสภาพคล่องของสถาบันการเงิน
3. profitability คือ ขีดความสามารถในการทำกำไรจากสินทรัพย์ที่ถือ

ดังนั้น องค์ประกอบทั้ง 3 ประการข้างต้น จึงเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดกับการกระจาย (สัดส่วน) การลงทุนในสินทรัพย์แต่ละประเภท (portfolio of Assets) เพื่อลดความเสี่ยงและความคาดหวังผลตอบแทนที่แตกต่างกันไปตามภาวะตลาดนอกเหนือจากเงินสด อาคาร สิ่งปลูกสร้าง และภาพลักษณ์/พจน์ (goodwill) ของสถาบันการเงินแล้วยอดหนี้คงเหลือ (debt outstanding) ซึ่งอาจประกอบด้วยเงินให้กู้ (loans) การลงทุนในตราสารหนี้ (debt investment) หรือการเข้าไปถือหุ้นในสถาบันที่เป็นนิติบุคคล (equity investment) เหล่านี้มีผลกระทบต่อการจัดการด้านสภาพคล่องและขีดความสามารถในการทำกำไรให้กับสถาบันการเงิน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านหลายสาขา (พิชญ์ นิตย์เสมอ, 2538: 9)

สินเชื่อ

คำจำกัดความของสินเชื่อ

สินเชื่อ (credit) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งหรือธุรกิจหนึ่งมอบความเชื่อถือความไว้วางใจให้แก่บุคคลหรือธุรกิจหนึ่ง ให้ได้รับเงิน สินค้า หรือการบริการไปใช้บริโภคหรือไปดำเนินธุรกิจต่อไปก่อน โดยมีข้อผูกพัน หรือสัญญาต่อกันไว้ว่าจะชำระคืนเงิน ชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการให้แก่ผู้ให้เครดิต (เจ้าหนี้) ในวันใดวันหนึ่งในอนาคตตามจำนวนเงินและระยะเวลาที่ได้กำหนดหรือตกลงกันไว้แน่นอน

หลักการพิจารณาให้สินเชื่อ

Paul H. Hunn (Hunn, 1971 อ้างใน สุนัย เลหาวิวัฒน์, 2536: 23 – 27) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงินโดยทั่วไปให้ยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ 5C's Credit ได้แก่

1) Character (คุณสมบัติของผู้กู้) หมายถึง อุปนิสัยใจคอ และพฤติกรรมของลูกหนี้ โดยแบ่งออกได้ 2 อย่างคือ

ก. คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไป อายุครอบครัว การสังคม ความซื่อสัตย์ ชื่อเสียงส่วนตัว หลักฐาน ภาวะศีลธรรม ฐานะการเงิน ฯลฯ

ข. คุณสมบัติเฉพาะด้าน ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ ความคิดความอ่าน ความรับผิดชอบ

2) Capacity (ความสามารถในการชำระหนี้) แบ่งได้ออกเป็นส่วนบุคคล และส่วนองค์การธุรกิจ ถ้าเป็นส่วนบุคคลประเมินได้จากคุณสมบัติของผู้กู้ (character) ส่วนองค์การธุรกิจได้จาก

ก. ฐานะการเงิน ทุนดำเนินงาน

ข. ภาวะการแข่งขัน

ค. แผนงานและการบริหารทั่วไป และกำลังคนที่สามารถ

ง. โครงการและวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้

จ. แผนการชำระคืนเงินกู้

ฉ. ภาวะทางนิติกรรม

3) Capital (เงินทุน) หมายถึง ทรัพย์สินของผู้รับสินเชื่อที่ใช้ในธุรกิจนั้นพิจารณาได้จาก

ก. อัตราส่วนระหว่างหนี้สิน/เงินทุน

ข. อัตราส่วนระหว่างกำไร/เงินทุน

4) Collateral (การค้ำประกันเงินกู้) หมายถึง หลักประกันเงินกู้ ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นใจในการให้เงินกู้ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

ก. หลักทรัพย์ค้ำประกัน ได้แก่ ที่ดิน อาคาร โรงเรือน หุ่น ธนบัตร สิทธิ เช่น เอกสารสิทธิต่าง ๆ

ข. บุคคลค้ำประกัน

5) Condition (สภาพภาวะเศรษฐกิจ) หมายถึง สภาพภายนอกซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมตัวของผู้ให้และผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สถานการณ์ทางการเมือง การแก้ไขข้อบังคับและกฎหมาย

ข้อมูลที่ต้องใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ขอกู้ ประกอบด้วย
 - 1) ประวัติส่วนตัวและประวัติการดำเนินการ
 - 2) ความรู้ทางวิชาการและความชำนาญ
 - 3) อุปนิสัย ความประพฤติ และความชำนาญ
 - 4) การจัดระบบในการบริหารงาน การวางแผนงาน และการควบคุมภายใน
2. ข้อมูลด้านการผลิต ประกอบด้วย
 - 1) ปริมาณผลผลิตที่จะได้ตามโครงการ คุณภาพของผลผลิต
 - 2) วิธีการผลิต เทคนิค และวิธีการตามหลักวิชาการสมัยใหม่ เครื่องมือเครื่องจักร รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ
 - 3) วัตถุดิบ แรงงาน และปัจจัยที่สนับสนุน
 - 4) ปริมาณผลผลิตทั้งหมดในท้องถิ่น และภายในประเทศ
 - 5) ปัญหาต่าง ๆ
3. ข้อมูลด้านการตลาด
 - 1) ความต้องการของตลาดท้องถิ่น ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ
 - 2) ตลาดของผู้ขอกู้ หรือโครงการขายผลผลิตเป็นประจำ
 - 3) การแข่งขันกับแหล่งผลิต และตลาดอื่น
 - 4) ราคาขายผลผลิต
 - 5) ปัญหาด้านการตลาด
4. ข้อมูลด้านการเงิน
 - 1) ทุนที่ใช้ในการดำเนินงานแยกเป็นเงินกู้ และทุนของตนเอง
 - 2) หนี้สิน แหล่งที่เป็นหนี้ อัตราดอกเบี้ย เงื่อนไขการชำระคืน หลักประกัน
 - 3) รายได้/รายจ่าย ในการดำเนินงานโครงการระยะเวลาที่จะมีรายได้/รายจ่าย
 - 4) กำไร/ขาดทุนในการดำเนินงาน
5. ข้อมูลด้านหลักประกัน
 - 1) หลักทรัพย์ที่จำนองได้ ที่ดิน โรงเรือน เครื่องจักร
 - 2) หลักทรัพย์อื่น เช่น ธนบัตร หุ้น เงินฝาก

3) บุคคลค้ำประกัน

ประเภทสินเชื่อ

สินเชื่อ (credit) แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. สินเชื่อเพื่อ โภคกรรมหรือสินเชื่อเพื่อการบริโภค โดยทั่วไปสินเชื่อประเภทนี้ใช้ในทางสิ้นเปลืองหมดไป มิได้ใช้ในการผลิตโดยตรง เช่น เพื่อซื้อเครื่องเรือน สิ่งฟุ่มเฟือย หรือใช้พิธีกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการบริโภคหรือสนองความต้องการของผู้ใช้สินเชื่อนั่นเอง

2. สินเชื่อเพื่อธุรกิจ โดยปกติสินเชื่อประเภทนี้ใช้ในทางก่อประโยชน์นอกวง คือ ใช้เพื่อเพิ่มการผลิตและรายได้ ซึ่งสามารถชำระคืนจากรายได้ในการประกอบธุรกิจที่ใช้สินเชื่อนั้น

การให้สินเชื่อเกษตรกรรายคน (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2546ข)

เป็นการให้เงินกู้แก่เกษตรกรรายคนโดยตรง ซึ่งเกษตรกรผู้จะขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ได้ จะต้องขึ้นทะเบียน เป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. ก่อน โดยแจ้งความประสงค์ ต่อพนักงานพัฒนาธุรกิจของ ธ.ก.ส. ประจำสาขา หรือหน่วยอำเภอ ที่ตั้งอยู่ในท้องที่ ที่เกษตรกรผู้นั้น มีถิ่นที่อยู่ พนักงานของ ธ.ก.ส. จะให้ความช่วยเหลือ และแนะนำ วิธีการต่าง ๆ ในการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส.

คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นลูกค้า

เกษตรกรผู้ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. จะต้องมีความสมบัติดังนี้

1. เป็นเกษตรกรตามข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

2. ต้องบรรลุนิติภาวะ

3. มีสัญชาติไทย

4. มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกอบรมในการเกษตรมาแล้วพอสมควร

5. มีถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพการเกษตรส่วนใหญ่ ในท้องที่ดำเนินงาน ของสาขา ซึ่งตนขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำมาแล้ว เป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 1 ปี

6. เป็นผู้ก่อให้เกิดผลิตผลการเกษตร เพื่อขายในปีหนึ่ง ๆ เป็นมูลค่าพอสมควร หรือมีผู้ทาง จะปรับปรุงการเกษตร ให้มีรายได้เพียงพอ ที่จะชำระหนี้ได้
7. เป็นผู้มีคุณสมบัติสุจริต ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ มีชื่อเสียงดี และรู้จักประหยัด
8. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
9. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้หนี้สินล้นพ้นตัว
10. ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกจ้างประจำสาขา และปัจจุบันไม่ได้เป็นผู้กู้เงินของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันใด ๆ ที่ดำเนินธุรกิจทางด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร

ประเภทเงินกู้

การให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน จำแนกตามประเภทเงินกู้ได้ดังนี้

เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการผลิต

มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ในการผลิตทางการเกษตร สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ค่าเตรียมดิน ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่าจ้างแรงงาน ฯลฯ เงินกู้ประเภทนี้ มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน ยกเว้นกรณีพิเศษ อาจขยายให้เป็นไม่เกิน 18 เดือน

เงินกู้ระหว่างรอการขายผลผลิต

มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ในระหว่างรอการขาย ผลผลิต เพื่อให้เกษตรกร สามารถเก็บผลผลิต ไร่หรือราคาดได้ โดยไม่จำเป็นต้องขาย ในช่วงที่ผลผลิต ออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก และราคาคต่ำ เงินกู้ประเภทนี้ มีกำหนดระยะเวลา ชำระคืนภายใน 6 เดือน

เงินกู้ระยะปานกลาง

มีวัตถุประสงค์ เพื่อการลงทุน ในทรัพย์สิน การเกษตร ซึ่งมีอายุใช้งานได้เกินกว่า 1 ปี เช่น เงินกู้เพื่อ เป็นค่าใช้จ่าย ในการลงทุน ในการบุกเบิก หรือปรับปรุง ที่ดิน เพื่อใช้ทำ การเกษตร การซื้อ เครื่องจักรกล การเกษตร การลงทุนเลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น เงินกู้ ประเภทนี้ มีกำหนด ชำระคืนภายใน 3 ปี เว้นแต่ในกรณีพิเศษอาจผ่อนผันให้ชำระคืนได้ภายใน 5 ปี

เงินกู้เครดิตเงินสด

เป็นเงินกู้ระยะสั้น เพื่อการผลิตอย่างหนึ่ง ซึ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่เกษตรกร ลูกค้า เป็นอย่างมาก เพราะเกษตรกรลูกค้า ทำสัญญาเงินกู้ ในเครดิตเงินสด ไว้เพียงครั้งเดียว ก็

สามารถ เบิกรับเงินกู้ได้หลายครั้ง ภายในวงเงินกู้ที่กำหนด และภายในระยะเวลา แห่งสัญญากู้ ซึ่งมี ระยะเวลาไม่เกิน 5 ปีไป

เงินกู้ระยะยาวเพื่อชำระหนี้สินเดิม

มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำไปชำระหนี้สินเดิม หรือเพื่อนำไปไถ่ถอน หรือซื้อคืนที่ดิน การเกษตร ซึ่งเดิมเคยเป็นของคนหรือคู่สมรส หรือบุตร หรือเป็นของบิดาหรือมารดา และเป็นการ สงวนกรรมสิทธิ์ ในที่ดินการเกษตรไว้ ตลอดจนเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดำเนินงาน การเกษตรในฤดูแรก การลงทุนในทรัพย์สิน การเกษตรที่จำเป็น และค่าใช้จ่ายอันจำเป็น เกี่ยวกับการจัดจ้างของ อสังหาริมทรัพย์ควบคู่ไปด้วย

เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร

มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์ประจำ ทางการเกษตร หรือเพื่อ ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลง หรือวางรูปแบบการผลิตขึ้นใหม่ ซึ่งมีการลงทุนสูง และต้องใช้เวลานาน จึงจะได้รับผลตอบแทน คำนวณเงินลงทุน การชำระคืนเงินกู้ประเภทนี้ มีกำหนดไม่เกิน 15 ปี หรือใน กรณีพิเศษ อาจขยายให้ชำระคืน ได้ไม่เกิน 20 ปี และอาจกำหนด ให้มีระยะปลอด ชำระคืนต้นเงิน และหรือดอกเบี้ย ได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม แต่ไม่เกิน 5 ปีแรก เงินกู้ประเภทนี้ มีทั้งการให้กู้ เป็นรายบุคคล และเงินกู้ซึ่งจัดทำในรูปของโครงการ ที่มีเกษตรกรหลายรายเข้าร่วมโครงการ

เงินกู้สำหรับการประกอบอาชีพอย่างอื่น

มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย และ/หรือเป็นค่าลงทุน สำหรับดำเนินงาน ในการ ประกอบอาชีพอย่างอื่น ซึ่งเป็นการ นำเอาผลิตผลการเกษตร ของเกษตรกรเอง หรือจัดหาจากแหล่ง อื่น มาแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป เพื่อจำหน่าย รวมถึงการประกอบอาชีพ ที่ เกี่ยวกับการผลิต หรือการบริการ ด้านปัจจัยการผลิต ทางการเกษตรด้วย เงินกู้ประเภทนี้จำแนกได้ เป็น 2 ประเภท คือ

1. เงินกู้เพื่อการผลิต เป็นเงินกู้ระยะสั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย สำหรับดำเนินงาน ใน การประกอบอาชีพอย่างอื่น มีระยะเวลา ชำระคืน ภายใน 12 เดือน
2. เงินกู้เพื่อการลงทุน เป็นเงินกู้ระยะยาว เพื่อเป็นค่าลงทุนในทรัพย์สิน สำหรับ ใช้ในการประกอบอาชีพอย่างอื่น มีระยะเวลา ชำระคืน ภายใน 15 ปี หรือในกรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปี

หลักประกันเงินกู้

การให้เงินกู้ตามประเภทดังกล่าวข้างต้น จะต้องเป็นหลักประกันเงินกู้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ลูกค้าในกลุ่มเดียวกัน ผู้กพัน คนรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ ร่วมกันค้ำประกัน การชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส.
2. มีลูกค้าประจำสาขา หรือบุคคลอื่น ซึ่ง ธ.ก.ส. พิจารณาเห็นสมควร เป็นผู้ค้ำประกัน อย่างน้อย 2 คน
3. มีอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่น จำนองเป็นประกัน โดยอสังหาริมทรัพย์ จะต้องมียุทธาประเมินไม่น้อยกว่า สองเท่าของจำนวนเงินกู้
4. มีหลักทรัพย์รัฐบาลไทย หรือเงินฝากใน ธ.ก.ส. เป็นประกัน

การดำเนินงานสินเชื่อในรูปโครงการ

ธ.ก.ส. ดำเนินการ ให้สินเชื่อแก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ในรูปแบบ การให้เงินกู้ระยะสั้น ระยะปานกลาง หรือระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ให้มีเงินทุน เพื่อประกอบการผลิตการเกษตร หรือปรับปรุง รูปแบบการผลิต ทางการเกษตร ซึ่งจะทำให้เกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต ทำให้มีรายได้สูงขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และยกระดับ ความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยส่วนราชการ และส่วนงานเอกชน ที่เกี่ยวข้อง จะมีบทบาทสำคัญ ในการให้ความสนับสนุน ด้านวิชาการ ด้านการตลาด และด้านการสร้าง ปังจัยพื้นฐาน ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นส่วนสนับสนุน ที่สำคัญยิ่ง ต่อความสำเร็จ ของเกษตรกร ในการประกอบการเกษตร

การดำเนินงานสินเชื่อในรูปโครงการ สามารถจำแนก ประเภทโครงการเป็น 2 ประเภท ได้แก่ โครงการตามนโยบายรัฐบาล และโครงการพิเศษของ ธ.ก.ส.

1. โครงการตามนโยบายรัฐบาล

โครงการตามนโยบายรัฐบาล เป็นโครงการ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้น โดยมีมติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบาย แผนหรือกิจกรรมของส่วนราชการ เพื่อช่วยเหลือ แก้ไขความเดือดร้อนต่าง ๆ ของเกษตรกร ที่ประสบภาวะ การผลิตการเกษตร เช่น ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ผลผลิต มีปริมาณหรือคุณภาพ ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือราคาผลผลิตตกต่ำ เป็นต้น ถ้าขณะความช่วยเหลือ ของรัฐบาล จะเป็นการสนับสนุน เงินกู้ ที่มีเงื่อนไขพิเศษผ่าน ธ.ก.ส. ได้แก่

- 1) โครงการรับจำนำผลิตผลการเกษตร

- 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดินในรูปกองทุนที่ดิน
- 3) โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.)
- 4) โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบ
- 5) โครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร

2. โครงการพิเศษของ ธ.ก.ส.

โครงการพิเศษของ ธ.ก.ส. เป็นโครงการเงินกู้ระยะยาว ที่คณะกรรมการธนาคาร ได้ลดหย่อนหลักเกณฑ์การให้เงินกู้ตามปกติของ ธ.ก.ส. เพื่อช่วยเหลือ เกษตรกร ชั้นเล็ก และยากจน ให้มีโอกาส พัฒนาการเกษตร ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และส่วนงานภาคเอกชน ให้ความสนับสนุนด้านปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยการผลิต หรือบริการทางวิชาการ แก่เกษตรกรในโครงการ

สินเชื่อเพื่อรักษาสังแวดล้อม

เป็นโครงการ ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุน จากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) และกองทุนความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจไต้หวัน (The Overseas Economic Cooperation Fund : OECF) มีวัตถุประสงค์ เพื่อการเพิ่มผลผลิต และรายได้ของครัวเรือน เกษตรกรในชนบท โดยการส่งเสริม การประกอบอาชีพการเกษตร และอาชีพที่เกี่ยวข้องในการเกษตร ตลอดจนสนับสนุนให้ เกษตรกรมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริม ให้มีการลงทุนที่เกี่ยวข้อง กับการรักษาสังแวดล้อม ทั้งนี้ ADB ได้ให้การสนับสนุน ในการจัดฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงาน ได้ดียิ่งขึ้น

กิจกรรมที่สนับสนุนให้ดำเนินการตามโครงการนี้ได้แก่

1. การลงทุนปลูกสวนป่า รวมถึงการเตรียมพื้นที่ การจัดหาพันธุ์ไม้ การจัดหาวัสดุ ประกอบการปลูกสวนป่า รวมทั้งค่าลงทุนอื่น ๆ ที่จำเป็น (ยกเว้นการลงทุนซื้อที่ดิน และการลงทุน ปลูกยูคาลิปตัส)
2. การลงทุนสร้างบ่อกักเก็บน้ำ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง กับบ่อกักเก็บน้ำ (ยกเว้นการลงทุนซื้อที่ดิน)
3. การลงทุนในการประกอบอาชีพ ที่เกี่ยวข้องในการเกษตร เป็นอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกร ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง กับการรักษาสังแวดล้อม

รวมทั้งไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (ยกเว้นกิจกรรม ที่เกี่ยวกับการซื้อที่ดิน ยาสูบ ไม่จากป่า ชำระหนี้สินเดิม รอยนต์บรรทุก ที่ไม่ได้ใช้เพื่อกิจกรรม เกียวเนื่อง ในการเกษตร และการค้า สินค้าเกษตร ที่ไม่มีการทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปราณี เหล่าทะเกียรติ (2523) ศึกษาวิเคราะห์การกู้หนี้สินของเกษตรกรในจังหวัด เชียงเทรา ปี 2518 - 2519 พบว่า ขนาดของฟาร์ม สินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ประสิทธิภาพ ของฟาร์มและรายได้ฟาร์ม มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ขวัญใจ รังษิสุริยะชัย (2530) ได้ศึกษาการวิเคราะห์การให้สินเชื่อของเกษตรกรใน จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการแก่สถาบันการเงินไว้ดังนี้ ในการ ปลดปล่อยสินเชื่อการเกษตรให้เกษตรกรแต่ละราย สิ่งที่ต้องตัดสินใจ คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ฟาร์ม เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์มเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการ ใช้สินเชื่อการเกษตรของเกษตรกร ฉะนั้น ในการพิจารณาเงินกู้ที่เหมาะสม ควรที่จะพิจารณาให้ เหมาะสมกับการผลิตของเกษตรกรแต่ละราย เพื่อสถาบันการเงินจะสามารถเรียกเก็บหนี้ได้ครบตาม จำนวน

เทียนชัย รัตนดีลก (2533) ได้วิจัยถึงปัญหาการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของ เกษตรกร อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า ร้อยละ 87.50 ของเกษตรกรที่มีปัญหาในการ ขาดทุน ซึ่งแบ่งออกตามภาวการณ์ที่แตกต่างกัน ออกไปคือ ร้อยละ 45.13 มีปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ร้อยละ 50.44 พบกับความเสียหายจากความแห้งแล้ง ร้อยละ 4.43 พบปัญหาเรื่องโรคแมลงศัตรูพืช ระบาด ซึ่งอัตราที่เกษตรกรพบกับปัญหาต่าง ๆ กันนั้น เกษตรกรบางรายอาจจะประสบปัญหาต่าง ๆ หลายประการพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกันก็ได้ ปัญหาการขาดทุนของเกษตรกรไม่ว่าจะเกิดจาก สถานการณ์ใดก็ตาม ก็ย่อมกระทบต่อการชำระหนี้โดยตรง

กัลยา โทวิศิษฐ์ชัย (2535) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของ เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ซึ่งในการศึกษาได้แบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่มตามสัดส่วนการชำระ คืน ร้อยละ 0 - 25, 26 - 50, 51 - 75 และมากกว่า 75 ผลการดำเนินงานของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการ

ในรอบปีทางบัญชี 2533 พบว่า เกษตรกรมีรายได้สุทธิรวมครัวเรือนละ 77,863 บาท ซึ่งเป็นรายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนม 41,688 บาท รายได้สุทธิจากการเกษตรอื่น ๆ 16,156 บาท และรายได้สุทธินอกการเกษตร 20,023 บาท แต่ชำระคืนได้เพียง 10,805 บาท หรือร้อยละ 44.30 ทั้งนี้ เป็นเพราะเกษตรกรใช้รายได้บางส่วนไปในการบริโภคและชำระหนี้สินอื่น ๆ ด้านผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจชำระคืน พบว่า ปัจจัยที่มีผลสนับสนุนการชำระคืน ได้แก่ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนม รายได้สุทธิจากการเกษตรอื่น ส่วนปัจจัยที่มีผลเป็นอุปสรรคต่อการชำระคืน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และชำระหนี้สินอื่น ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนการชำระคืน ได้แก่ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนมและรายได้สุทธิจากการเกษตรอื่น ๆ ส่วนปัจจัยที่มีผลเป็นอุปสรรคต่อการชำระคืน คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

กัมปนาท เพ็ญสุภา (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในเขตอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในรอบปีทางบัญชี 2534 เกษตรกรชำระคืนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้บางส่วน จำนวน 44 ครัวเรือน และชำระคืนไม่ได้เลย 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 69.84 และ 30.16 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินกู้ค้างชำระกับปัจจัยต่าง ๆ พบว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์มและปริมาณเงินกู้ค้างชำระมีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินกู้ค้างชำระ ณ ความเชื่อมั่นระดับสูง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระ พบว่า รายได้จากการเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และปริมาณเงินกู้มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระ

จันทร์ศรี สมวิภาศ (2536) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปริมาณหนี้สินในระบบสหกรณ์มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการชำระคืนสินเชื่อ หมายความว่า สมาชิกที่มีหนี้สินมากจะมีการชำระคืนน้อย ดังนั้น การพิจารณาเงินกู้ต้องกระทำอย่างรอบคอบ

สามารถ นิตย์เสมอ (2536) ศึกษาสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้สินค้างชำระ โดยได้ประมวลผลข้อมูลหนี้สินค้างชำระของเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการ และ ธ.ก.ส. สามารถสรุปสาเหตุได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกิดจากส่วนราชการ เช่น การเร่งรีบดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น ขาดการประสานงานที่ดี การให้สินเชื่อช้าช้อนหรือพนักงานไม่สันทัดในการให้สินเชื่อเกษตร
2. ปัญหาเกิดจากโครงการไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ เช่น สภาพพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ไม่เหมาะทำการเกษตร สินเชื่อไม่เพียงพอ ปัจจัยการผลิตที่จัดหาให้ไม่เหมาะสม
3. ปัญหาจากเหตุสุดวิสัย เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือผลผลิตการเกษตรตกต่ำเกินกว่าความคาดหมาย
4. ปัญหาเกิดจากเหตุสุดวิสัยในตัวเกษตรกร เช่น ตาย วิกลจริต
5. ปัญหาเกิดจากความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเอง และการอธิบายให้ความกระจ่างในสาระสำคัญของโครงการของเจ้าหน้าที่ เช่น เกษตรกรเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการคลาดเคลื่อนโดยคิดว่าอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ได้รับจากโครงการเป็นการให้ฟรี และเกษตรกรจำนวนมากที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์โดยจงใจบิดพลิ้ว

อรรธรณ กมล (2536) ได้ทำการวิเคราะห์เรื่อง ปัจจัยที่มีต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรคอยสะเกิด จำกัด อ.คอยสะเกิด จ.เชียงใหม่ ปีทางบัญชี 2533 พบว่า สมาชิกมีหนี้ถึงกำหนดชำระเฉลี่ยครัวเรือนละ 25,194.08 บาท สมาชิกสามารถชำระหนี้คืนตามกำหนดได้ทั้งหมดเฉลี่ยครัวเรือนละ 19,159.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.05 สมาชิกสามารถชำระหนี้คืนตามกำหนดได้บางส่วนเฉลี่ยครัวเรือนละ 3,455.07 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.71 สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดเฉลี่ยครัวเรือนละ 2,579.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.24

ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ปรากฏว่า หนี้สินทั้งหมดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนและรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนตามลำดับ

ชำนาญ ธรรมไทย (2537) ศึกษาศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยจากตัวสมาชิกที่มีผลต่อการค้างชำระสินเชื่อ คือ การเกิดหนี้สินเพิ่มจากบุคคลภายนอก การนำเงินกู้ไปใช้ในกิจกรรมอื่น การเลิกประกอบอาชีพเกษตร และการป่วยระหว่างการประกอบอาชีพ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการค้างชำระสินเชื่อ คือ ราคาผลผลิตตกต่ำและเกิดภัยธรรมชาติ ปัจจัยที่เกิดจากมูลเหตุอื่น ๆ คือ เกษตรกรเกรงว่าเมื่อคืนชำระเงินกู้แก่ ธ.ก.ส. แล้ว จะกู้ใหม่ไม่ได้

ธีระศักดิ์ มุสิกะ (2538) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง จากเกษตรกร 2 หมู่บ้าน จำนวน 60 ครัวเรือนของเกษตรกรชาวสวนกาแฟในรอบปีบัญชี 2536 – 2537 พบว่า เกษตรกรมีปริมาณขายกาแฟเฉลี่ย 2,834 ก.ก. มูลค่าที่ดินเฉลี่ย 428,917 บาท มูลค่าเครื่องมือทุนในสวนเฉลี่ย 18,993 บาท รายได้อื่น ๆ ในรอบปี 14,448 บาท ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 45,628 บาท และหนี้สินอื่น ๆ เฉลี่ย 12,487 บาท และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเลือกชำระคืนเงินกู้ครอบคลุมพบว่า ปัจจัยที่มีผลสนับสนุนการชำระคืน ได้แก่ มูลค่าเครื่องมือ รายได้สุทธิเป็นตัวเงิน ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการชำระคืน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และพื้นที่ถูกพายุภัย

สุนทร พลโฮม (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. คือ ขนาดการถือครองที่ดิน ขนาดของการลงทุน รายได้ในฟาร์ม รายได้นอกฟาร์ม การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ หลักประกันเงินกู้ และการติดตามทวงถามหนี้เงินกู้ของพนักงาน ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทศพร อาษากิจ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้สินสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกมีรายรับเฉลี่ย 95,181.26 บาท/ปี ส่วนใหญ่ได้มาจากการผลิตพืช มีรายจ่ายเฉลี่ย 82,919.55 บาท/ปี มีหนี้สินเฉลี่ย 52,852.29 บาท/ปี ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินสินเชื่อของสมาชิก ได้แก่ วงเงินกู้ ปริมาณหนี้สินนอกระบบสหกรณ์ มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้สินสินเชื่อการเกษตรตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และมีค่า $R^2 = 0.685$ ข้อเสนอแนะการศึกษาพบว่า สหกรณ์ควรวางแผนในการให้สินเชื่อ และสำรวจข้อมูลการตลาดผลผลิตล่วงหน้า เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้ข่าวสาร สหกรณ์ควรมีการระดมทุนจากสมาชิกเพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการดำเนินการ

วิเศษณ์ สุขใหญ่ (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคืนเงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเวียงป่าเป้า อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าครบถ้วนตาม 2540 คือ รายได้ที่เป็นเงินสดซึ่งได้จากการขายพืช และข้าวโพด จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานได้และการใช้เงินกู้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนเงินกู้คือ ปริมาณหนี้สินภายนอกและการเร่งรัดติดตามหนี้สิน

ของพนักงานสินเชื่อ ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าคาบมีนาคา 2541 คือ รายได้จากการเกษตร และมูลค่าสินทรัพย์คงที่ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนเงินกู้ คือ ปริมาณหนี้สินภายนอก

เรื่องวัฒน์ ทองอยู่ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองปาน จำกัด พบว่า แหล่งเงินกู้ของสมาชิกส่วนใหญ่คือกู้จากสหกรณ์ โดยใช้การค้ำประกันจากสมาชิกร่วมกลุ่ม สำหรับปัญหาที่ทำให้สมาชิกค้างชำระสินเชื่อเกิดจากปัญหาลักษณะชาติ ส่วน ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อเกษตรของสมาชิกได้แก่ วงเงินกู้ วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม และมูลค่าหลักประกันสินเชื่อปัญหาของสมาชิกที่มีต่อการชำระสินเชื่อพบว่า ปัญหาการแยกหนี้เดิมมาจากสหกรณ์การเกษตรแจ่ม จำกัด สมาชิกไม่ได้หนังสือเตือนการชำระหนี้จากสหกรณ์เป็นปัญหาหลักของสมาชิก

วาสนา กันทะรัตน์ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ คือ อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ และหลักประกันเงินกู้

อุดม ละม่อม (2548) ศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไขการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กรณีศึกษา สาขาพัฒนานิคม อำเภอนานิคมน จังหวัดลพบุรี พบว่า ปัจจัยด้านศักยภาพของผู้กู้มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับปานกลาง ปัจจัยภายนอกมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับปานกลาง และปัจจัยจาก ธ.ก.ส. มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับน้อย นอกจากนี้ ปัญหาของเกษตรกร คือ วิธีการผลิตในปัจจุบันทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง การมีหนี้สินหลายแหล่งทั้งในระบบและนอกระบบ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูง และฝนแล้ง ซึ่งเกษตรกรให้แนวทางแก้ไขปัญหา คือ หาวิธีการลดต้นทุนการผลิต ให้มีการประกันราคาพืชผลการเกษตร ให้รัฐสนับสนุนสินเชื่อต้นทุนหรือดอกเบี้ยต่ำเพื่อฟื้นฟูการผลิต ให้พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องการให้รัฐบาลเพิ่มงบประมาณในการสนับสนุนแก้ไขปัญหานี้นอกระบบ

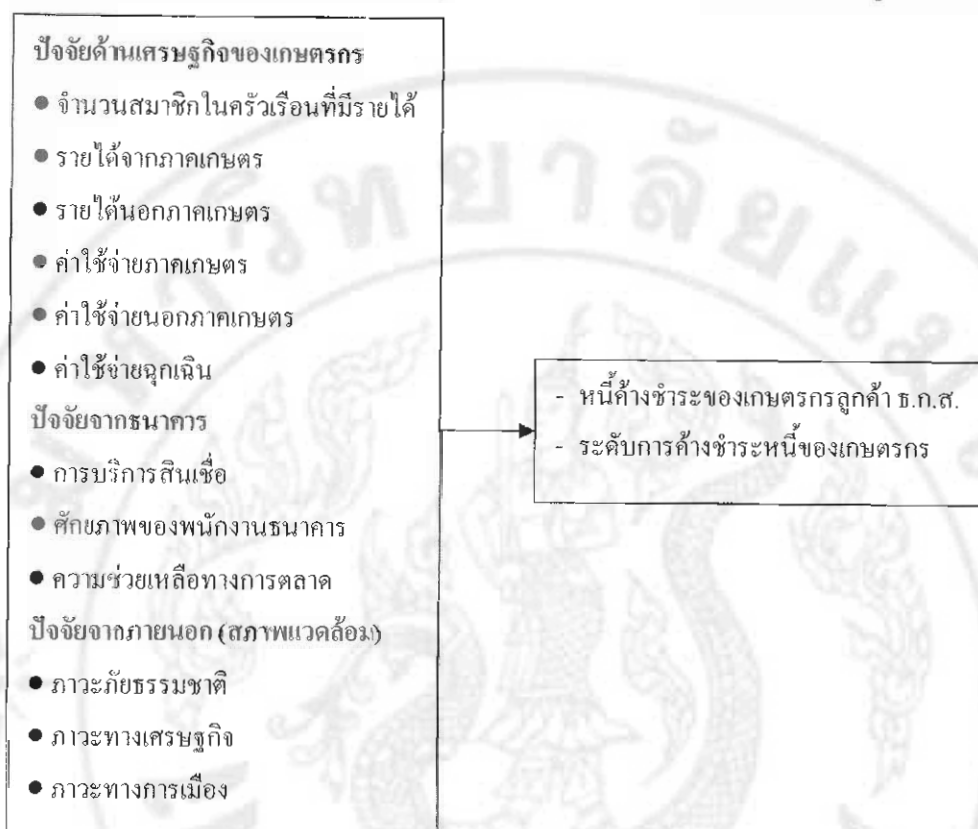
ภาคสรุป

ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสินเชื่อเกษตรกร ที่เกษตรกรใช้ในการผลิตที่มีความเสี่ยง ทั้งทางด้านการผลิต การตลาด ตลอดจนปัจจัยที่ยากต่อการควบคุมภายนอก ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ผู้ให้สินเชื่อควรตระหนัก และให้ความสำคัญในการบริหารสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรลูกค้า เพื่อให้คำแนะนำและวางแผนในการบริหารจัดการสินเชื่ออย่างเป็นระบบ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส) กรณีศึกษา สาขาสาทรภิ อำเภอสาทิ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ทำการทบทวน ทฤษฎี หลักการ นโยบาย ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สามารถกำหนดตัวแปรต้นของปัญหาการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร ได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายได้ในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน ปัจจัยจากธนาคาร ได้แก่ การบริการสินเชื่อ ศักยภาพของพนักงานธนาคารและความช่วยเหลือทางการตลาด ปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม) ได้แก่ ภาวะภัยธรรมชาติ ภาวะเศรษฐกิจและภาวะการเมือง ดังได้สรุปตัวแปรต้นและตัวแปรตามของการศึกษาครั้งนี้ไว้ในกรอบแนวความคิด

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ (independent variables)

ตัวแปรตาม (dependent variables)

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

สมมติฐาน

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร มีผลต่อหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่
2. ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยจากธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่
3. ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยจากภายนอก มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขา ภูมิศึกษาศาสาสาร์ภี อำเภอมะเมือง จังหวัคเชียงใหม่ ได้กำหนดแผนและวิธีดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสาสาสาร์ภี อำเภอสาร์ภี จังหวัคเชียงใหม่ จำนวน 12 ตำบล

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษารั้งนี้ คือ เกษตรกรลูกค้าที่ค้างชำระหนี้ของ ธ.ก.ส. สาขาสาสาสาร์ภี อำเภอมะเมือง จังหวัคเชียงใหม่ ซึ่งจากรายงาน ณ 31 มีนาคม 2548 มีเกษตรกรที่ค้างชำระหนี้รวมทั้งสิ้น 678 ราย จาก 12 ตำบล ของเขตรับผิดชอบในพื้นที่อำเภอสาร์ภี จังหวัคเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างกระจายในทุกตำบล ที่มีเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ค้างชำระ แล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนสมาชิกกลุ่มนั้น ๆ โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973) กำหนดให้มีค่าความคลาดเคลื่อน .05 ตามสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิด

แทนค่าตามสูตร ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{678}{1 + 678(0.05)^2} \\ &= \frac{678}{2.695} \\ &= 251.57 \sim 252 \text{ ราย} \end{aligned}$$

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้วจะทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ให้ได้ตามจำนวนและสัดส่วนที่ต้องการ (ตาราง 1) โดยวิธีการจับฉลาก ซึ่งผู้วิจัยจะให้ลำดับแก่เกษตรกรกรูปลูก้าทั้งหมดก่อนการจับสลาก ตามจำนวนตัวอย่างในแต่ละตำบล

ตาราง 1 จำนวนเกษตรกรกรูปลูก้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี ปีบัญชี 2547 (31 มีนาคม 2548)

ตำบล	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1. หนองผึ่ง	7	3
2. ยางเนิ้ง	75	28
3. ชมภู	75	28
4. ไชยสถาน	28	10
5. ป่าบง	25	9
6. สันทราย	83	31
7. ท่ากว้าง	28	10
8. ดอนแก้ว	64	24
9. หนองแฝก	101	37
10. สารภี	58	22
11. ขัวมุง	97	36
12. ท่าวังตาล	37	14
รวม	678	252

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสารภี (2548)

เครื่องมือในการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (close - ended question) และคำถามปลายเปิด (open - ended question)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งคำถามปลายเปิด (open - ended question) และคำถามปลายปิด (close - ended question) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของลูกค้า ร.ก.ส. ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ลักษณะการถือครองที่ดิน อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายได้ภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร และค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน

ส่วนที่ 2 ความถี่เห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากธนาคารที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ร.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การบริการสินเชื่อ ศักยภาพของพนักงานธนาคาร และความช่วยเหลือทางการเงิน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ร.ก.ส. ได้แก่ ภาวะภัยธรรมชาติ ภาวะเศรษฐกิจ และภาวะการเมือง

ส่วนที่ 4 หนี้และการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ร.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระของลูกค้า ร.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

การทดสอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น จะนำไปทดสอบความตรงในเนื้อหา (content validity) และความเชื่อมั่น (reliability)

1. ทดสอบความตรงในเนื้อหา (content validity) เพื่อหาความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถามที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะนำแบบสอบถามไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบถูกต้องแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง

2. การทดสอบความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้วไปทดสอบกับลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้ค้างชำระ ของสาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ราย ที่ไม่ใช่ลูกค้ากลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบความเข้าใจในแบบสอบถามและทดสอบความเป็นปรนัยของเครื่องมือ

3. จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2542: 45) ค่าที่ได้ จะแสดงระดับความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ถ้าระดับสูง ความเชื่อมั่นก็จะสูง ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

โดย

α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

$\sum S_i^2$ = ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

ซึ่งจากการทดสอบพบว่า ค่าความเชื่อมั่นที่ได้จากการทดสอบ มีค่า 0.8607 และ 0.8533 (ภาคผนวก ข) ถือว่าอยู่ในระดับสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามจากลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ข้อมูลปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้า และข้อมูลปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของการไม่สามารถชำระหนี้ได้
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ เอกสารอ้างอิงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธ.ก.ส. สาขาสารภี ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาหนี้สินเกษตรกรและการให้บริการสินเชื่อด้านสถาบันเกษตรกร

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จะนำข้อมูลมาถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิจัยทางสังคม (Statistical Package of the Social Sciences : SPSS/PC⁺) การวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของลูกค้า ธ.ก.ส. ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (mean)
 - 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. ระดับความคิดเห็นของลูกค้าเกษตรกร ธ.ก.ส. ที่ค้างชำระหนี้ โดยใช้วิธีคิดคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยวิธีถ่วงน้ำหนัก (Weight mean score : WMS) โดยวิธีการของ Likert (จรัส กาใหญ่, 2527: 43) ดังนี้

$$WMS = \frac{5f_5 + 4f_4 + 3f_3 + 2f_2 + 1f_1}{TNR}$$

โดยที่

WMS = ค่าระดับความคิดเห็นของลูกค้าเกษตรกร ธ.ก.ส. ที่ค้างชำระหนี้ ที่มีต่อการค้างชำระหนี้

f_5 = จำนวนที่ระบุว่ามีความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด

- f_4 = จำนวนที่ระบุว่ามีความคิดเห็น เห็นด้วยมาก
 f_3 = จำนวนที่ระบุว่ามีความคิดเห็น เห็นด้วยปานกลาง
 f_2 = จำนวนที่ระบุว่ามีความคิดเห็น เห็นด้วยน้อย
 f_1 = จำนวนที่ระบุว่ามีความคิดเห็น เห็นด้วยน้อยที่สุด
 TNR = จำนวนผู้ตอบข้อมูลทั้งหมด

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ในการแปลผลผลการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดย (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2546)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย
4.21 – 5.00	มีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความคิดเห็น ในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีความคิดเห็น ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความคิดเห็น ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีความคิดเห็น ในระดับน้อยมาก

3. นำผลการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูล และนำมาเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตาราง

4. การทดสอบสมมติฐานจะใช้ค่าสถิติเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยจากธนาคาร และปัจจัยจากภายนอก กับระดับหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระของเกษตรกร ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ (คน) รายได้ภาคเกษตร (บาท) รายได้นอกภาคเกษตร (บาท) ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร (บาท) ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (บาท) และค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน (บาท) กับหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาสารภี

อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในรูปแบบสมการเส้นตรง (Linear Function) โดยกำหนดรูปแบบฟังก์ชันและสมการไว้ดังนี้

$$Y = f(X_1, X_2, \dots, X_6/X_7, \dots, X_n)$$

โดยกำหนดให้

Y	=	ร้อยละของหนี้ค้างชำระ (%)
X ₁	=	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ (คน)
X ₂	=	รายได้จากภาคเกษตร (บาทต่อปี)
X ₃	=	รายได้้นอกภาคเกษตร (บาทต่อปี)
X ₄	=	ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (บาทต่อปี)
X ₅	=	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (บาทต่อปี)
X ₆	=	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน (บาทต่อปี)
X ₇ , ..., X _n	=	ตัวแปรอื่น ที่มีได้นำมาพิจารณาในสมการ

4.2 สถิติไคสแควร์ (χ^2) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจากธนาคาร และปัจจัยจากภายนอก อันได้แก่ การบริการสินเชื่อ ศักยภาพของพนักงานธนาคาร ความช่วยเหลือทางการตลาด ภาวะภัยธรรมชาติ ภาวะเศรษฐกิจ และภาวะการเมือง ที่มีผลต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 201)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

โดยที่ χ^2 หมายถึง ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว

O_{ij} หมายถึง ค่าความถี่ที่สังเกตได้ในแถวที่ i และหลักที่ j (observed frequencies)

E_{ij} หมายถึง ค่าความถี่ที่คาดหวังในแถวที่ i และหลักที่ j (expected frequencies)

โดยกำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

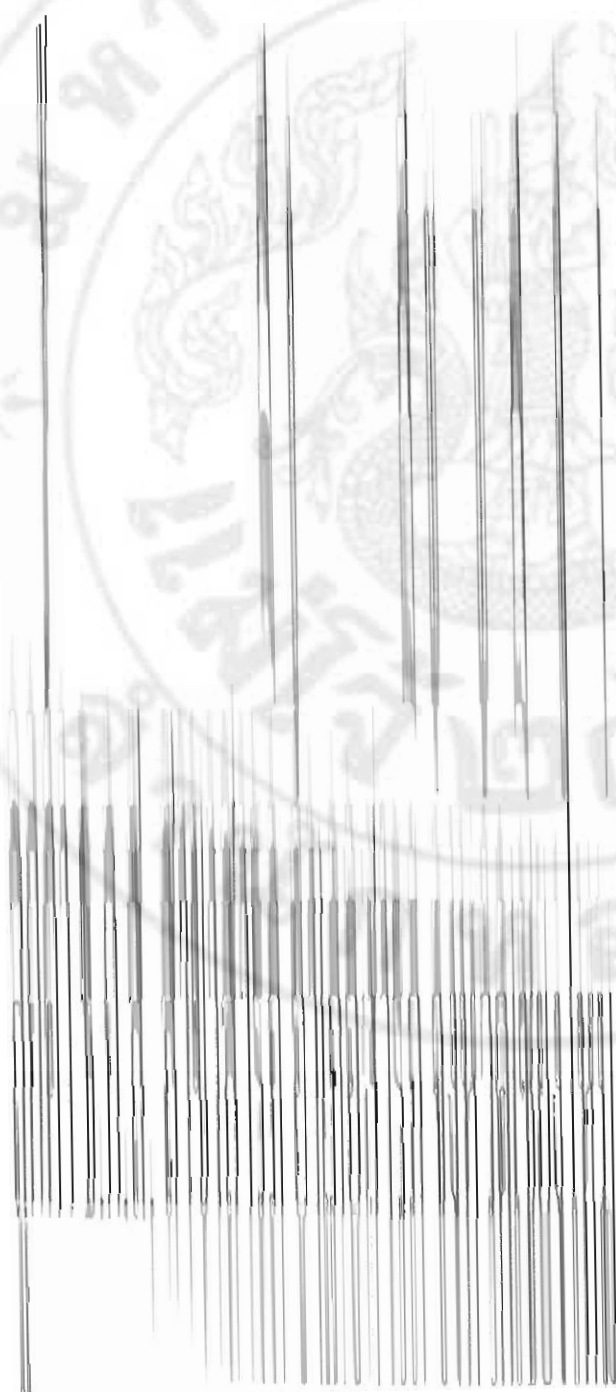
ดังนี้

H_0 : ปัจจัยจากธนาคาร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร
ลูกค้า ร.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

H_1 : ปัจจัยจากธนาคาร มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร
ลูกค้า ร.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

จะปฏิเสธ H_0 ถ้า $\chi^2 > \chi^2_{0.05}$ หรือ Significance ≤ 0.05

H_0 : ปัจจัยจากภายนอก ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร

H_1 : ปัจจัยจากภายนอก มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร
ลูกค้า ร.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 4

ผลการศึกษา และวิจารณ์

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กรณีศึกษา สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ จะศึกษาเฉพาะเกษตรกรลูกค้ารายบุคคล ที่มีหนี้ค้างชำระ ณ ปีบัญชี 2547 ของ ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมียอดผู้ที่ค้างชำระหนี้ จำนวนทั้งสิ้น 678 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบเป็นสัดส่วนกับประชากรแต่ละตำบลที่มีเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ค้างชำระ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดซึ่งผลการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของลูกค้า ธ.ก.ส. ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ลักษณะการถือครองที่ดิน อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายได้ของสมาชิกในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากธนาคารที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การบริการสินเชื่อ ศักยภาพของพนักงานธนาคาร และความช่วยเหลือทางการตลาด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้แก่ ภาวะภัยธรรมชาติ ภาวะเศรษฐกิจ และภาวะการเมือง

ส่วนที่ 4 หนี้และการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 6 ทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาวิจัยได้นำเสนอในรูปของตารางข้อมูลประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคมของลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้ค้างชำระ

ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากตาราง 2 พบว่า

ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย จำนวน 180 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.4 เพศหญิง จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.6 มีอายุเฉลี่ย 48 ปี 8 เดือน อายุต่ำสุด 22 ปี และสูงสุด 77 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี และ 31 - 40 ปี 84 และ 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 10.7 ตามลำดับ มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 207 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.1 รองลงมา มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา อนุปริญญา และปริญญาตรี จำนวน 21, 11 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3, 4.4 และ 0.8 ตามลำดับ ส่วนใหญ่จะสมรสแล้ว จำนวน 230 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.3 สำหรับการถือครองที่ดินนั้น ลูกค้าร้อยละ 88.1 ถือครองที่ดินเป็นของตนเอง จำนวน 215 ราย รองลงมาคือ ผู้อื่นให้ทำฟรี จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.0 และในการถือครองที่ดิน จะถือครองที่ดินเฉลี่ย 2 ไร่ 296 ตารางวา ต่ำสุด 40 ตารางวา และสูงสุด 16 ไร่ 116 ตารางวา ที่ดินที่ผู้อื่นให้ทำฟรีเฉลี่ย 2 ไร่ 48 ตารางวา และเช่าที่ดินเฉลี่ย 1 ไร่ 160 ตารางวา ในการประกอบอาชีพหลักนั้น ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเกษตรกรรม จำนวน 200 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.4 รองลงมาคือ รับจ้างและค้าขาย จำนวน 33 และ 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.1 และ 6.3 ตามลำดับ ซึ่งลูกค้าที่ประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 82.7 ทำสวน จำนวน 186 ราย รองลงมาคือ ทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ จำนวน 21, 11 และ 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.3, 7.9 และ 3.1 ตามลำดับ ร้อยละ 89.7 มีอาชีพรอง โดยประกอบอาชีพรับจ้าง มากที่สุด จำนวน 130 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.6 รองลงมาคือ เกษตรกรรม และค้าขาย จำนวน 44 และ 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.5 และ 14.7 ตามลำดับ ทั้งนี้ ลูกค้าที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพรอง ส่วนใหญ่ทำสวน จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมาคือ ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ จำนวน 15 และ 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.1 และ 27.3 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน โดยมีสมาชิกที่มีรายได้ จำนวน 1 - 2 คน คิดเป็นร้อยละ 91.7 และ มีจำนวน 3 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 มีรายได้รวมทั้งรายได้จากการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 93,293.65 บาทต่อปี แบ่งเป็นรายได้รวมจากภาคการเกษตร เฉลี่ย 60,748.91 บาทต่อปี และรายได้รวมจากนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 39,198.80 บาทต่อปี ต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี และ สูงสุด 400,000 บาทต่อปี ส่วนค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าใช้จ่ายภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 61,251.98 บาทต่อปี มีค่าใช้จ่ายรวมจากภาคการเกษตร

เฉลี่ย 38,676.86 บาทต่อปี ต่ำสุด 500 บาทต่อปี และ สูงสุด 150,000 บาทต่อปี มีค่าใช้จ่ายรวมจากนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 29,083.380 บาทต่อปี ต่ำสุด 500 บาทต่อปี และ สูงสุด 300,000 บาทต่อปี ส่วนค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน พบว่า ลูกคามีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเฉลี่ย 13,517.92 บาท ต่ำสุด 2,000 บาท และสูงสุด 60,000 บาท

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของลูกค้า ร.ก.ส. จำแนกตามข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 252)	ร้อยละ	หมายเหตุ
เพศ			
ชาย	180	71.4	
หญิง	72	28.6	
อายุ (ปี)			$\bar{X} = 48.68$ ปี
21 - 30	7	2.8	S.D. = 8.472
31 - 40	27	10.7	Min. = 22 ปี
41 - 50	120	47.6	Max. = 77 ปี
51 - 60	84	33.3	
61 ขึ้นไป	14	5.6	
ระดับการศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา	11	4.4	
ประถมศึกษา	207	82.1	
มัธยมศึกษา	21	8.3	
อนุปริญญา	11	4.4	
ปริญญาตรี	2	0.8	
สถานภาพสมรส			
โสด	5	2.0	
สมรส	230	91.3	
หย่า	2	0.8	
หม้าย	15	6.0	

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 252)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ลักษณะการถือครองที่ดิน			
เป็นของตนเอง	215	88.1	$\bar{X} = 2.74$ ไร่ S.D. = 2.367 Min. = 0.10 ไร่ Max. = 16.29 ไร่
เช่า	8	3.3	$\bar{X} = 2.12$ ไร่ S.D. = 2.805, Min. = 0.75 ไร่ Max. = 9.00 ไร่
ผู้อื่นให้ทำฟรี	39	16.0	$\bar{X} = 1.40$ ไร่ S.D. = 0.982 Min. = 0.10 ไร่ Max. = 4.00 ไร่
อาชีพหลัก			
เกษตรกรรม*	200	79.4	
ทำสวน	186	82.7	
ทำไร่	21	9.3	
ทำนา	11	4.9	
เลี้ยงสัตว์	7	3.1	
รับจ้าง	33	13.1	
ค้าขาย	16	6.3	
รับราชการ	1	0.4	
รัฐวิสาหกิจ	1	0.4	
บริษัทเอกชน	1	0.4	

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 252)	ร้อยละ	หมายเหตุ
อาชีพครอง			
ไม่มี	26	10.3	
เกษตรกรรวม*	44	17.5	
ทำสวน	25	56.8	
ทำไร่	15	34.1	
เลี้ยงสัตว์	12	27.3	
ทำนา	3	6.8	
รับจ้าง	130	51.6	
ค้าขาย	37	14.7	
รับราชการ	13	5.2	
บริษัทเอกชน	2	0.8	
จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ (คน)			$\bar{X} = 1.98$ คน
1 - 2	231	91.7	S.D. = 0.428
3 - 4	21	8.3	Min. = 1 คน
			Max. = 3 คน
รายได้รวมของครัวเรือน (บาทต่อปี)			$\bar{X} = 93,293.65$ บาท
ต่ำกว่า 50,000	58	23.0	S.D. = 60,101.517
50,001 - 100,000	116	46.0	Min. = 20,000 บาท
100,001 - 150,000	57	22.6	Max. = 400,000 บาท
150,001 - 200,000	13	5.2	
200,001 ขึ้นไป	8	3.2	

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 252)	ร้อยละ	หมายเหตุ
รายได้รวมจากภาคเกษตรของครัวเรือน			
(บาทต่อปี)			$\bar{X} = 60,748.91$ บาท
ไม่มีรายได้	23	9.1	S.D. = 37,907.012
ต่ำกว่า 20,000	28	11.1	Min. = 3,000 บาท
20,001 - 40,000	61	24.2	Max. = 200,000 บาท
40,001 - 60,000	54	21.4	
60,001 - 80,000	32	12.7	
80,001 - 100,000	34	13.5	
100,001 - 120,000	7	2.8	
120,001 บาทขึ้นไป	13	5.2	
รายได้รวมจากนอกภาคเกษตรของ			
ครัวเรือน (บาทต่อปี)			$\bar{X} = 39,198.80$ บาท
ไม่มีรายได้	3	1.2	S.D. = 44,778.866
ต่ำกว่า 20,000	86	34.1	Min. = 2,000 บาท
20,001 - 40,000	98	38.9	Max. = 400,000 บาท
40,001 - 60,000	44	17.5	
60,001 - 80,000	5	2.0	
80,001 - 100,000	4	1.6	
100,001 - 120,000	3	1.2	
120,001 บาทขึ้นไป	9	3.6	
ค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือน (บาทต่อปี)			
			$\bar{X} = 61,251.98$ บาท
ต่ำกว่า 50,000	137	54.4	S.D. = 40,604.459
50,001 - 100,000	86	34.1	Min. = 5,500 บาท
100,001 - 150,000	20	7.9	Max. = 300,000 บาท
150,001 - 200,000	7	2.8	
200,001 บาทขึ้นไป	2	0.8	

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 252)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ค่าใช้จ่ายรวมจากภาคเกษตรของ			
ครัวเรือน (บาทต่อปี)			$\bar{X} = 38,676.86$ บาท
ไม่มีค่าใช้จ่าย	23	9.1	S.D. = 28,379.252
ต่ำกว่า 20,000	78	31.0	Min. = 500 บาท
20,001 - 40,000	67	26.6	Max. = 150,000 บาท
40,001 - 60,000	41	16.3	
60,001 - 80,000	30	11.9	
80,001 - 100,000	8	3.2	
100,001 - 120,000	2	0.8	
120,001 ขึ้นไป	3	1.2	
ค่าใช้จ่ายรวมจากนอกภาคเกษตรของ			
ครัวเรือน (บาทต่อปี)			$\bar{X} = 26,249.00$ บาท
ไม่มีค่าใช้จ่าย	3	1.2	S.D. = 29,083.380
ต่ำกว่า 20,000	150	59.5	Min. = 500 บาท
20,001 - 40,000	70	27.8	Max. = 300,000 บาท
40,001 - 60,000	19	7.5	
60,001 - 80,000	1	0.4	
80,001 - 100,000	5	2.0	
100,001 - 120,000	1	0.4	
120,001 ขึ้นไป	3	1.2	
ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน (บาทต่อปี)			
ไม่ระบุ	40	15.9	$\bar{X} = 13,517.92$ บาท
ต่ำกว่า 5,000	45	17.9	S.D. = 10,154.231
5,001 - 10,000	79	31.3	Min. = 2,000 บาท
10,001 - 15,000	35	13.9	Max. = 60,000 บาท
15,001 - 20,000	31	12.3	
20,001 - 25,000	2	0.8	
25,001 ขึ้นไป	20	7.9	

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากธนาคารที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

จากตาราง 3 พบว่า

ลูกค้านั้นเห็นว่า โดยรวมแล้วปัจจัยจากธนาคารมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ($WMS = 2.20, S.D. = 0.320$) โดยเห็นว่า ปัจจัยจากธนาคารด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ($WMS = 2.36, S.D. = 0.575$) ปัจจัยจากธนาคารด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด ($WMS = 1.14, S.D. = 0.237$) และปัจจัยจากธนาคารด้านความช่วยเหลือทางการเงิน มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลาง ($WMS = 3.28, S.D. = 0.803$)

หากพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

ปัจจัยด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส.

ลูกค้านั้นด้วยในระดับปานกลาง ว่า ปัจจัยด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในข้อความเรียงตามลำดับ ดังนี้ ขาดการติดตามและการดูแลการใช้เงินกู้ของเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ($WMS = 3.17, S.D. = 0.657$) เอกสารที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้ไม่เพียงพอ เช่น หนังสือคู่มือ แผ่นพับ ($WMS = 3.00, S.D. = 0.720$)

ลูกค้านั้นด้วยในระดับน้อย ว่า ปัจจัยด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในข้อความเรียงตามลำดับ ดังนี้ ธ.ก.ส. กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงเกินไป ($WMS = 2.45, S.D. = 1.366$) ไม่มีบุคลากรที่คอยให้บริการเรื่องข้อมูลการกู้และชำระคืนเงินกู้ ($WMS = 2.29, S.D. = 0.985$)

ลูกค้านั้นด้วยในระดับน้อยที่สุด ว่า ปัจจัยด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในข้อความเรียงตามลำดับ ดังนี้ ไม่ได้รับความสะดวกในการชำระเงินกู้ ($WMS = 1.68, S.D. = 0.785$) การให้บริการของ ธ.ก.ส. ล่าช้า ($WMS = 1.58, S.D. = 0.684$)

ปัจจัยด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร

ลูกค้านั้นด้วยในระดับน้อยที่สุด ว่า ปัจจัยด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในทุกข้อความเรียงตามลำดับ ดังนี้ พนักงานไม่สันทัดในการให้สินเชื่อเกษตรกร ($WMS = 1.33, S.D. = 0.599$) พนักงาน

ประพุดิตคนไม่เหมาะสม เช่น ใช้จ่ายไม่สุภาพ (WMS = 1.19, S.D. = 0.406) พนักงานใช้อำนาจในทางมิชอบโดยการกู้ยืมเงินจากเกษตรกรผู้กู้ (WMS = 1.05, S.D. = 0.222) พนักงานทุจริตโดยการรับเงินสินบน (WMS = 1.00)

ปัจจัยด้านความช่วยเหลือทางการตลาด

ลูกค้าเห็นด้วยในระดับมาก ว่า ปัจจัยด้านความช่วยเหลือทางการตลาด มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในข้อความที่ว่าธนาคารไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอนในการรองรับผลผลิตของเกษตรกร (WMS = 3.59, S.D. = 1.012)

ลูกค้าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า ปัจจัยด้านความช่วยเหลือทางการตลาด มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในข้อความเรียงตามลำดับดังนี้ ได้รับข้อมูลด้านราคาของผลผลิตไม่เพียงพอ (WMS = 3.28, S.D. = 0.867) ขาดการส่งเสริมการผลิต การปรับปรุงโครงการสร้างการผลิตตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ (WMS = 2.20, S.D. = 0.320)

จากข้อมูลข้างต้น ลูกค้าเห็นว่าโดยภาพรวมแล้วปัจจัยจากธนาคารมีผลต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในระดับน้อย หากพิจารณาในแต่ละด้านลูกค้าเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรลูกค้า ค้างชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. ในระดับปานกลาง คือ ปัจจัยด้านความช่วยเหลือทางการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อความที่กล่าวว่า ธนาคารไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอนในการรองรับผลผลิตของเกษตรกร ซึ่งลูกค้าเห็นด้วยในระดับมากกว่า การที่ธนาคารไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอนเพื่อรองรับผลผลิตการเกษตร เป็นปัจจัยทำให้เกษตรกรลูกค้า ค้างชำระหนี้ ทั้งนี้จะเป็นเพราะ ผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ไม่มีตลาดรองรับเพียงพอ ทำให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตไม่ได้ราคาตามที่ต้องการ หรือได้ราคาต่ำ หรือถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา เนื่องจากสินค้าล้นตลาด จึงทำให้เกษตรกรมีรายรับต่ำกว่าต้นทุน ส่งผลให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ นอกจากนี้เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ยังเห็นว่า การขาดการติดตามและการดูแลการใช้เงินกู้ของเกษตรกรอย่างใกล้ชิด เอกสารที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้ไม่เพียงพอ เช่น หนังสือคู่มือ แผ่นพับ การได้รับข้อมูลด้านราคาของผลผลิตไม่เพียงพอ และการขาดการส่งเสริมการผลิต การปรับปรุงโครงการสร้างการผลิตตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ก็ส่งผลให้เกษตรกรลูกค้าค้างชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. เช่นกัน แต่ส่งผลในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นเพราะ การที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ติดตามผลการใช้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า หรือไม่มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้ลูกค้านำเงินกู้มาใช้ผิดวัตถุประสงค์ โดยอาจจะนำเงินกู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุน หรือเพื่อใช้ในการผลิต มาใช้เพื่ออุปโภคบริโภคแทน ก็จะส่งผลให้เกษตรกรขาดแคลนเงินทุน ทำให้ผลผลิตตกต่ำไม่ได้มาตรฐานตามที่ควรจะเป็น ส่งผลให้ขายได้

ราคาต่ำ อีกทั้ง การขาดความรู้ความเข้าใจในข้อมูลเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้ ทำให้ผิดชำระหนี้ ก่อให้เกิดหนี้ค้างได้ นอกจากนี้ การได้รับข้อมูลด้านราคาผลผลิตเพียงพอ หรือการขาดการส่งเสริม การผลิต การปรับปรุงโครงการสร้างการผลิต ก็ทำให้เกษตรกรลูกค้าไม่สามารถวางแผนการผลิตที่ สามารถสนองตอบต่อความต้องการของตลาดได้อย่างถูกต้อง ทำให้ผลผลิตมากเกินไปความต้องการ ตลาด สินค้าล้นตลาด หรือสินค้าไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ผลผลิตราคาต่ำ ไม่คุ้มทุน

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของลูกค้า ร.ก.ส. จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากธนาคารที่มี
ความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเกษตรกรลูกค้า ร.ก.ส.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำรง ชีวิตประจำวันของเกษตรกรลูกค้า ร.ก.ส.	ระดับความคิดเห็น										รวม		WMS.	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด						
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
การบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส.	12	4.8	78	31.0	118	46.8	44	17.5	252	100.0	2.36	0.575	น้อย		
1. ขาดการติดตามและการดูแลการใช้ เงินกู้ของเกษตรกรอย่างใกล้ชิด	2	0.8	71	28.2	151	59.9	25	9.9	3	1.2	252	100.0	3.17	0.657	ปานกลาง
2. เอกสารที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระ คืนเงินกู้ไม่เพียงพอ เช่น หนังสือต่อเมื่อ แผ่นพับ			60	23.8	137	54.4	50	19.8	5	2.0	252	100.0	3.00	0.720	ปานกลาง
3. ธ.ก.ส. กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูง เกินไป	12	4.8	62	24.6	59	23.4	14	5.6	105	41.7	252	100.0	2.45	1.366	น้อย
4. ไม่มีบุคลากรที่คอยให้บริการเรื่อง ข้อมูลการกู้และชำระคืนเงินกู้	1	0.4	26	10.3	84	33.3	74	29.4	67	26.6	252	100.0	2.29	0.985	น้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

	ระดับความคิดเห็น												รวม	WMS.	S.D.	ความหมาย	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม						
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%							
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับการจ้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.																	
5. ไม่ได้รับความสะดวกในการชำระเงินกู้			4	1.6	38	15.1	84	33.3	126	50.0	252	100.0	1.68	0.785	น้อยที่สุด		
6. การให้บริการของ ธ.ก.ส. ล่าช้า			1	0.4	25	9.9	93	36.9	133	52.8	252	100.0	1.58	0.684	น้อยที่สุด		
ศักยภาพของพนักงานธนาคาร							5	2.0	247	98.0	252	100.0	1.14	0.237	น้อยที่สุด		
7. พนักงานไม่สัสดัดในการให้สินเชื่อ			1	0.4	14	5.6	53	21.0	184	73.0	252	100.0	1.33	0.599	น้อยที่สุด		
เกษตร																	
8. พนักงานประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น					1	0.4	47	18.7	204	81.0	252	100.0	1.19	0.406	น้อยที่สุด		
ใช้วาจาไม่สุภาพ																	
9. พนักงานใช้อำนาจในทางมิชอบโดย							13	5.2	239	94.8	252	100.0	1.05	0.222	น้อยที่สุด		
การกู้ยืมเงินจากเกษตรกรผู้กู้																	
10. พนักงานทุจริตโดยการรับสินบน									252	100.0	252	100.0	1.00	-	น้อยที่สุด		

ตาราง 3 (ต่อ)

	ระดับความคิดเห็น										รวม	WMS.	S.D.	ความหมาย	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด						
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%					
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับการดำรงฐานะการเงินของผู้เกษียณอายุการค้า 5.0.5.															
ความช่วยเหลือเหลือทางการตลาด															
1. ธนาคารไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอน	31	12.3	70	27.8	110	43.7	29	11.5	12	4.8	252	100.0	3.28	0.803	ปานกลาง
ในการรองรับผลผลิตของเกษตรกร															
2. ได้รับข้อมูลด้านราคาของผลผลิตไม่เพียงพอ	6	2.4	109	43.3	98	38.9	27	10.7	12	4.8	252	100.0	3.28	0.867	ปานกลาง
3. ขาดการส่งเสริมการผลิต การปรับปรุงโครงการสร้างการผลิตตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่	5	2.0	84	33.3	95	37.7	37	14.7	31	12.3	252	100.0	2.98	1.027	ปานกลาง
รวม	32	12.7	200	79.4	20	7.9	252	100.0	2.20	0.320	น้อย				

**ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีความสัมพันธ์
ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.**

จากตาราง 4 พบว่า

ลูกค้าเห็นว่า โดยรวมแล้วปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ($WMS = 2.54, S.D. = 0.340$) โดยเห็นว่า ปัจจัยจากภายนอก ภาวะภัยธรรมชาติ และภาวะทางการเมือง มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ($WMS = 2.12, 2.04$ และ $S.D. = 0.527, 0.605$) ส่วนปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ด้านภาวะเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับมาก ($WMS = 4.06, S.D. = 0.763$)

หากพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

ปัจจัยด้านภาวะภัยธรรมชาติ

ลูกค้าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า ปัจจัยด้านภาวะภัยธรรมชาติมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในภาวะภัยธรรมชาติเรียงตามลำดับ ดังนี้ ฝนพายุหรือวาตภัย ($WMS = 2.92, S.D. = 1.085$) น้ำท่วม ($WMS = 2.80, S.D. = 0.991$) ฝนแล้ง ($WMS = 2.60, S.D. = 0.885$)

ลูกค้าเห็นด้วยในระดับน้อย ว่า ปัจจัยด้านภาวะภัยธรรมชาติมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในภาวะภัยธรรมชาติศัตรูพืช หรือสัตว์รบกวน ($WMS = 1.98, S.D. = 0.527$)

ลูกค้าเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด ว่า ปัจจัยด้านภาวะภัยธรรมชาติมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในภาวะภัยธรรมชาติเรียงตามลำดับ ดังนี้ เกิดโรคระบาด ($WMS = 1.38, S.D. = 0.653$) ถูกไฟไหม้ ($WMS = 1.03, S.D. = 0.176$)

ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ

ลูกค้าเห็นด้วยในทุกข้อความ ว่า ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ เศรษฐกิจซบเซาหรือตกต่ำ ($WMS = 4.46, S.D. = 0.829$) ราคาผลผลิตตกต่ำ ($WMS = 3.88, S.D. = 1.005$) ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต ($WMS = 3.83, S.D. = 0.902$)

ปัจจัยด้านภาวะทางการเมือง

ลูกค้าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า ปัจจัยด้านภาวะทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในข้อความที่ว่าขาดประสิทธิภาพในการ

ค่านินงานของหน่วยงานรัฐบาล เช่น กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (WMS = 2.93, S.D. = 1.336)

ถูกค้าเห็นด้วยในระดับน้อย ว่า ปัจจัยด้านภาวะทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรถูกค้า ธ.ก.ส. ในภาวะการณ์เมืองที่รัฐบาลมีมาตรการที่เข้มงวดเกินไป ในการควบคุมราคาสินค้าต่าง ๆ และภาษีอากร (WMS = 2.93, S.D. = 1.336)

ถูกค้าเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด ว่า ปัจจัยด้านภาวะทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรถูกค้า ธ.ก.ส. ในภาวะการณ์เมืองที่มีโครงการปลดปล่อยหนี้สินเกษตรกร (WMS = 1.59, S.D. = 0.877) ธุรการการเวนคืนที่ดินทำกิน (WMS = 1.19, S.D. = 0.479)

จากข้อมูลข้างต้น ถูกค้าเห็นว่า โดยภาพรวมปัจจัยจากภายนอก มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ถูกค้าเห็นว่าปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ ธ.ก.ส. มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ในเรื่องของเศรษฐกิจซบเซาหรือตกต่ำ ราคาสินค้าตกต่ำ และไม่มีตลาดรองรับผลผลิต ภาวะการณ์ที่กล่าวมาอาจจะส่งผลโดยตรงต่อรายได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการชำระหนี้ กล่าวคือ หากเศรษฐกิจซบเซา หรือตกต่ำ อำนาจการบริโภคของผู้บริโภคก็จะลดลง ส่งผลให้ความต้องการผลผลิตในตลาดลดลง หากเกษตรกรต้องการจะขายผลผลิตการเกษตรให้หมดไม่เน่าเสียก่อน ก็จะต้องยอมลดราคาสินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคสนใจและสามารถขายได้ นอกจากนี้ การที่อำนาจการซื้อของผู้บริโภคลดลง การตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นก็จะเกิดขึ้น รวมทั้งเกิดการทดแทนสินค้า ซึ่งอาจจะส่งผลให้สินค้าของเกษตรกรไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เกิดภาวะสินค้าล้นตลาด หรือแม้แต่ช่องทางการจำหน่ายไม่เพียงพอ หรือตลาดรองรับไม่เพียงพอ ก็สามารถทำให้เกิดสินค้าล้นตลาด เป็นวัฏจักรที่กระทบโดยตรงต่อรายได้ของเกษตรกร ทำให้รายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และส่งผลถึงความสามารถในการชำระหนี้ก่อให้เกิดหนี้ค้างชำระได้

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ยช่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของลูกค้า ร.ก.ส. จำแนกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้าของเกษตรกรลูกค้า ร.ก.ส.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้าทางระหนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ร.ก.ส.	ระดับความคิดเห็น												รวม	WMS	S.D.	ความหมาย			
	มากที่สุด			มาก			ปานกลาง			น้อย							น้อยที่สุด		
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%					n	%	
ภาวะภัยธรรมชาติ																			
1. มีภัยหรือวาทภัย	17	6.7	66	26.2	72	28.6	75	29.8	22	8.7	252	100.0	2.92	1.085	ปานกลาง				
2. ท่วม	9	3.6	54	21.4	88	34.9	79	31.3	22	8.7	252	100.0	2.80	0.991	ปานกลาง				
3. ฝนแล้ง	5	2.0	31	12.3	96	38.1	98	38.9	22	8.7	252	100.0	2.60	0.885	ปานกลาง				
4. ศัตรูพืช หรือสัตว์รบกวน	1	0.4	3	1.2	26	10.3	182	72.2	40	15.9	252	100.0	1.98	0.588	น้อย				
5. เกิดโรคระบาด	1	0.4	3	1.2	9	3.6	64	25.4	175	69.4	252	100.0	1.38	0.653	น้อยที่สุด				
6. ถูกไฟไหม้							8	3.2	244	96.8	252	100.0	1.03	0.176	น้อยที่สุด				
ผลรวมสุทธิ	116	46.0	107	42.5	14	5.6	10	4.0	5	2.0	252	100.0	4.06	0.763	มาก				
1. เศรษฐกิจซบเซาหรือตกต่ำ	152	60.3	77	30.6	16	6.3	1	0.4	6	2.4	252	100.0	4.46	0.829	มากที่สุด				
2. ราคาผลผลิตตกต่ำ	59	23.4	142	56.3	32	12.7	1	0.4	18	7.1	252	100.0	3.88	1.005	มากที่สุด				
3. ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต	38	15.1	163	64.7	35	13.9	1	0.4	15	6.0	252	100.0	3.83	0.902	มากที่สุด				

ตาราง 4 (ต่อ)

	ระดับความคิดเห็น										รวม	WMS	S.D.	ความหมาย	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด						
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%					
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับการจ้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ร.ก.ส.															
ภาระทางการเงิน			1	0.4	26	10.3	127	50.4	98	38.9	252	100.0	2.04	0.605	น้อย
4. ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐบาล เช่น กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	33	13.1	79	31.3	16	6.3	86	34.1	38	15.1	252	100.0	2.93	1.336	ปานกลาง
5. รัฐบาลมีมาตรการที่เข้มงวดเกินไปในการควบคุมราคาสินค้าต่าง ๆ และภาษีอากร	1	0.4	38	15.1	91	36.1	67	26.6	55	21.8	252	100.0	2.46	1.007	น้อย
6. โครงการปลดปล่อยหนี้สินเกษตรกร	1	0.4	13	5.2	21	8.3	64	25.4	153	60.7	252	100.0	1.59	0.877	น้อยที่สุด
7. การขอสินเชื่อที่ดินทำกิน					9	3.6	31	12.3	212	84.1	252	100.0	1.19	0.479	น้อยที่สุด
รวม			2	0.8	121	48.0	118	46.8	11	4.4	252	100.0	2.54	0.340	น้อย

ส่วนที่ 4 หนี้และการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่

จากตาราง 5 พบว่า

ลูกค้า ร้อยละ 63.5 ได้รับสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. ประเภทสินเชื่อระยะยาว จำนวน 160 ราย รองลงมาคือ สินเชื่อประเภทระยะสั้น จำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.0 สินเชื่อประเภทระยะและระยะยาว สินเชื่อประเภทระยะปานกลาง สินเชื่อประเภทระยะปานกลางและระยะยาว จำนวน 58, 19, 12 และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.0, 7.5, 4.8 และ 1.2 ตามลำดับ

ลูกค้า ร้อยละ 42.9 มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร จำนวน 108 ราย รองลงมาคือ เพื่อการผลิตเกษตร ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและเพื่อเป็นค่าลงทุน เพื่อการผลิตเกษตรและแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อการลงทุนและปรับโครงสร้างหนี้ จำนวน 63, 59, 17, 3 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.0, 23.4, 6.8, 1.2 และ 0.8 ตามลำดับ

ลูกค้า ร้อยละ 65.5 ใช้หลักทรัพย์เป็นหลักประกันเงินกู้ในการกู้เงินจากธนาคาร จำนวน 165 ราย รองลงมาคือ ค้ำประกันร่วมกลุ่ม บุคคล 2 คน ค้ำประกัน บุคคล 2 คน ค้ำประกัน และหลักทรัพย์ ค้ำประกันร่วมกลุ่ม และบุคคล 2 คนค้ำประกัน ค้ำประกันร่วมกลุ่ม และหลักทรัพย์ ค้ำประกันร่วมกลุ่มบุคคล 2 คนค้ำประกัน และหลักทรัพย์ จำนวน 51, 13, 8, 6, 6 และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.2, 5.2, 3.2, 2.4, 2.4 และ 1.2 ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่า ลูกค้าส่วนใหญ่จะได้รับสินเชื่อประเภทสินเชื่อระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร และใช้หลักทรัพย์เป็นหลักประกันเงินกู้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะลูกค้าส่วนใหญ่จะทำสวนลำไย ซึ่งมีปริมาณผลผลิตค่อนข้างมาก ทำให้เกษตรกรจะต้องหาวิธีการเพิ่มมูลค่าสินค้าของตนเอง นอกเหนือจากการจำหน่ายผลผลิตสด และในปัจจุบันการแปรรูปลำไย โดยการอบลำไยได้รับความนิยมมากกว่าการแปรรูปแบบอื่น ซึ่งจะต้องใช้เงินทุนในการแปรรูปสูง และใช้เวลาในการกั้นทุนนาน ฉะนั้น เกษตรกรจึงต้องกู้ระยะยาวเพื่อให้สามารถครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการแปรรูป และมีโอกาสได้การคืนทุน อีกทั้งการใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันจะก่อให้เกิดความมั่นใจต่อแหล่งเงินทุนมากกว่าการใช้บุคคลค้ำประกัน

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของประเภทสินเชื่อ วัตถุประสงค์ของสินเชื่อ และหลักประกันการกู้ยืม

ประเภทสินเชื่อ และหลักประกันการกู้ยืม	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทสินเชื่อ		
ระยะยาว	160	63.5
ระยะสั้น	58	23.0
ระยะสั้น และระยะยาว	19	7.5
ระยะปานกลาง	12	4.8
ระยะปานกลาง และระยะยาว	3	1.2
วัตถุประสงค์ของสินเชื่อ		
แปรรูปสินค้าเกษตร	108	42.9
เพื่อการผลิตเกษตร	63	25.0
ปรับปรุงโครงสร้างหนี้	59	23.4
ใช้จ่ายและลงทุน	17	6.8
เพื่อการผลิตเกษตรและแปรรูปสินค้าเกษตร	3	1.2
ลงทุนและปรับโครงสร้างหนี้	2	0.8
หลักประกันเงินกู้		
หลักทรัพย์	165	65.5
ค้ำประกันร่วมกลุ่ม	51	20.2
บุคคล 2 คน ค้ำประกัน	13	5.2
บุคคล 2 คน ค้ำประกัน และหลักทรัพย์	8	3.2
ค้ำประกันร่วมกลุ่ม และบุคคล 2 คนค้ำประกัน	6	2.4
ค้ำประกันร่วมกลุ่ม และหลักทรัพย์	6	2.4
ค้ำประกันร่วมกลุ่มบุคคล 2 คนค้ำประกัน และหลักทรัพย์	3	1.2

จากตาราง 6 พบว่า ลูกค้าจะกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ในวงเงินกู้เฉลี่ย 261,647.19 บาท ต่ำสุด 10,000 บาท และสูงสุด 2,700,000 บาท โดยลูกค้าส่วนใหญ่จะกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ในวงเงินกู้มากกว่า 150,000 บาทขึ้นไป จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมาคือ 30,001 - 60,000 บาท น้อยกว่า 30,001 บาท 90,001 - 120,000 บาท 120,001 - 150,000 บาท และ 60,001 - 90,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.3, 11.5, 9.5, 7.9 และ 5.6 ตามลำดับ และมีระยะเวลาคืนเงินกู้เฉลี่ย 10 ปี ต่ำสุด 1 ปี และสูงสุด 20 ปี โดยลูกค้าส่วนใหญ่ทำสัญญาเงินกู้ระยะยาว จำนวน 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมาคือ ระยะสั้น และระยะปานกลาง จำนวน 55 และ 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.8 และ 11.5 ตามลำดับ

หากพิจารณาระยะเวลาตามสัญญา ลูกค้าที่กู้ระยะสั้น ส่วนใหญ่จะกู้ในวงเงินน้อยกว่า 30,000 บาท ลูกค้าที่กู้ระยะปานกลาง ส่วนใหญ่จะกู้ในวงเงิน 30,001 - 60,000 บาท และลูกค้าที่กู้ระยะยาว ส่วนใหญ่จะกู้ในวงเงินมากกว่า 150,000 บาทขึ้นไป

เมื่อพิจารณาในตาราง ลูกค้าจะกู้เงินในวงเงิน มากกว่า 150,000 บาทขึ้นไป โดยกู้ระยะยาว จำนวน 114 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมาคือ กู้น้อยกว่า 30,001 บาท ระยะเวลาดำเนิน 18 เดือน จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.9 กู้ 30,001 - 60,000 บาท ระยะเวลาดำเนิน 18 เดือน จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.1 กู้ 90,001 - 120,000 บาท ระยะเวลาดำเนิน 5 ปีขึ้นไป จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.1

จากข้อมูลข้างต้น และข้อมูลในตาราง 5 ลูกค้าจะกู้สินเชื่อประเภทระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้เพื่อแปรรูปสินค้า โดยเฉลี่ยจะกู้ในวงเงิน 261,647.19 บาท สัญญา 10 ปี ซึ่งวงเงินกู้ และระยะเวลาดังกล่าว สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และประเภทสินเชื่อในตาราง 5 วงเงินกู้ดังกล่าว เป็นวงเงินที่ค่อนข้างสูง ระยะเวลาคืนเงินกู้ยาวนาน เพื่อให้ลูกค้าสามารถใช้เงินกู้เพื่อลงทุนในการแปรรูปสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของปริมาณวงเงินกู้ตามสัญญาผู้ขืม และระยะเวลาตามสัญญา

ปริมาณวงเงินกู้ ¹ (บาท)	ระยะเวลาตามสัญญา ²						รวม	
	ระยะสั้น		ระยะปานกลาง		ระยะยาว			
	(ไม่เกิน 18 เดือน)		(ไม่เกิน 5 ปี)		(เกิน 5 ปีขึ้นไป)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30,001	25	9.9	3	1.2	1	0.4	29	11.5
30,001 - 60,000	23	9.1	13	5.2	10	4.0	46	18.3
60,001 - 90,000	1	0.4	4	1.6	9	3.6	14	5.6
90,001 - 120,000	1	0.4	5	2.0	18	7.1	24	9.5
120,001 - 150,000	3	1.2	1	0.4	16	6.3	20	7.9
มากกว่า 150,000 ขึ้นไป	2	0.8	3	1.2	114	45.2	119	47.2
รวม	55	21.8	29	11.5	168	66.7	252	100.0

หมายเหตุ ¹ $\bar{X}$ = 261,647.19 บาท, S.D. = 345,160.730, Min. = 10,000 บาท, Max. = 2,700,000 บาท

² $\bar{X}$ = 9.94 ปี, S.D. = 6.558, Min. = 1 ปี, Max. = 20 ปี

จากตาราง 7 - 8 พบว่า ลูกคามีหนี้ค้างชำระกับ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 48,097.95 บาท มีหนี้ค้างชำระ ต่ำสุด 1,000 บาท สูงสุด 610,000 บาท หรือมีหนี้ค้างชำระเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 35.87 ของยอดสินเชื่อทั้งหมด โดยลูกค้าส่วนใหญ่ มีหนี้ค้างชำระน้อยกว่า 30,001 บาท จำนวน 143 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาคือ 30,001 - 60,000 บาท 60,001 - 90,000 บาท และ 120,001 - 150,000 บาท 90,001 - 120,000 บาท และ 120,001 - 150,000 บาท จำนวนร้อยละ 23.8, 6.3, 6.3, 4.4 และ 2.4 หน่วยตามลำดับ และค้างชำระหนี้เฉลี่ย 2 ปี 6 เดือน ค้างชำระหนี้ต่ำสุด 1 ปี และสูงสุด 10 ปี โดยร้อยละ 51.2 ค้างชำระหนี้เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่ถึง 3 ปี จำนวน 129 ราย รองลงมาคือ ค้างชำระหนี้เกินกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.6 และ ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.2

พิจารณาร้อยละของหนี้ค้างชำระ ลูกค้าส่วนใหญ่จะมีหนี้ค้างชำระน้อยกว่า 11% จำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาคือ มีหนี้ค้างชำระมากกว่า 50% มีหนี้ค้างชำระ 11% - 20% มีหนี้ค้างชำระ 21% - 40% และมีหนี้ค้างชำระ 41% - 50% จำนวน 73, 44, 18 และ 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.0, 17.5, 7.1 และ 4.8 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าระยะเวลาค้างชำระหนี้ ลูกหนี้ที่ค้างชำระหนี้ไม่เกิน 3 ปี ส่วนใหญ่จะค้างชำระหนี้ต่ำกว่า 30,001 บาท ลูกหนี้ที่ค้างชำระหนี้เกิน 3 ปี ขึ้นไป ส่วนใหญ่จะค้างชำระหนี้ไม่เกิน 60,000 บาท

หากพิจารณาในตาราง ลูกหนี้ส่วนใหญ่จะมีหนี้ค้างชำระน้อยกว่า 30,001 บาท โดยค้างชำระไม่เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่ถึง 3 ปี จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.9 รองลงมาคือ มีหนี้ค้างชำระน้อยกว่า 30,001 บาท โดยค้างชำระไม่เกิน 1 ปี จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.3 และมีหนี้ค้างชำระ 30,001 - 60,000 บาท โดยค้างชำระเกิน 1 ปี ไม่ถึง 3 ปี จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.3

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของปริมาณหนี้ค้างชำระกับ ธ.ก.ส. และระยะเวลาในการค้างชำระหนี้

ปริมาณวงเงินกู้ ¹ (บาท)	ระยะเวลาค้างชำระหนี้ ²						รวม	
	ไม่เกิน 1 ปี		เกิน 1 ปีไม่ถึง 3 ปี		เกินกว่า 3 ปีขึ้นไป			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30,001	36	14.3	83	32.9	24	9.5	143	56.7
30,001 – 60,000	10	4.0	26	10.3	24	9.5	60	23.8
60,001 – 90,000	1	0.4	5	2.0	10	4.0	16	6.3
90,001 – 120,000	1	0.4	5	2.0	5	2.0	11	4.4
120,001 – 150,000			3	1.2	3	1.2	6	2.4
มากกว่า 150,000 ขึ้นไป	3	1.2	7	2.8	6	2.4	16	6.3
รวม	51	20.2	129	51.2	72	28.6	252	100.0

หมายเหตุ ¹ $\bar{X}$ = 48,097.95 บาท, S.D. = 64,752.707, Min. = 1,000 บาท, Max. = 610,000 บาท

² $\bar{X}$ = 2.52 ปี, S.D. = 1.298, Min. = 1 ปี, Max. = 10 ปี

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของหนี้ค้างชำระ

หนี้ค้างชำระ (ร้อยละ) ¹	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11	87	34.5
11 – 20	44	17.5
21 – 30	18	7.1
31 – 40	18	7.1
41 – 50	12	4.8
มากกว่า 50	73	29.0
รวม	252	100.0

หมายเหตุ ¹ $\bar{X}$ = 35.87%, S.D. = 33.480, Min. = 0.29%, Max. = 100.00%

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ

จากตาราง 9 - 10 พบว่า ลูกค้าที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการผลิตทางการเกษตร ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้าน ร.ก.ส. และด้านปัจจัยภายนอก ให้ความเห็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการผลิตทางการเกษตร

ลูกค้าที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ต้นทุนการผลิตสูง เช่น อาหารสัตว์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาบำรุง จำนวน 57 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 40.1 ผลผลิตลดลง เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศ ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด จำนวน 51 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 35.9 ที่ดินทำกิน ไม่เพียงพอ จำนวน 17 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 12.0 พันธุ์พืชไม่สมบูรณ์ ที่ดินเสื่อมโทรม ทำให้ผลผลิตด้อยคุณภาพ จำนวน 12 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 8.5 ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และน้ำท่วมในฤดูฝน ทำให้ผลผลิตได้น้อย จำนวน 5 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 3.5

ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาลูกค้าที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตร คือ ให้ธนาคารจัดหาวัสดุการเกษตรราคาถูกลงมาจำหน่าย การใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี และให้รัฐบาลสนับสนุนเงินทุนเพื่อปลูกทดแทนใหม่ จำนวน 18, 7 และ 4 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 62.1, 24.1 และ 13.8 ของผู้แสดงความคิดเห็น

ด้านการตลาด

ลูกค้ำที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าปัญหาด้านการตลาด ได้แก่ สินค้าล้นตลาด ตลาดรองรับผลผลิตไม่เพียงพอ ตลาดรับซื้อผลผลิตให้ราคาต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคา และผลผลิตไม่ได้มาตรฐานทำให้ขายได้ราคาถูก จำนวน 28, 16, 16, 9 และ 3 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 38.9, 22.2, 22.2, 12.5 และ 4.2 ของผู้แสดงความคิดเห็น ตามลำดับ

ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาลูกค้ำที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาด คือ การให้ธนาคารหาตลาดมารับ และมีเงื่อนไขในการรับซื้อง่าย ต้องการให้รัฐบาลและธนาคารหาตลาดที่มีมารับซื้อผลผลิตสูง รัฐบาลควรประกันราคารับซื้อผลผลิต รัฐบาลควรมีมาตรการงดหรือลดพื้นที่เพาะปลูก ให้รัฐบาลจัดการอย่างเด็ดขาดกับผู้ยักจน จำนวน 17, 9, 6, 1 และ 1 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 50.0, 26.5, 17.6, 2.9 และ 2.9 ของผู้แสดงความคิดเห็น

ด้านการเงิน

ลูกค้ำที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าปัญหาด้านการเงิน ได้แก่ ค่าครองชีพสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น มีหนี้สินหลายทาง ขาดเงินทุนหมุนเวียน มีรายได้น้อย ค่าใช้จ่ายถูกเงินสูง ให้บุคคลภายนอกยืมเงินไปแล้วไม่ได้รับการชำระคืน จำนวน 69, 20, 19, 10, 4 และ 1 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 56.1, 16.3, 15.4, 8.1, 3.3 และ 0.5 ของผู้แสดงความคิดเห็น ตามลำดับ

ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาลูกค้ำที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการเงิน คือ ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ ให้ธนาคารหาอาชีพเสริม ขยายวงเงินกู้ ธนาคารควรมีโครงการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาดอกเบี้ยต่ำ เข้าร่วมโครงการแก้ไขหนี้ นอก ระบบ ให้ธนาคารคิดเป็นเวลาชำระให้ตัดหนี้ทั้งต้นและดอกเบี้ย พยายามติดตามคืน และกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 13, 11, 7, 4, 3, 2, 1, 1 และ 1 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 30.2, 25.6, 16.3, 9.3, 7.0, 4.7, 2.3, 2.3 และ 2.3 ของผู้แสดงความคิดเห็น

ด้าน ธ.ก.ส.

ลูกค้ำที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าปัญหาด้าน ธ.ก.ส. ได้แก่ ค่าดอกเบี้ยปรับสูง พนักงานอธิบายการกู้เงินครั้งแรกไม่ค่อยเข้าใจ อัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง และขาดการติดตามหนี้อย่างต่อเนื่อง จำนวน 2, 1, 1 และ 1 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 40.0, 20.0, 20.0 และ 20.0 ของผู้แสดงความคิดเห็น ตามลำดับ

ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาลูกค้ำที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาด้าน ธ.ก.ส. คือ ให้ ธ.ก.ส. ยืดระยะเวลาผ่อนการชำระหนี้ ให้ ธ.ก.ส. ปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงให้ ธ.ก.ส.

ขยายวงเงินกู้ และให้พนักงานอธิบายให้เข้าใจ จำนวน 16, 2, 1 และ 1 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 80.0, 10.0, 5.0 และ 5.0 ของผู้แสดงความคิดเห็น

ด้านปัจจัยภายนอก

ลูกค้ายที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าปัญหาด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายการเมือง ไม่แน่นอน ไม่เป็นรูปธรรม ไม่ต่อเนื่องและแก้ปัญหาระยะสั้น หรือแก้ไขปัญหเฉพาะหน้า เศรษฐกิจตกต่ำ และภาวะภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง พายุ ลูกเห็บ จำนวน 29, 27 และ 22 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 37.2, 34.6 และ 28.2 ของผู้แสดงความคิดเห็น ตามลำดับ

ส่วนแนวทางแก้ไขปัญห ลูกค้ายที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาด้านปัจจัยภายนอก คือ นโยบายควรเป็นการแก้ไขปัญหาระยะยาว และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้กับเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติอย่างเพียงพอ จำนวน 25 และ 6 ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 80.6 และ 19.4 ของผู้แสดงความคิดเห็น

จากข้อมูล ลูกค้ายที่แสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ต้นทุนการผลิตสูง และผลผลิตลดลงจากสภาพอากาศ ภาวะภัยธรรมชาติ และโรคระบาดเป็นปัญหาสำคัญในด้านการผลิต สินค้าล้นตลาด และตลาดรับซื้อผลผลิตสูงไม่เพียงพอ เป็นปัญหาสำคัญด้านการตลาด ค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายสูง และการมีหนี้สิน เป็นปัญหาสำคัญด้านการเงิน ค่าดอกเบี้ยปรับสูง เป็นปัญหาสำคัญของด้าน ธ.ก.ส ภาวะภัยธรรมชาติ และภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญด้านปัจจัยภายนอก โดยให้แนวทางแก้ไขในแต่ละด้าน คือ ด้านการผลิต แก้ไขโดยให้ธนาคารจัดหาวัสดุ การเกษตรราคาถูกลงมาจำหน่าย หรือการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี ด้านการตลาด ให้ธนาคารหาตลาดรับซื้อผลผลิตราคาสูง ด้านการเงิน การใช้เศรษฐกิจพอเพียง และให้ธนาคารขยายระยะเวลาการชำระหนี้ ด้าน ธ.ก.ส. ให้ ธ.ก.ส. ยืดระยะเวลาผ่อนการชำระหนี้ ด้านปัจจัยภายนอก ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้กับเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติอย่างเพียงพอ

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของปัญหาในแต่ละด้าน

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการผลิตทางการเกษตร		
ต้นทุนการผลิตสูง เช่น อาหารสัตว์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาบำรุง	57	40.1
ผลผลิตลดลง เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศ ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด	51	35.9
ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ	17	12.0
พันธุ์พืชไม่สมบูรณ์ ที่ดินเสื่อมโทรม ทำให้ผลผลิตด้อยคุณภาพ	12	8.5
ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และน้ำท่วมในฤดูฝน ทำให้ผลผลิตได้น้อย	5	3.5
รวม	142	100.0
ด้านการตลาด		
สินค้าล้นตลาด	28	38.9
ตลาดไม่เพียงพอ	16	22.2
ตลาดรับซื้อผลผลิตให้ราคาต่ำ	16	22.2
พ่อค้าคนกลางกดราคา	9	12.5
ผลผลิตไม่ได้มาตรฐานทำให้ขายได้ราคาถูก	3	4.2
รวม	72	100.0
ด้านการเงิน		
ค่าครองชีพสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น	69	56.1
มีหนี้สินหลายทาง	20	16.3
ขาดเงินทุนหมุนเวียน	19	15.4
มีรายได้น้อย	10	8.1
ค่าใช้จ่ายถูกเงินสูง	4	3.3
ให้บุคคลภายนอกยืมเงินไปแล้วไม่ได้รับการชำระคืน	1	0.8
รวม	123	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ด้าน ธ.ก.ส.		
ดอกเบี้ยปรับสูง	2	40.0
พนักงานอธิบายการกู้เงินครั้งแรกไม่ค่อยเข้าใจ	1	20.0
อัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง	1	20.0
ขาดการติดตามหนี้อย่างต่อเนื่อง	1	20.0
รวม	5	100.0
ด้านปัจจัยภายนอก		
ภาวะภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง พายุ ลูกเห็บ	29	37.2
เศรษฐกิจตกต่ำ	27	34.6
นโยบายการเมือง ไม่แน่นอน ไม่เป็นรูปธรรม ไม่ต่อเนื่องและแก้ปัญหา ระยะสั้น หรือแก้ไขปัญหเฉพาะหน้า	22	28.2
รวม	78	100.0

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของแนวทางแก้ไขปัญหา

แนวทางแก้ไขปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการผลิตทางการเกษตร		
ให้ธนาคารจัดหาวัสดุการเกษตรราคาถูกลงจำหน่าย	18	62.1
ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทน	7	24.1
สนับสนุนเงินทุนเพื่อปลูกทดแทนใหม่	4	13.8
รวม	29	100.0

ตาราง 10 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการตลาด		
ให้ธนาคารหาตลาดมารับ และมีเงื่อนไขในการรับซื้อง่าย	17	50.0
ต้องการให้รัฐบาลและธนาคารหาตลาดที่มีการรับซื้อผลผลิตสูง	9	26.5
รัฐควรมีประกันราคา	6	17.6
รัฐบาลควรมีมาตรการงดหรือลดพื้นที่เพาะปลูก	1	2.9
ให้รัฐบาลจัดการอย่างเด็ดขาดกับผู้สวนกัน	1	2.9
รวม	34	100.0
ด้านการเงิน		
ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	13	30.2
ขยายระยะเวลาการชำระหนี้	11	25.6
ให้ธนาคารหาอาชีพเสริม	7	16.3
ขยายวงเงินกู้	4	9.3
ธนาคารควรมีโครงการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาดอกเบี้ยต่ำ	3	7.0
เข้าร่วมโครงการแก้ไขหนี้ในระบบ	2	4.7
ให้ธนาคารคิดเป็นเวลาชำระให้คัณฑ์ทั้งต้นและดอกเบี้ย	1	2.3
พยายามติดตามคืน	1	2.3
กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน	1	2.3
รวม	43	100.0
ด้าน ธ.ก.ส.		
ให้ ธกส. ยืดระยะเวลาผ่อนการชำระหนี้	16	80.0
ให้ ธกส. ปรับลดอัตราดอกเบี้ยลง	2	10.0
ให้ ธกส. ขยายวงเงินกู้	1	5.0
ให้พนักงานอธิบายให้เข้าใจ	1	5.0
รวม	20	100.0

ตาราง 10 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านปัจจัยภายนอก		
ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้กับเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติอย่างเพียงพอ	25	80.6
นโยบายควรเป็นการแก้ไขปัญหาระยะยาว	6	19.4
รวม	31	100.0

ส่วนที่ 6 ทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายได้ในครัวเรือน รายได้จากภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร) มีผลต่อหนี้ค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกร ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่ เพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายได้ภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร และค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน ว่ามีผลต่อหนี้ค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. หรือไม่ ซึ่งในการหาค่าความสัมพันธ์ผู้วิจัยจะใช้การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์โดยอาศัยวิธีการทางสถิติในรูปของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนเส้นตรง (Multiple Linear Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ผลของการวิเคราะห์สมการ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ มีสมการดังนี้

$$Y = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6)$$

$$\text{หรือ } Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6$$

กำหนดให้

$$Y = \text{ร้อยละของหนี้ค้างชำระ}$$

$$X_1 = \text{จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ (คน)}$$

X_2	=	รายได้ภาคเกษตร (บาทต่อปี)
X_3	=	รายได้นอกภาคเกษตร (บาทต่อปี)
X_4	=	ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร (บาทต่อปี)
X_5	=	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (บาทต่อปี)
X_6	=	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน (บาทต่อปี)
$b_1 \dots b_6$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ (coefficient)
a	=	ค่าคงที่ (constant)

และเมื่อได้ตัวแปรที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ ก็จะนำตัวแปรที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ ในแต่ละระดับการค้างชำระนี้ มาวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้สมการของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ที่แท้จริง

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อนเส้นตรง ของปัจจัยที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ แบ่งตามระดับการค้างชำระนี้ 3 ระดับ คือ ระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี) ระยะปานกลาง (เกิน 1 ปี ไม่เกิน 3 ปี) และระยะยาว (เกิน 3 ปีขึ้นไป) ได้ผลการวิเคราะห์แบบ Linear form ดังนี้

หนี้ค้างชำระระยะสั้น

วิเคราะห์ทุกตัวแปร

สมการหนี้ค้างชำระ

$$Y = a + b_5 X_5^{**}$$

$$Y = 59.328 + 1.168 X_5^{**}$$

$$\text{Multiple R} = 0.793$$

$$\text{R Square} = 0.629$$

$$\text{Adjusted R Square} = 0.597$$

$$\text{Standard Error} = 49.81575$$

$$\text{F-Statistics} = 2.998$$

$$\text{Sig. F} = 0.009$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

กำหนดให้

Y = หนี้ค้างชำระ

X_5 = ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร

ผลการวิเคราะห์ทุกตัวแปร สามารถอธิบายผล ได้ดังนี้

1. ค่าความน่าจะเป็น Sig. t ของตัวแปรอิสระที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ที่ระดับนัยสำคัญที่สูงกว่า 0.05 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่กำหนดสามารถนำมาพยากรณ์หนี้ค้างชำระของเกษตรกรกรลูกค้า

2. Adjusted R Square = 0.597 หมายความว่า ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของหนี้ค้างชำระ ได้ร้อยละ 59.7

3. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้านค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_5) มีผลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระในทิศทางเดียวกัน โดยหากค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอัตราร้อยละ 1.168

หากวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้
สมการหนี้ค้างชำระ

$$Y = a + b_5 X_5^{**}$$

$$Y = 7.030 + 3.21E-05 X_5^{**}$$

$$\text{Multiple R} = 0.782$$

$$\text{R Square} = 0.774$$

$$\text{Adjusted R Square} = 0.663$$

$$\text{Standard Error} = 2.7937$$

$$\text{F-Statistics} = 6.962$$

$$\text{Sig. F} = 0.010$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

กำหนดให้

Y = หนี้ค้างชำระ

X_5 = ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร

ผลการวิเคราะห์ทุกตัวแปร สามารถอธิบายผล ได้ดังนี้

1. ค่าความน่าจะเป็น Sig. t ของตัวแปรอิสระที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ที่ระดับนัยสำคัญที่สูงกว่า 0.05 ตัวแปรค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรสามารถนำมาพยากรณ์หนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า

2. Adjusted R Square = 0.663 หมายความว่า ตัวแปรค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรสามารถ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของหนี้ค้างชำระ ได้ร้อยละ 66.3

3. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้านค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_5) มีผลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระในทิศทางเดียวกัน โดยหากค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอัตราร้อยละ 0.0000321

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระยะสั้น

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Variables)	ค่าสัมประสิทธิ์ ของปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ (B)	ค่าความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน (SE B)	ค่า สัมประสิทธิ์ มาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ (t)	ระดับ นัยสำคัญทาง สถิติ (Sig. t)
วิเคราะห์ทุกตัวแปร					
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มี รายได้ (X_1)	-7.368	13.152	-.073	-.560	.577
รายได้จากภาคเกษตร (X_2)	-1.87E-04	.000	-.171	-.860	.393
รายได้นอกภาคเกษตร (X_3)	- 6.23E-04	.000	-.447	-1.771	.082
ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร (X_4)	3.773E-03	.002	2.267	1.646	.105
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_5)	1.168	1.931	3.610	2.110	.038*
ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน (X_6)	2.535E-04	.001	.075	.486	.629

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Variables)	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าความคลาด	ค่า	ระดับ	
	ของปัจจัยด้าน	เคลื่อน	สัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ	นัยสำคัญทาง
	เศรษฐกิจ	มาตรฐาน	มาตรฐาน	(t)	สถิติ
	(B)	(SE B)	(Beta)		(Sig. t)
วิเคราะห์ตัวแปรที่ Sig.					
ค่าคงที่	7.030	.481		14.615	.000**
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_3)	3.21E-05	.000	.278	-2.639	.010**

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

หาค่าสัมประสิทธิ์

วิเคราะห์ทุกตัวแปร

สมการหาค่าสัมประสิทธิ์

$$Y = a - b_2 X_2^{**} - b_3 X_3^{**}$$

$$Y = 46.452 - 0.244 X_2^{**} - 0.751 X_3^{**}$$

$$\text{Multiple R} = 0.707$$

$$\text{R Square} = 0.765$$

$$\text{Adjusted R Square} = 0.729$$

$$\text{Standard Error} = 27.25580$$

$$\text{F-Statistics} = 2.840$$

$$\text{S g. F} = 0.006^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

กำหนดให้

$$Y = \text{หนี้ค้างชำระ}$$

$$X_2 = \text{รายได้จากภาคเกษตร}$$

$$X_3 = \text{รายได้นอกภาคเกษตร}$$

ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายผลตาราง 12 ได้ดังนี้

1. ค่าความน่าจะเป็น Sig. t ของตัวแปรอิสระที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ที่ระดับนัยสำคัญที่สูงกว่า 0.05 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่กำหนดสามารถนำมาพยากรณ์หนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า

2. Adjusted R Square = 0.729 หมายความว่า รายได้จากภาคเกษตร และรายได้นอกภาคเกษตร สามารถ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของหนี้ค้างชำระ ได้ร้อยละ 72.9

3. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้านรายได้จากภาคเกษตร (X_2) และด้านรายได้นอกภาคเกษตร (X_3) มีผลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระในทิศทางตรงกันข้าม โดยรายได้จากภาคเกษตร หรือรายได้นอกภาคเกษตร เพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้น หรือลดลงในทิศทางตรงกันข้ามในอัตราร้อยละ 0.244 และ 0.751 ตามลำดับ กล่าวคือ ถ้ารายได้จากภาคเกษตร หรือรายได้นอกภาคเกษตร เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรลดลงในอัตราร้อยละ -0.244 และ -0.751 และถ้ารายได้จากภาคเกษตร หรือรายได้นอกภาคเกษตร ลดลง 1 บาท จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.244 และ 0.751 ตามลำดับ

และเมื่อได้ตัวแปรที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ ก็จะนำตัวแปรที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ ในแต่ละระดับการค้างชำระนี้ มาวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้สมการของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ที่แท้จริง

วิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อการหนี้ค้างชำระ (รายได้จากภาคเกษตร และรายได้นอกภาคเกษตร)

สมการหนี้ค้างชำระ

$$Y = a - b_2X_2^{**} - b_3X_3^{**}$$

$$Y = 16.183 - 1.04E-05X_2^{**} - 3.57E-05X_3^{**}$$

$$\text{Multiple R} = 0.696$$

$$\text{R Square} = 0.675$$

$$\text{Adjusted R Square} = 0.665$$

$$\text{Standard Error} = 3.3294$$

$$\text{F-Statistics} = 2.562$$

$$\text{S.g. F} = 0.05^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

กำหนดให้

Y = หนี้ค้างชำระ

X_2 = รายได้จากภาคเกษตร

X_3 = รายได้นอกภาคเกษตร

ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายผลตาราง 12 ได้ดังนี้

1. ค่าความน่าจะเป็น Sig. t ของตัวแปรอิสระที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ที่ระดับนัยสำคัญที่สูงกว่า 0.05 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่กำหนดสามารถนำมาพยากรณ์หนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า

2. Adjusted R Square = 0.665 หมายความว่า รายได้จากภาคเกษตร และรายได้นอกภาคเกษตร สามารถ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของหนี้ค้างชำระ ได้ร้อยละ 66.50

3. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้านรายได้จากภาคเกษตร (X_2) และปัจจัยด้านรายได้นอกภาคเกษตร (X_3) มีผลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระในทิศทางตรงกันข้าม โดยรายได้จากภาคเกษตร หรือรายได้นอกภาคเกษตร เพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในทิศทางตรงกันข้ามในอัตราร้อยละ 0.0000104 และ 0.0000357 ตามลำดับ กล่าวคือ ถักรายได้จากภาคเกษตร หรือรายได้นอกภาคเกษตร เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรลดลงในอัตราร้อยละ 0.0000104 และ 0.0000357 ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระยะปานกลาง

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Variables)	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าความคลาด	ค่า	ระดับ	
	ของปัจจัยด้าน	เคลื่อน	สัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ	นัยสำคัญ
	เศรษฐกิจ (B)	มาตรฐาน (SE B)	มาตรฐาน (Beta)	(t)	ทางสถิติ (Sig. t)
วิเคราะห์ทุกตัวแปร					
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มี รายได้ (X ₁)	-3.292	5.728	-.052	-.575	.567
รายได้จากภาคเกษตร (X ₂)	-.244	.431	-.456	-2.875	.005**
รายได้นอกภาคเกษตร (X ₃)	-.751	.254	-.426	-2.955	.004**

ตาราง 12 (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Variables)	ค่าสัมประสิทธิ์ ของปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ (B)	ค่าความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน (SE B)	ค่า สัมประสิทธิ์ มาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ (t)	ระดับ นัยสำคัญ ทางสถิติ (Sig. t)
ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_4)	2.549	1.680	1.400	1.517	.132
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_5)	3.218	1.737	1.224	1.853	.066
ค่าใช้จ่ายลูกเงิน (X_6)	3.269E-04	.000	.113	.974	.332
วิเคราะห์ตัวแปรที่ Sig.					
ค่าคงที่	16.183	1.498		10.801	.000**
รายได้จากภาคเกษตร (X_2)	-1.04E-05	.000	-.116	-1.718	.048*
รายได้นอกภาคเกษตร (X_3)	-3.57E-05	.000	-.142	-1.877	.039*

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

หาค่าค่าประมาณ

วิเคราะห์ตัวแปร

สมการหาค่าประมาณ

$$Y = a - b_2X_2^* + b_4X_4^{**}$$

$$Y = 93.276 - 0.729X_2^* + 4.102E-03X_4^{**}$$

$$\text{Multiple R} = 0.986$$

$$\text{R Square} = 0.972$$

$$\text{Adjusted R Square} = 0.829$$

$$\text{Standard Error} = 14.61906$$

$$\text{F-Statistics} = 50.321$$

$$\text{Sig. F} = 0.001$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

กำหนดให้

Y = หนี้ค้างชำระ

X_2 = รายได้จากภาคเกษตร

X_4 = ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร

ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายผลตาราง 13 ได้ดังนี้

1. ค่าความน่าจะเป็น Sig. t ของตัวแปรอิสระที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ที่ระดับนัยสำคัญที่สูงกว่า 0.05 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่กำหนดสามารถนำมาพยากรณ์หนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า

2. Adjusted R Square = 0.829 หมายความว่า รายได้จากภาคเกษตร และค่าใช้จ่ายภาคเกษตร สามารถ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของหนี้ค้างชำระ ได้ร้อยละ 82.9

3. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้านรายได้จากภาคเกษตร (X_2) และด้านค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_4) มีผลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระในทิศทางตรงกันข้าม โดยหากรายได้จากภาคเกษตร เพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในทิศทางตรงกันข้าม ในอัตราร้อยละ 0.729 และหากค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในทิศทางเดียวกันในอัตราร้อยละ 0.004102 หรืออีกนัยหนึ่ง หากรายได้จากภาคเกษตรเพิ่มขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรลดลง ในอัตราร้อยละ 0.729 และหากค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เพิ่มขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ -0.004102

วิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อการหนี้ค้างชำระ (รายได้จากภาคเกษตร และค่าใช้จ่ายจากภาคเกษตร)

สมการหนี้ค้างชำระ

$$Y = a - b_2X_2^* + b_4X_4^{**}$$

$$Y = 27.240 - 8.52E-06X_2^* + 2.465E-06X_4^{**}$$

$$\text{Multiple R} = 0.793$$

$$\text{R Square} = 0.781$$

$$\text{Adjusted R Square} = 0.721$$

$$\text{Standard Error} = 12.7217$$

$$\text{F-Statistics} = 15.163$$

$$\text{Sig. F} = 0.05^*$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

กำหนดให้

Y = หนี้ค้างชำระ

X_2 = รายได้จากภาคเกษตร

X_4 = ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร

ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายผลตาราง 13 ได้ดังนี้

1. ค่าความน่าจะเป็น Sig. t ของตัวแปรอิสระที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ที่ระดับนัยสำคัญที่สูงกว่า 0.05 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่กำหนดสามารถนำมาพยากรณ์หนี้ค้างชำระของเกษตรกรปลูกข้าว

2. Adjusted R Square = 0.721 หมายความว่า รายได้จากภาคเกษตร และค่าใช้จ่ายภาคเกษตร สามารถ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของหนี้ค้างชำระ ได้ร้อยละ 72.1

3. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้านรายได้จากภาคเกษตร (X_2) และด้านค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_4) มีผลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระในทิศทางตรงกันข้าม โดยหากรายได้จากภาคเกษตร เพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในทิศทางตรงกันข้าม ในอัตราร้อยละ 0.00000852 และหากค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในทิศทางเดียวกันในอัตราร้อยละ 0.000002465 หรืออีกนัยหนึ่ง หากรายได้จากภาคเกษตรเพิ่มขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรลดลงในอัตราร้อยละ 0.00000852 และหากค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เพิ่มขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้หนี้ค้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ -0.000002465

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระยะยาว

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Variables)	ค่าสัมประสิทธิ์ ของปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ (B)	ค่าความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน (SE B)	ค่า สัมประสิทธิ์ มาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ (t)	ระดับ นัยสำคัญทาง สถิติ (Sig. t)
วิเคราะห์ทุกตัวแปร					
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มี รายได้ (X_1)	-41.472	37.526	-.443	-1.105	.319
รายได้จากภาคเกษตร (X_2)	-.729	1.607	-.480	-.454	.629*
รายได้นอกภาคเกษตร (X_3)	-6.841	5.372	-1.300	-1.274	.242
ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_4)	4.102E-03	.001	.954	7.094	.001**
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_5)	.159	4.070	.035	.039	.975
ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน (X_6)	7.484E-02	3.243	.030	.023	.985
วิเคราะห์ตัวแปรที่ Sig.					
ค่าคงที่	27.240	1.093		25.371	.000**
รายได้จากภาคเกษตร (X_2)	-8.52E-06	.000	-.183	-3.428	.050*
ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_4)	2.465E-06	.000	.721	2.868	.032*

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

หาค่าสัมประสิทธิ์

วิเคราะห์ทุกตัวแปร

สมการหาค่าสัมประสิทธิ์

$$Y = a - b_2X_2 - b_3X_3$$

$$Y = 53.571 - 2.31E-04X_2 - 0.803X_3$$

$$\text{Multiple R} = 0.722$$

$$\text{R Square} = 0.672$$

$$\text{Adjusted R Square} = 0.649$$

$$\text{Standard Error} = 56.55477$$

$$\text{F-Statistics} = 2.777$$

$$\text{Sig. F} = 0.006$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

กำหนดให้

Y = หักล้างชำระ

X₂ = รายได้ภาคเกษตร

X₃ = รายได้นอกภาคเกษตร

ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายผลตาราง 14 ได้ดังนี้

1. ค่าความน่าจะเป็น Sig. t ของตัวแปรอิสระที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ที่ระดับนัยสำคัญที่สูงกว่า 0.05 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่กำหนดสามารถนำมาพยากรณ์หักล้างชำระของเกษตรกรลูกค้า

2. Adjusted F. Square = 0.649 หมายความว่า รายได้ภาคเกษตร และรายได้นอกภาคเกษตร สามารถ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของหักล้างชำระ ได้ร้อยละ 64.9

3. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้านรายได้ภาคเกษตร (X₂) และด้านรายได้นอกภาคเกษตร (X₃) มีผลต่อร้อยละของหักล้างชำระในทิศทางตรงกันข้าม โดย หากรายได้ทั้ง 2 ตัวแปรเพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หักล้างชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในทิศทางตรงกันข้ามในอัตราร้อยละ 0.000231 และ 0.803 ตามลำดับ

วิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อการหนีค้ำชำระ (รายได้จากภาคเกษตร และรายได้นอกภาคเกษตร)

สมการหนีค้ำชำระ

$$Y = a - b_2X_2^* - b_3X_3^{**}$$

$$Y = 48.205 - 2.48E-04X_2^* - 2.64E-05X_3^{**}$$

$$\text{Multiple R} = 0.868$$

$$\text{R Square} = 0.823$$

$$\text{Adjusted R Square} = 0.740$$

$$\text{Standard Error} = 30.70836$$

$$\text{F-Statistics} = 9.996$$

$$\text{Sig. F} = 0.000^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

กำหนดให้

Y = หนีค้ำชำระ

X_2 = รายได้ภาคเกษตร

X_3 = รายได้นอกภาคเกษตร

ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายผลตาราง 14 ได้ดังนี้

1. ค่าความน่าจะเป็น Sig. t ของตัวแปรอิสระที่คำนวณได้จะมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด หมายความว่า ที่ระดับนัยสำคัญที่สูงกว่า 0.05 ตัวแปรอิสระทุกตัวที่กำหนดสามารถนำมาพยากรณ์หนีค้ำชำระของเกษตรกรกรลูก้า

2. Adjusted R Square = 0.740 หมายความว่า รายได้ภาคเกษตร และรายได้นอกภาคเกษตร สามารถ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของหนีค้ำชำระ ได้ร้อยละ 74.0

3. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้านรายได้ภาคเกษตร (X_2) และด้านรายได้นอกภาคเกษตร (X_3) มีผลต่อร้อยละของหนีค้ำชำระในทิศทางตรงกันข้าม โดย หากรายได้ทั้ง 2 ตัวแปรเพิ่มขึ้น หรือลดลง 1 บาท ก็จะทำให้หนีค้ำชำระของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในทิศทางตรงกันข้ามในอัตราร้อยละ 0.000248 และ 0.0000264 ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ค่าสถิติ t และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) หนี้ค้างชำระรวม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Variables)	ค่าสัมประสิทธิ์ ของปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ (B)	ค่าความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน (SE B)	ค่า สัมประสิทธิ์ มาตรฐาน (Beta)	ค่าสถิติ t (t)	ระดับ นัยสำคัญทาง สถิติ (Sig. t)
วิเคราะห์ทุกตัวแปร					
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มี รายได้ (X_1)	-.610	5.459	.008	.112	.911
รายได้จากภาคเกษตร (X_2)	-2.31E-04	.000	-.263	-1.998	.047*
รายได้นอกภาคเกษตร (X_3)	-.803	.235	-.431	-3.418	.001**
ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_4)	1.651	1.598	.723	1.034	.303
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_5)	1.604	1.652	.555	.971	.333
ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน (X_6)	9.925E-05	.000	.032	.352	.725
วิเคราะห์ตัวแปรที่ Sig.					
ค่าคงที่	48.205	4.065		11.860	.000
รายได้จากภาคเกษตร (X_2)	-2.48E-04	.000	-1.292	-4.422	.000**
รายได้นอกภาคเกษตร (X_3)	-2.64E-05	.000	-1.029	-3.436	.035*

การทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานข้อที่ 2 ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยจากธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่

จากตาราง 15 พบว่า ปัจจัยจากธนาคาร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยไม่ว่าลูกค้าที่คิดเห็นว่าปัจจัยจากธนาคารมีส่วนทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด น้อย หรือปานกลาง ส่วนใหญ่ก็จะค้างชำระหนี้เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยจากรณาด้านความช่วยเหลือทางการตลาด มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยลูกค้าที่คิดเห็นว่าปัจจัยจากรณาด้านความช่วยเหลือทางการตลาดมีส่วนทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด ถึงปานกลาง และในระดับมากที่สุด ส่วนใหญ่จะค้างชำระหนี้เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี แต่ลูกค้าที่คิดเห็นว่าปัจจัยจากรณาด้านความช่วยเหลือทางการตลาดมีส่วนทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับมาก ส่วนใหญ่จะค้างชำระหนี้เกินกว่า 3 ปีขึ้นไป ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ คือ ปัจจัยด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. และปัจจัยด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยไม่ว่าลูกค้าที่คิดเห็นว่าปัจจัยจากรณาด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. มีส่วนทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด ถึงมาก ส่วนใหญ่จะค้างชำระหนี้เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี และไม่ว่าลูกค้าที่คิดเห็นว่าปัจจัยจากรณาด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร มีส่วนทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด ถึงน้อย ส่วนใหญ่จะค้างชำระหนี้เกินกว่า 1 ปีขึ้นไป

จากข้อมูลข้างต้น ปัจจัยจากรณาด้านความช่วยเหลือทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้ของลูกค้านี้จะเป็นเพราะช่องทางทางการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า หรือจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร ฉะนั้น หากไม่มีตลาดที่แน่นอนในการรองรับผลผลิต เกษตรกรก็ไม่สามารถขายผลผลิตได้และไม่เกิดรายได้ใด ๆ และเมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ในด้านความช่วยเหลือทางการตลาดในตาราง 3 และปัญหาการค้างชำระหนี้เงินกู้ในตาราง 9 จะเห็นว่าลูกค้าส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยว่า ปัจจัยจากรณาด้านความช่วยเหลือทางการตลาด มีส่วนทำให้ลูกค้าค้างชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ธนาคารไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอนในการรองรับผลผลิตของเกษตรกร ซึ่งลูกค้าเองก็ให้ความเห็นว่า ปัญหาด้านการตลาดที่ทำให้ลูกค้าค้างชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. ได้แก่ สินค้าล้นตลาด ตลาดไม่เพียงพอ ตลาดรับซื้อผลผลิตให้ราคาต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคา และผลผลิตไม่ได้มาตรฐานทำให้ขายได้ราคาถูก

ตาราง 15 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจากธนาคาร และระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร
ลูกค้า ธ.ก.ส.

ปัจจัยจาก ธนาคาร	ระดับการค้างชำระหนี้						รวม		ค่าสถิติ
	ระยะสั้น		ระยะปานกลาง		ระยะยาว				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
การบริการสินเชื่อ									
น้อยที่สุด	15	34.1	21	47.7	8	18.2	44	100.0	$\chi^2 = 9.454$
น้อย	22	18.6	56	47.5	40	33.9	118	100.0	df = 6
ปานกลาง	12	15.4	45	57.7	21	26.9	78	100.0	Sig = 0.150
มาก	2	16.7	7	58.3	3	25.0	12	100.0	
ศักยภาพของพนักงาน									
น้อยที่สุด	50	20.2	127	51.4	70	28.3	247	100.0	
น้อย	1	20.0	2	40.0	2	40.0	5	100.0	
ความช่วยเหลือทางการตลาด									
น้อยที่สุด	3	25.0	5	41.7	4	33.3	12	100.0	$\chi^2 = 20.501$
น้อย	4	13.8	14	48.3	11	37.9	29	100.0	df = 8
ปานกลาง	20	18.2	69	62.7	21	19.1	110	100.0	Sig = 0.009**
มาก	13	18.6	27	38.6	30	42.9	70	100.0	
มากที่สุด	11	35.5	14	45.2	6	19.4	31	100.0	
รวม									
น้อยที่สุด	5	25.0	11	55.0	4	20.0	20	100.0	$\chi^2 = 3.316$
น้อย	40	20.0	98	49.0	62	31.0	200	100.0	df = 4
ปานกลาง	6	18.8	20	62.5	6	18.8	32	100.0	Sig = 0.506

หมายเหตุ *P<0.05, **P<0.01

การทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานข้อที่ 3 ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยจาก
ภายนอก มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี
จ.เชียงใหม่

จากตาราง 16 พบว่า ปังจี้จากภายนอก ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยไม่ว่าลูกค้าที่คิดเห็นว่าปังจี้จากภายนอกมีส่วนทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด ถึงปานกลาง ส่วนใหญ่ก็จะค้างชำระหนี้เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ปังจี้จากภายนอกด้านภาวะภัยธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ เกษตรกรลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระในระยะยาว ส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นว่าปังจี้จากภายนอกด้านภาวะภัยธรรมชาติมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ ในระดับน้อยที่สุดในขณะที่ เกษตรกรลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระในระยะปานกลาง ส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นว่าปังจี้จากภายนอกด้านภาวะภัยธรรมชาติมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ ในระดับปานกลาง ส่วนเกษตรกรลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระในระยะสั้น ส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นว่าปังจี้จากภายนอกด้านภาวะภัยธรรมชาติมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ ในระดับน้อย ส่วนปังจี้ด้านอื่น ๆ คือ ปังจี้ด้านภาวะเศรษฐกิจ และปังจี้ด้านภาวะทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยไม่ว่าลูกค้าที่คิดเห็นว่าปังจี้จากภายนอกปังจี้ด้านภาวะเศรษฐกิจ มีส่วนทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ถึงมากที่สุด หรือไม่ว่าลูกค้าที่คิดเห็นว่าปังจี้จากภายนอกด้านภาวะทางการเมือง มีส่วนทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด ถึงมากที่สุด ส่วนใหญ่จะค้างชำระหนี้เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี

จากข้อมูลข้างต้น ปังจี้จากภายนอกด้านภาวะภัยธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้ของลูกค้า ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะหากเกิดภัยธรรมชาติขึ้น เกษตรกรจะไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เลย ซึ่งหมายความว่า เกษตรกรจะไม่มีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. ได้ หากพิจารณาตาราง 3 และ ตาราง 9 แล้วพบว่า ลูกค้าจะแสดงความเห็นในระดับมากกว่า ภาวะเศรษฐกิจมีผลต่อการค้างชำระหนี้ ในขณะที่ภาวะภัยธรรมชาติ ลูกค้าให้ความเห็นว่า มีผลต่อการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า แม้ภาวะเศรษฐกิจจะซบเซา หรือตกต่ำ เกษตรกรก็สามารถขายผลผลิตได้ ก่อให้เกิดรายได้ซึ่งอาจจะไม่มากพอที่จะชำระหนี้ได้ทั้งจำนวน แต่ก็อาจจะสามารถชำระหนี้ได้บางส่วน

ตาราง 16 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) และระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ปัจจัยจาก ภายนอก	ระดับการค้างชำระหนี้						รวม		ค่าสถิติ	
	ระยะสั้น		ระยะปานกลาง		ระยะยาว					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ภาวะภัยธรรมชาติ										
น้อยที่สุด	8	12.5	25	39.1	31	48.4	64	100.0	$\chi^2=$	16.798
น้อย	34	23.1	80	54.4	33	22.4	147	100.0	df.=	4
ปานกลาง	9	22.5	23	57.5	8	20.0	40	100.0	Sig.=	0.002**
ภาวะเศรษฐกิจ										
น้อย	2	13.3	9	60.0	4	26.7	15	100.0	$\chi^2=$	8.485
ปานกลาง	2	14.3	9	64.3	3	21.4	14	100.0	df.=	6
มาก	16	15.0	53	49.5	38	35.5	107	100.0	Sig.=	0.205
มากที่สุด	31	26.7	58	50.0	27	23.3	116	100.0		
ภาวะทางการเมือง										
น้อยที่สุด	20	20.4	59	60.2	19	19.4	98	100.0	$\chi^2=$	11.408
น้อย	29	22.8	57	44.9	41	32.3	127	100.0	df.=	4
ปานกลาง	2	7.7	12	46.2	12	46.2	26	100.0	Sig.=	0.202
รวม										
น้อยที่สุด	2	18.2	6	54.5	3	27.3	11	100.0	$\chi^2=$	2.063
น้อย	20	16.9	61	51.7	37	31.4	118	100.0	df.=	4
ปานกลาง	29	24.0	60	49.6	32	26.4	121	100.0	Sig.=	0.724

หมายเหตุ *P<0.05, **P<0.01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กรณีศึกษา สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านสังคมของลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้ค้างชำระ

ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 48 ปี 8 เดือน การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา สมรสแล้ว ส่วนใหญ่จะถือครองที่ดินเป็นของตนเอง โดยมีที่ดินที่ถือครองเฉลี่ย 2 ไร่ 296 ตารางวา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรทำสวนเป็นอาชีพหลัก ส่วนใหญ่จะมีอาชีพรองโดยการรับจ้าง มีสมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน มีรายได้รวมทั้งรายได้จากการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 93,293.65 บาทต่อปี โดยรายได้จากภาคการเกษตร เฉลี่ย 60,748.91 บาทต่อปี รายได้รวมจากนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 39,198.80 บาทต่อปี มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าใช้จ่ายภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 61,251.98 บาทต่อปี โดยมีค่าใช้จ่ายรวมจากภาคการเกษตร เฉลี่ย 38,676.86 บาทต่อปี จากนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 29,083.380 บาทต่อปี และค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน เฉลี่ย 13,517.92 บาทต่อปี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากธนาคารที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

โดยรวมแล้วลูกค้าเห็นว่าปัจจัยจากธนาคารมีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย โดยเห็นว่า ปัจจัยจากธนาคารด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ปัจจัยจากธนาคารด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด และปัจจัยจากธนาคารด้าน

ความช่วยเหลือทางการเงินการตลาด มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส. ถูกค่าเห็นด้วยในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก คือ ขาดการติดตามและการดูแลการใช้เงินกู้ของเกษตรกรอย่างใกล้ชิดปัจจัยด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร ถูกค่าเห็นด้วยทุกข้อความในระดับน้อยที่สุด โดยอันดับแรกคือ พนักงานไม่สัปดาห์ในการให้สินเชื่อเกษตรกร สำหรับปัจจัยด้านความช่วยเหลือทางการเงินการตลาดถูกค่าเห็นด้วยในระดับมาก เป็นอันดับแรกว่า ธนาคารไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอนในการรองรับผลผลิตของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

โดยรวมแล้วถูกค่าเห็นว่าปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย โดยเห็นว่า ปัจจัยจากภายนอกภาวะภัยธรรมชาติ และภาวะทางการเมือง มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ส่วนปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ด้านภาวะเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านภาวะภัยธรรมชาติ ถูกค่าเห็นด้วยในระดับปานกลางเป็นอันดับแรกคือ ลมพายุหรือวาตภัย ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ถูกค่าเห็นด้วยทุกข้อความในระดับมากที่สุด อันดับแรก คือ เศรษฐกิจซบเซา ส่วนปัจจัยด้านภาวะทางการเมือง ถูกค่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง เป็นอันดับแรก คือ ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐบาล เช่น กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

ส่วนที่ 4 หนี้และการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสาทร กิ่ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ลูกค้าส่วนใหญ่ ได้รับสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. ประเภทสินเชื่อระยะยาว กู้เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร โดยใช้หลักทรัพย์เป็นหลักประกันเงินกู้ในการกู้เงินจากธนาคาร และกู้ในวงเงินเฉลี่ย 261,647.19 บาท ซึ่งเป็นเงินกู้ระยะยาวมีระยะเวลาชำระหนี้เฉลี่ย 10 ปี ลูกค้ามีหนี้ค้างชำระกับ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 48,097.95 บาท หรือมีหนี้ค้างชำระเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 35.87 ของยอดสินเชื่อทั้งหมด และส่วนใหญ่ค้างชำระหนี้มาแล้วเฉลี่ย 2 ปี 6 เดือน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ

ลูกค้าที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในด้านการผลิตทางการเกษตร ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้าน ธ.ก.ส. และด้านปัจจัยภายนอก ให้ความเห็นในแต่ละด้าน ว่าปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรอันดับแรก คือ ต้นทุนการผลิตสูง เช่น อาหารสัตว์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาบำรุง และเห็นว่าธนาคารควรจัดหาวัสดุการเกษตรราคาถูกลงมาจำหน่าย

ปัญหาด้านการตลาด อันดับแรก คือ สินค้าล้นตลาด โดยเสนอแนวทางแก้ไขว่า ธนาคารควรหาตลาดรองรับผลผลิตให้เพียงพอ

ปัญหาด้านการเงิน ลูกค้าเห็นว่าค่าครองชีพสูง เป็นปัญหาอันดับแรก โดยเสนอแนวทางแก้ไขคือใช้เศรษฐกิจพอเพียง

ปัญหาด้าน ธ.ก.ส. ลูกค้าเห็นว่าค่าดอกเบี้ยปรับสูง เป็นปัญหาอันดับแรกของด้าน ธ.ก.ส. โดยเสนอแนะว่าธนาคารควรชี้ระยะเวลาผ่อนชำระหนี้ให้ สำหรับปัจจัยภายนอกนั้น ภาวะการเมืองที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ นโยบายการเมือง ไม่แน่นอน ไม่เป็นรูปธรรม ไม่ต่อเนื่องและแก้ปัญหาระยะสั้น หรือแก้ไขเฉพาะหน้า ซึ่งลูกค้าเสนอว่า รัฐบาลควรกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหานี้ในระยะยาว

ส่วนที่ 6 ทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้เงินกู้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่ พบว่า รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร (บาท) และรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร (บาท) มีผลต่อหนี้ค้างชำระ ซึ่งปัจจัยทั้งสองมีอิทธิพลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระในอัตราร้อยละ 64.9 ที่เหลือเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา

ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร มีผลต่อหนี้ค้างชำระระยะสั้น ปัจจัยนี้มีอิทธิพลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระระยะสั้น ในอัตราร้อยละ 59.7 ที่เหลือเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา

รายได้จากภาคเกษตร และรายได้นอกภาคเกษตร มีผลต่อหนี้ค้างชำระระยะปานกลาง ปัจจัยทั้งสอง มีอิทธิพลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระระยะปานกลาง ในอัตราร้อยละ 72.9 ที่เหลือเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา

รายได้จากภาคเกษตร และ ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร มีผลต่อหนี้ค้างชำระระยะยาว ปัจจัยทั้งสอง มีอิทธิพลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระระยะยาว ในอัตราร้อยละ 82.9 ที่เหลือเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจากธนาคาร และปัจจัยจากภายนอก กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส. ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยภาพรวมปัจจัยจากธนาคารและปัจจัยจากภายนอก ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความสัมพันธ์ในแต่ละด้านนั้น ปัจจัยจากธนาคารด้านความช่วยเหลือทางการเงินและการตลาด และปัจจัยจากภายนอกด้านภาวะภัยธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรปลูกข้าว ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรปลูกข้าวธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมศึกษา สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านรายได้ครัวเรือนภาคเกษตร (บาท) และรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร (บาท) มีผลต่อการหนี้ค้างชำระของเกษตรกรปลูกข้าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยกับหลายท่าน อาทิเช่น ถัลยา ไทวิชญ์ชัย (2535) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรปลูกข้าวธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลสนับสนุนการชำระหนี้ ได้แก่ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนม รายได้สุทธิจากการเกษตรอื่น ส่วนปัจจัยที่มีผลเป็นอุปสรรคต่อการชำระหนี้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และชำระหนี้สินอื่น ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนการชำระหนี้ ได้แก่ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนมและรายได้สุทธิจากการเกษตรอื่น ๆ ส่วนปัจจัยที่มีผลเป็นอุปสรรคต่อสัดส่วนการชำระหนี้ คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อุดม ละม่อม (2548) ศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไขการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรปลูกข้าวธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กรมศึกษา สาขาพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่า ปัจจัยด้านศักยภาพของผู้ที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรใน

ระดับปานกลาง ปังจัยภายนอกมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับปานกลาง และ ปังจัยจาก ธ.ก.ส. มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับน้อย นอกจากนี้ จากแนวคิดของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2533) กล่าวว่า ปังจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้ ได้แก่ ปังจัยด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับปังจัยการผลิตต่าง เช่น ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ ปัญหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย ปังจัยด้านการตลาด อันได้แก่ พ่อค้าคนกลาง ข่าวสารทางการตลาด และกลไกของรัฐ นอกจากนี้ ปังจัยด้านด้านเงินทุนก็เป็นผลในการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร รวมถึงปังจัยด้านสังคม การเมือง และปังจัยอื่น ๆ ส่วนทฤษฎีที่เกี่ยวกับการส่งชำระหนี้เงินกู้ไม่ได้ตามกำหนดของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2543) กล่าวว่า ปังจัยที่ทำให้เกิดหนี้เงินกู้ค้างชำระ เป็นปังจัยที่เกิดจากตัวผู้กู้ หรือเกิดจากภายนอกและเกิดจากตัวสถาบัน (ธ.ก.ส.)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปังจัยด้านเศรษฐกิจ ปังจัยจากธนาคาร และปังจัยจากภายนอก มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ของลูกค้าเกษตรกร ธ.ก.ส.

1. ธ.ก.ส. ควรนำข้อมูลเกี่ยวกับปังจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนและสร้างกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ลูกค้า ธ.ก.ส. ประกอบกับข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรลูกค้า และจัดชั้นเกษตรกรลูกค้า รวมทั้งกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า

2. ด้านปังจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกร ธนาคารควรจัดให้มีการอบรม การจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือน และวิถีทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายให้แก่เกษตรกร ในส่วนของรายได้นอกภาคเกษตรที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ และควรส่งเสริมให้เกิดอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ โดยติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจัดหางบประมาณและขอความร่วมมือกับอาจารย์จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนมาช่วยฝึกสอนอาชีพเสริม

3. ธ.ก.ส. ควรให้สินเชื่อนในลักษณะของการควบคุม ดูแล ติดตาม และให้คำปรึกษาแก่ลูกค้า (Supervised Credit) เพื่อให้ลูกค้าใช้เงินกู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประโยชน์ในด้านการผลิต ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรโดยการจัดพนักงานพัฒนาธุรกิจ ไปให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการใช้เงินกู้ของ

เกษตรกรให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งอาจจะกระทำโดยการให้พนักงานออกเยี่ยมเยียน/พูดคุย กับชาวบ้านถึงบ้าน เป็นต้น

4. ธ.ก.ส. ควรสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างเกษตรกรกับองค์กรในท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจต่อรองในการกำหนดราคาผลผลิต

5. ธ.ก.ส. ควรสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับการลงทุนโครงการเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อการแปรรูปสินค้าการเกษตรอันเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของท้องถิ่น เช่น การแปรรูปลำไยอบแห้ง หรือการแปรรูปผลผลิตการเกษตรในรูปแบบอื่น เพื่อสนองตอบต่อนโยบายของรัฐบาลในโครงการลำไยอบแห้ง

6. ธ.ก.ส. ควรให้เจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ หรือแนวคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรที่เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ลูกค้านี้ค้างชำระ รวมทั้งรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ที่อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ลูกค้าเกษตรกร ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ทำให้ไม่สามารถสร้างรายได้เพียงพอกับความต้องการ เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาซ้ำซ้อน โดยการให้พนักงานธนาคารออกเยี่ยมเยียนชาวบ้านโดยผ่านผู้นำหมู่บ้าน เพื่อให้ความรู้แก่ชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

7. ด้านปัจจัยจากธนาคารในเรื่องของความช่วยเหลือทางการเงินการตลาด ที่มีผลต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรนั้น ธนาคารจะต้องร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้าธ.ก.ส. (สกต.) ในการหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า เกษตรกรให้ทั่วถึงและเป็นธรรม

8. ด้านปัจจัยจากภายนอก กรณีเกิดภาวะภัยธรรมชาติ ธนาคารต้องเร่งให้ความช่วยเหลือโดยการขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ และประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลืออย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1. ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ ระหว่างลูกค้าเกษตรกร ธ.ก.ส. กับลูกค้าธนาคารพาณิชย์ ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ หรือระหว่าง ธ.ก.ส. ทุกสาขาในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาตัวแปรทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อศึกษาว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาปรับปรุงประยุกต์ใช้ใน ธ.ก.ส. สาขาสารภี

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรจะนำลักษณะการถือครองที่ดิน ปริมาณหนี้ของระบบ วัตถุประสงค์ในการกู้ และหลักประกันเงินกู้ เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ว่ามีผลต่อการค้างชำระหนี้หรือไม่

3. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของโครงการพักชำระหนี้ กับประสิทธิผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษา โครงการพักชำระหนี้ว่าสามารถแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงไร และจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้

4. ควรทำการศึกษามูลเหตุของการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อให้เห็นถึงสาเหตุและรายละเอียดของการค้างชำระหนี้ที่แท้จริงว่าเกิดจากมูลเหตุใด

บรรณานุกรม

- กัมปนาท เพ็ญสุภา. 2536. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระค่านินเชื่อการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า
ธ.ก.ส. ในอำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัลยา โทวิสิฐชัย. 2535. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการชำระค่านินเชื่อของเกษตรกรลูกค้า
ธ.ก.ส. ในโครงการส่งเสริมเลี้ยงโคนม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัลยา วาณิชยบัญชา. 2546. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญใจ รังษิสุริยะชัย. 2530. การวิเคราะห์การให้ค่านินเชื่อของเกษตรกรในจังหวัดกาฬสินธุ์.
กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์, สำนักงาน. 2533. ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร.
กรุงเทพมหานคร: กองพิมพ์ สำนักพิมพ์เลขาธิการรัฐสภา.
- จรัส กาใหญ่. 2527. คอมพิวเตอร์เบื้องต้น. เชียงใหม่: ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- จันทร์ศรี สมวิลาศ. 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ค่านินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรสันป่าตอง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ชำนาญ ธรรมไชย. 2537. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.
สาขาสารภี จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ชนินทร์ พินยาวี. 2533. ตลาดการเงินในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์
พรินต์ติ้ง กรุ๊ป.
- เทียนชัย รัตนดิลก. 2533. ปัญหาการชำระค่านินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรอำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทศพร อาษากิจ. 2541. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้ค่านินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรสันป่าตอง จำกัด อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสารภี. 2548. **สรุปผลการดำเนินงานของธนาคารปีบัญชี 2547**. เชียงใหม่: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสารภี.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2543. **คู่มือวิธีปฏิบัติงานสินเชื่อด้านเกษตรกรรม เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- _____. 2546ก. **รายงานกิจการงบดุล งบกำไรขาดทุน**. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- _____. 2546ข. **หลักการบริหารงานสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร**. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- ธีระศักดิ์ มุสิกะ. 2538. **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้เงินกู้ของสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราณี เหล่าทะเกียรติ. 2523. **วิเคราะห์การก่อหนี้สินของเกษตรกรในจังหวัดละโว้ ปี 2518 - 19**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เรืองวัฒน์ ทองอยู่. 2544. **ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองปาน จำกัด อ.เมืองปาน จ.ลำปาง**. ลำปาง: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วาสนา กันทะรัตน์. 2544. **ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิเศษณ์ สุขใหญ่. 2542. **ปัจจัยที่มีผลต่อการคืนเงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเวียงป่าเป้า อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2542. **วิธีใช้โปรแกรม SPSS และแปลความหมายผลลัพธ์ที่ได้**. (พิมพ์ครั้งที่สอง). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สามารถ นิตยเสมอ. 2536. “ร.ก.ส. การปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นธนาคารเพื่อพัฒนาชนบท”. **วารสาร ร.ก.ส.** 15(7): 6.
- สุนี ศักรนนท์. 2530. **ปัญหาการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนทร พลโฮม. 2541. **ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ร.ก.ส. ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อรวรรณ กมล. 2536. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรดอยสะเก็ด จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ปีทางบัญชี 2533. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อุดม ละม่อม. 2548. ปัญหาและแนวทางแก้ไขการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กรณีศึกษา สาขาพัฒนานิคม อำเภอพัฒนา
นิคม จังหวัดลพบุรี. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Hunn, Paul H. 1971. Money and Banking. Homewood, Ill. : R.D. Irwin. อ้างถึงใน สุนัย
เลาหวิวัฒน์. 2536. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวงเงินเชื่อบัตรเครดิตของผู้ถือบัตร กรณีศึกษา
ธนาคารไทยพาณิชย์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระ,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Yamane, Taro. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. Third Edition Tokyo: Times
Printers Sdr. Bhd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
การศึกษาวิจัยเรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของลูกค้า ร.ก.ส.

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงใน.....

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ..... ปี

3. ระดับการศึกษา

() 1. ไม่ได้รับการศึกษา

() 2. ประถมศึกษา

() 2. มัธยมศึกษา

() 4. อนุปริญญา

() 5. ปริญญาตรี

() 6. สูงกว่าปริญญาตรี

() 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

4. สถานภาพสมรส

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หย่า

() 4. หม้าย

5. ลักษณะการถือครองที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. เป็นของตนเอง

จำนวน.....ไร่

() 2. เช่า

จำนวน.....ไร่

() 3. ผู้อื่นให้ทำฟรี

จำนวน.....ไร่

() 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

จำนวน.....ไร่

6. อาชีพ

6.1 อาชีพหลัก

() 1. เกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] 1. ทำไร่

[] 2. ทำนา

[] 3. ทำสวน

[] 4. เลี้ยงสัตว์

[] 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

() 2. ค้าขาย

() 3. รับจ้าง

() 4. รับราชการ

() 5. รัฐวิสาหกิจ

() 6. บริษัทเอกชน

() 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

6.2 อาชีพรอง

() 1. เกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] 1. ทำไร่

[] 2. ทำนา

[] 3. ทำสวน

[] 4. เลี้ยงสัตว์

[] 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

() 2. ค้าขาย

() 3. รับจ้าง

() 4. รับราชการ

() 5. รัฐวิสาหกิจ

() 6. บริษัทเอกชน

() 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้..... คน

8. รายได้ของสมาชิกในครัวเรือน (รวมกัน) โดยเฉลี่ย..... บาท/ปี

8.1 รายได้ของสมาชิกในครัวเรือน (จากการเกษตร) โดยเฉลี่ย..... บาท/ปี

8.2 รายได้ของสมาชิกในครัวเรือน (จากนอกภาคเกษตร) โดยเฉลี่ย..... บาท/ปี

9. ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนโดยเฉลี่ย..... บาท/ปี

9.1 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (จากการเกษตร) โดยเฉลี่ย..... บาท/ปี

9.2 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (จากนอกภาคเกษตร) โดยเฉลี่ย..... บาท/ปี

10. ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน..... บาท/ปี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากธนาคารที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ท่านคิดว่า ปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของท่าน มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ตามช่องที่ตรงตามความเห็นของท่าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของ ธ.ก.ส.					
1. ไม่ได้รับความสะดวกในการชำระเงินกู้					
2. เอกสารที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกู้ไม่เพียงพอ เช่น หนังสือคู่มือ แผ่นพับ					
3. ไม่มีบุคลากรที่คอยให้บริการเรื่องข้อมูลการกู้และชำระคืนเงินกู้					
4. ขาดการติดตามและการดูแลการใช้เงินกู้ของเกษตรกรอย่างใกล้ชิด					
5. การให้บริการของ ธ.ก.ส. ดำช้า					
6. ธ.ก.ส. กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงเกินไป					
ศักยภาพของพนักงานธนาคาร					
7. พนักงานทุจริตโดยการรับเงินสินบน					
8. พนักงานใช้อำนาจในทางมิชอบโดยการกู้ยืมเงินจากเกษตรกรผู้กู้					
9. พนักงานประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น ใช้อำนาจไม่สุภาพ					
10. พนักงานไม่สักระมัดในการให้สินเชื่อเกษตรกร					
ความช่วยเหลือทางการตลาด					
11. ธนาคารไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอนในการรองรับผลผลิตของเกษตรกร					

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. ได้รับข้อมูลด้านราคาของผลผลิตไม่เพียงพอ					
13. ขาดการส่งเสริมการผลิต การปรับปรุงโครงการสร้างการผลิตตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ท่านคิดว่า ปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของท่าน มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ตามช่องที่ตรงตามความเห็นของท่าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ภาวะภัยธรรมชาติ					
1. ฝนแล้ง					
2. น้ำท่วม					
3. ลมพายุหรือวาตภัย					
4. ศัตรูพืช หรือสัตว์รบกวน					
5. เกิดโรคระบาด					
6. ถูกไฟไหม้					
ภาวะเศรษฐกิจ					
7. ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต					
8. ราคาผลผลิตตกต่ำ					
9. เศรษฐกิจซบเซาหรือตกต่ำ					
ภาวะทางการเมือง					
10. ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐบาล เช่น กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร					

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. ธุรการการเวนคืนที่ดินทำกิน					
12. รัฐบาลมีมาตรการที่เข้มงวดเกินไป ในการควบคุมราคาสินค้าต่าง ๆ และภาษีอากร					
13. โครงการปลดปล่อยหนี้สินเกษตรกร					

ส่วนที่ 4 หนี้และการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่

1. ประเภทสินเชื่อ และหลักประกันการกู้ยืม
 - 1.1 ประเภทของสินเชื่อที่ท่านได้รับจาก ธ.ก.ส.

() 1. ระยะสั้น	() 2. ระยะปานกลาง
() 3. ระยะยาว	() 4. อื่น ๆ (ระบุ).....
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของสินเชื่อ

() 1. เพื่อการผลิตเกษตร	() 2. เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร
() 3. อื่น ๆ (ระบุ).....	
 - 1.3 หลักประกันเงินกู้ที่ใช้ในการกู้เงินจากธนาคาร

() 1. ค้ำประกันร่วมกลุ่ม	() 2. บุคคล 2 คน ค้ำประกัน
() 3. หลักทรัพย์	() 4. อื่น ๆ (ระบุ).....
2. ปริมาณ/วงเงินกู้ ตามสัญญากู้ยืม จำนวน.....บาท ทำสัญญาไว้.....ปี
3. ปัจจุบันท่านมีหนี้ค้างชำระกับทาง ธ.ก.ส. จำนวน.....บาท
ท่านมีหนี้ค้างชำระ มาแล้ว.....ปี.....เดือน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้เงินกู้ของท่าน

1. ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตร

แนวทางแก้ไขปัญหา

2. ปัญหาด้านการตลาด

แนวทางแก้ไขปัญหา

3. ปัญหาด้านการเงิน

แนวทางแก้ไขปัญหา

4. ปัญหาด้าน ร.ก.ส.

แนวทางแก้ไขปัญหา

5. ปัญหาด้านปัจจัยภายนอก (ภาวะภัยธรรมชาติต่าง ๆ ภาวะเศรษฐกิจ หรือภาวะทางการเมือง)

แนวทางแก้ไขปัญหา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
ค่าสถิติ

การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P211	29.7500	18.3026	.6011	.8228
P212	29.1000	18.7263	.4662	.8365
P213	28.8500	16.6605	.7025	.8037
P214	28.6500	17.5026	.7235	.8079
P215	29.4500	19.6289	.3030	.8553
P216	28.4000	21.5158	.0643	.8760
P227	28.6500	17.5026	.7235	.8079
P228	29.4500	19.6289	.3030	.8553
P229	29.9500	22.4711	-.0751	.8798
P2210	30.0000	21.0526	.1707	.8647
P2311	28.8000	21.1158	.1435	.8679
P2312	28.7500	19.6711	.2705	.8601
P2313	28.8000	18.9053	.5496	.8301

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0 N of Items = 13

Alpha = .8607

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P311	29.2000	21.6421	.7152	.8033
P312	30.0000	22.5263	.5066	.8236
P313	28.9500	25.5237	.1421	.8594
P314	29.6500	24.5553	.1229	.8754
P315	29.8500	23.5026	.1684	.8778
P316	29.9500	24.9974	.2716	.8479
P327	30.3000	23.5895	.4236	.8338
P328	29.6500	22.4500	.5436	.8202
P329	29.4000	21.3053	.6120	.8090
P3310	29.2000	21.6421	.7152	.8033
P3311	30.0000	22.5263	.5066	.8236
P3312	28.9500	25.5237	.1421	.8594
P3313	30.1000	24.7263	.3390	.8428

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0

N of Items = 13

Alpha = .8533

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ค่าสถิติ Regression

หนี้ค้างชำระ (รวม)

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	.	Enter

- a. All requested variables entered.
b. Dependent Variable: LOAN_PER

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.722 ^a	.672	.649	56.55477

- a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	20418.93	6	2552.366	2.777	.006 ^a
	Residual	176467.0	192	919.099		
	Total	196885.9	198			

- a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร
b. Dependent Variable: LOAN_PER

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	53.571	10.554		5.076	.000
	จำนวนสมาชิกที่มีรายได้	-.610	5.459	.008	.112	.911
	รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	.000	.000	-.263	-1.998	.047
	รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร	-.803	.235	-.431	-3.418	.001
	ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร	1.651	1.598	.723	1.034	.303
	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร	1.604	1.652	.555	.971	.333
	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน	9.925E-05	.000	.032	.352	.725

a. Dependent Variable: LOAN_PER

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: LOAN_PER

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.868 ^a	.823	.740	30.70836

a. Predictors: (Constant), รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	18852.93	2	9426.463	9.996	.000 ^a
	Residual	210289.8	223	943.004		
	Total	229142.7	225			

a. Predictors: (Constant), รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

b. Dependent Variable: LOAN_PER

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	48.205	4.065		11.860	.000
รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	-2.48E-04	.000	-1.292	-4.422	.000
รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร	-2.64E-05	.000	-1.029	-3.436	.035

a. Dependent Variable: LOAN_PER

หนี้ค้างชำระ (ระยะสั้น)

Variables Entered/Removed^{b,c}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร		Enter

a. Tolerance = .000 limits reached.

b. Dependent Variable: LOAN_PER

c. Models are based only on cases for which RELOANDY = ระยะสั้น (ไม่เกิน 18 เดือน)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
	RELOANDY = ระยะสั้น (ไม่เกิน 18 เดือน) (Selected)			
1	.793 ^a	.629	.597	49.81575

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร

ANOVA^{b,c}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	11541.45	6	1648.778	2.998	.009 ^a
	Residual	72412.48	58	1248.491		
	Total	83953.93	64			

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร

b. Dependent Variable: LOAN_PER

c. Selecting only cases for which RELOADY = ระยะสั้น (ไม่เกิน 18 เดือน)

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	59.328	25.051		2.368	.021
	จำนวนสมาชิกที่มีรายได้	-7.368	13.152	-.073	-.560	.577
	รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	.000	.000	-.171	-.860	.393
	รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร	-.001	.000	-.447	-1.771	.082
	ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร	3.773E-03	.002	2.267	1.646	.105
	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร	1.168	1.931	3.610	2.110	.038
	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน	2.535E-04	.001	.075	.486	.629

a. Dependent Variable: LOAN_PER

b. Selecting only cases for which RELOADY = ระยะสั้น (ไม่เกิน 18 เดือน)

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: LOAN_PER

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.782 ^a	.774	.663	2.79374

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	54.342	1	54.342	6.962	.010 ^a
	Residual	647.812	83	7.805		
	Total	702.154	84			

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร

b. Dependent Variable: LOAN_PER

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	7.030	.481		14.615	.000
	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร	3.208E-05	.000	.278	2.639	.010

a. Dependent Variable: LOAN_PER

หนี้ค้างชำระ (ระยะปานกลาง)

Variables Entered/Removed^{a,c}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร		Enter

- a. All requested variables entered.
 b. Dependent Variable: LOAN_PER
 c. Models are based only on cases for which RELOANDY
 = ระยะปานกลาง (ไม่เกิน 5 ปี)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
	RELOANDY = ระยะปานกลาง (ไม่เกิน 5 ปี) (Selected)			
1	.707 ^a	.765	.729	27.25580

- a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน,
 ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้,
 ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร,
 รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

ANOVA^{b,c}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	16278.06	6	2034.757	2.840	.006 ^a
	Residual	85256.85	119	716.444		
	Total	101534.9	125			

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

b. Dependent Variable: LOAN_PER

c. Selecting only cases for which RELOANDY = ระยะเวลาปานกลาง (ไม่เกิน 5 ปี)

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	46.452	11.474		4.048	.000
	จำนวนสมาชิกที่มีรายได้	-3.292	5.728	-.052	-.575	.567
	รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	-.244	.431	-.456	-2.875	.005
	รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร	-.751	.254	-.426	-2.955	.004
	ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร	2.549	1.680	1.400	1.517	.132
	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร	3.218	1.737	1.224	1.853	.066
	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน	3.269E-04	.000	.113	.974	.332

a. Dependent Variable: LOAN_PER

b. Selecting only cases for which RELOANDY = ระยะเวลาปานกลาง (ไม่เกิน 5 ปี)

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: LOAN_PER

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.696 ^a	.675	.665	3.32940

a. Predictors: (Constant), รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	12.468	2	6.234	2.562	.050 ^a
	Residual	421.227	38	11.085		
	Total	433.696	40			

a. Predictors: (Constant), รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

b. Dependent Variable: LOAN_PER

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	16.183	1.498		10.801	.000
	รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	-1.04E-05	.000	-.116	-1.718	.048
	รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร	-3.57E-05	.000	-.142	-1.877	.039

a. Dependent Variable: LOAN_PER

หนี้ค้างชำระ (ระยะยาว)

Variables Entered/Removed^{a,c}

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร		Enter

a. Tolerance = .000 limits reached.

b. Dependent Variable: LOAN_PER

c. Models are based only on cases for which RELOANDY = ระยะยาว (5 ปีขึ้นไป)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
	RELOANDY = ระยะยาว (5 ปีขึ้นไป) (Selected)			
1	.986 ^a	.972	.829	14.61906

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

ANOVA^{b,c}

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6830.750	5	6830.750	50.321	.001 ^a
	Residual	678.720	1	135.744		
	Total	7509.470	6			

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน, จำนวนสมาชิกที่มีรายได้, รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

b. Dependent Variable: LOAN_PER

c. Selecting only cases for which RELOANDY = ระยะยาว (5 ปีขึ้นไป)

Coefficients^{a,b}

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	93.276	20.801		4.484	.021
	จำนวนสมาชิกที่มีรายได้	-41.472	37.526	-.443	-1.105	.319
	รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	-.729	1.607	-.480	-.454	.029
	รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร	-6.841	5.372	-1.300	-1.274	.424
	ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร	4.102E-03	.001	.954	7.094	.001
	ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร	.159	4.070	.035	.039	.975
	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน	7.484E-02	3.243	.030	.023	.985

a. Dependent Variable: LOAN_PER

b. Selecting only cases for which RELOADY = ระยะยาว (5 ปีขึ้นไป)

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: LOAN_PER

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.793 ^a	.781	.721	12.72178

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2.420	2	1.210	15.163	.050 ^a
	Residual	96.305	13	7.408		
	Total	98.726	15			

a. Predictors: (Constant), ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร, รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร

b. Dependent Variable: LOAN_PER

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	27.740	1.093		25.371	.000
รายได้ครัวเรือนภาคเกษตร	-8.52E-06	.000	-.183	-3.428	.050
ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร	2.465E-06	.000	.721	2.868	.032

a. Dependent Variable: LOAN_PER

ภาคผนวก ค

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย นายกฤษฎา พวงเกิดแก้ว

วันเดือนปีเกิด 13 กุมภาพันธ์ 2515

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2532 โรงเรียนนายสิบแผนที่ กรมแผนที่ทหาร
 พ.ศ. 2536 ปริญญาตรีรัฐศาสตรบัณฑิต (บริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัย
 รามคำแหง

ประวัติการทำงาน พ.ศ. 2532 นายสิบแผนที่ กรมแผนที่ทหาร
 พ.ศ. 2538 พนักงานปฏิบัติการ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด สำนักงานใหญ่
 พ.ศ. 2539 พนักงานสินเชื่อ 4 สาขาแม่ฮ่องสอน
 พ.ศ. 2540 พนักงานพัฒนาธุรกิจ 5 – 6 สาขาพรวัว
 พ.ศ. 2545 พนักงานพัฒนาธุรกิจ 7 สาขาเชียงใหม่
 พ.ศ. 2546 พนักงานพัฒนาธุรกิจ 7 สาขาสารภี
 - ปัจจุบัน